

KLASİK YUNAN MİTOLOJİSİ

Şefik Can

YAYIN NU: 896
KÜLTÜR SERİSİ: 470

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-975-437-858-0

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1.-9. BASIM: 1970-2009 İnkılâp

10. Basım: 2011, Ötüken

19. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul

Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Kapak Tasarımı: Zafer Yılmaz

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: İmak Ofset Basım Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika Numarası: 45523 Tel: (0212) 444 62 18

İstanbul - 2020
Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayinevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik
çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı
yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez,
çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	9
Birinci Basımın Önsözü	17
<i>Mitoloji</i>	17
Mitler Nasıl Doğar?	18
<i>Yunan Theogonisi</i>	21
Evrenin Yaratılışı ve Tanrıların Doğuşu.....	21
Uranos (Gök) ve Gaia (Yer).....	22
Kronos'un Saltanatı	23
Zeus'un Doğuşu.....	24
<i>İnsanın Yaratılışı</i>	26
İnsanlığın Dört Devri.....	29
İnsanlarla Tanrıların Bozuşması	31
İlk Kadının Yaratılması	31
Tufan – Deukalion ve Pyrrha	33
Büyük Tanrılar	34
<i>Olympos</i>	37

BÜYÜK TANRILAR

Zeus-Hera-Athena-Apollon-Artemis
Hermes-Ares-Aphrodite-Hestia-Hephaistos-
Poseidon-Demeter-Hades-Dionysos

<i>Zeus yahut Jüpiter</i>	43
Europa.....	48
Danae	50
Leda.....	51
Antiope	51
Ganymedes.....	53
Lykaon ve Kallisto.....	54
Philemon ve Baucis	55
Zeus İçin Yapılan Tapınaklar ve Heykeller	56
<i>Hera Yahut Junon</i>	58
Hera ve İksiyon	61
<i>Athena yahut Minerve</i>	64
Lydiali Güzel Arakne'nin Örümcek Oluşu	68
<i>Apollon yahut Phoebus</i>	71
Apollon'un Aşkları “Daphne” Adındaki Güzel Kızın Defne Oluşu	75
Hyakinthos Adındaki Güzel Delikanlığının “Sümbül” Oluşu	77
“Phaeton” Miti	78
Asklepios ve Annesi Koronis	79
Heliotrope (Gün Çiçeği) Miti	80

Kyparissos (Selvi) Miti.....	80
Miletos (Milet) Şehrinin Kuruluşu	81
Apollon'un Sevdiği Aletler.....	81
Kral Midas'ın Kulaklarının Uzaması.....	82
<i>Apollon'un Görevleri</i>	84
İlham Perileri	84
Apollon'un Heykellerle Gösterilişi	85
<i>Artemis yahut Diana</i>	86
Niobe'nin Kaya Oluşu.....	87
Akteon'un Geyik Oluşu	89
Artemis'in Aşkları.....	89
Artemis'in Endymion'u Sevmesi	90
Meleagros'un Ölümü	91
<i>Hermes yahut Mercuius</i>	94
İnakhos'un Kızı İo.....	98
Hermes'in Görevleri.....	99
Hermes'in Çocukları	100
Keçi Ayaklı Pan	100
Pitys	102
Syrinks	102
Ekho ve Narkissos	103
<i>Ares yahut Mars</i>	106
Ares'in Oğlu Kyknos.....	107
Kallirrhoe	108
Ares'in Aşkı	109
<i>Aphrodite yahut Venüs</i>	112
Aphrodite'nin Doğuşu	113
Güzellik Yarışması	114
Aphrodite'nin Görevleri.....	116
Aphrodite ve Adonis	117
Aphrodite'nin Aşkları	118
Pygmalion	120
Hermaphrodite.....	121
<i>Eros yahut Amour</i>	123
Psykhe (Ruh) ile Eros (Aşk)	124
<i>Aphrodite ile ilgili efsanelerden: Hero İle Leandros</i>	128
<i>Aphrodite ile ilgili efsanelerden: Pyramos ve Thisbe</i>	134
<i>Bülbül - Kırlangıç – Taraklıkuş Efsanesi</i>	137
<i>Hestia yahut Vesta</i>	145
<i>Hephaistos yahut Vulcain</i>	147
Hephaistos'un Aşkları.....	149
Hephaistos'un İş Arkadaşları.....	151
<i>Poseidon yahut Neptüne</i>	153
Poseidon'un Evlenmesi.....	155

Anteos	158
<i>Demeter yahut Ceres</i>	161
Persephone'nin Kaçırılması	162
<i>Hades yahut Plütон</i>	171
<i>Dionysos yahut Bacchus</i>	177
İkarios'un Ölümü.....	180
Lykurgos ve Pentheus	182
Ariane yahut Ariadne	183
Dionysos ve Midas	186

BÜYÜK KAHRAMANLAR

Herakles-Theseus-Kadmos ve Oidipus-	
Sisyphus, Glaukos-	
Bellerophon-Perseus-Orpheus-	
Argonaut'lar-Daidalos-İkaros	

<i>Herakles yahut Hercule</i>	193
1- Neme Aslanı	196
2- Lerne Ejderinin Öldürülmesi	197
3- Tunç Ayaklı Dişi Geyik	198
4- Erymanthos Dağının Yabandomuzu	198
5- Stymphalos Kuşları	199
6- Girit Boğası	199
7- Augias'in Ahırları	200
8- Diomedes'in Atları	200
9- Amazonların Yenilmesi	200
10- Geryaneus'un Öldürülmesi	201
11- Hesperid'ler Bahçelerinin Altın Elması	202
12- Kerberos'un Getirilmesi	204
Herakles'in Karakteri ve Kişiliği	209
<i>Theseus</i>	214
Theseus'un Minotauros'u Yenmesi	217
Kadmos ve Oidipus.....	224
Oidipus Efsanesi	228
<i>Sisyphus, Glaukos, Bellerophon</i>	233
At Âşkı Glaukos	235
<i>Perseus</i>	239
Argonaut'lar	246
Daidalos ve İkaros	255
Orpheus	258
Glaukos ile Skylla	261
Keyks ile Halkyone	265
Kendini Yiyen Erysikhton.....	268
Kreusa ile İon	272

Otos ile Ephialtes	276
Arethusa ile Alpheios	278
Eos ile Tithonus	281
Pomona ile Vertumnus.....	284
 TROİA SAVAŞI KAHRAMANLARI	
Paris-Menelaos-Agamemnon-Akhilleus	
Patroklos-Hektor-Aias-Philoktetes-Pandaros	
Nestor-Diomedes-Rhesos-Bianor-Antiphus	
Ísos-Eurypylos-Odyssesus-Aineias	
 <i>Paris'in Helena'yi Kaçırması</i>	289
Akhilleus'un Öfkesi.....	296
Paris ile Menelaos'un Vuruşması	302
Akhilleus'a Gonderilen Elçi	309
Troia Surlarına Hükum	314
Patroklos'un Ölümü	320
Akhilleus'un Agamemnon'la Barışması	323
Akhilleus'un Savaşa Katılması	327
Hektor'un Ölümü.....	330
Patroklos ile Hektor'un Cenaze Törenleri	335
Amazonlar'ın Troia'lılara Yardıma Geliş..	339
Akhilleus'un Ölümü	342
Aias'ın Çıldırması ve Kendini Öldürmesi.....	345
Philoktetes, Paris, Oinone.....	348
Troia Atı ve İlion Kalesinin Düşmesi.....	353
Yunanistan'a Dönüş	362
Agamemnon ve Orestes.....	365
Odyssesus ve Polyphemos	372
Odyssesus, Aiilos, Laistryonlar ve Kirke.....	378
Odyssesus, Sirenler ve Güneş'in Sığırları	386
Odyssesus – Kalypso - Nausikaa	390
Odyssesus'un İthaka'ya Varışı ve Saraya Girişi	398
Penelope'yi İsteyen Adamların Öldürülmlesi	410
Aineias'ın Başından Geçenler	416
Cehennemlere İniş	424
 Sözlük	429
Dizin	527
Kaynaklar	565

ÖNSÖZ

Klasik Yunan Mitolojisi'nin gördüğüraigbet ve ilgi, onun yeniden basılmasını sağladı. Bu ikinci baskında, her mitoloji kitabında bulunan **Troia** harbi kahramanlarına, yurdumuzu ilgilendirdiği için daha fazla yer verildi. Birinci baskında bulunmayan bazı mitler, hem sözlüğe, hem de kitaba eklendi. Ayrıca Robert Graves'in *Yunan Mitleri* adlı kitabında bulunan güzel bir harita da aynen alındı. Böylece *Klasik Yunan Mitolojisi* eksikliklerini nispeten gidererek ve hacmi biraz daha büyüterek, kültür seven sayın okuyucularının huzuruna yeniden çıkış bulunmaktadır. Bunlardan başka, yurdumuzun turizm bakımından çok önemli olan ve birçok miterde adı geçen yerleri, tanrıların uğrağı olan dağları, altın kırtıtları sürükleyen¹ çayları, eski kentleri, kitabın sonuna konan özel bir indekste, bugünkü ve eski adlarıyla, alfabe sırasına konarak gösterildi. Böylece bu kitap yalnız edebiyat ve sanatseverleri değil, turistleri de ilgilendiren bir eser oldu. Tabiî manzaraları ve tarihi ile dünyanın en güzel, en zengin turistik merkezi olan güzel yurdumuzu gezmek ve tarihî yerlerini öğrenmek isteyen herkesin işine yarayacaktır. Birinci baskının önsözünde yazdığını tekrar edeyim: Her insan eseri gibi bu kitabın yine de birçok noksanları bulunabilir. Hatalarımı, yanıldığım yerleri gösterenlere teşekkür eder, onların minnettarı olurum.

Eserin birinci basılışından sonra, insanlığın yüzüllar boyunca hayal ettiği bir olay görüldü. İnsanoğlu, ilk kez ay'a ayak bastı. Ay, güneşin kız kardeşi **Artemis**'dir. İnsanı, aya götüren küçük hava gemisine mitolojiden alınan bir ad kondu. **Apollo**, güneşin simbolü olan **Apollon**'dur. Apollo'yu havaya fırlatan ve dört gün baş döndürücü bir hızla onu kızkardeşi **Artemis**'e ulaştıran **Satürn** füzesi de, mitolojide evrenin hâkimî sayılan **Kronos**'dan başka bir şey değildi. Vaktiyle **Satürn**, karısının doğurduğu çocukları yutardı, yirminci yüzyılın Satürn'ü ise üç insanı, yeryüzünden aldı, gökte dolaşan kısır bir tanrıçanın kucağına attı.

¹ Bak, sayfa (187) "Pactolus Çayı"

Artık, tanrıları ve tanrıçaları **Olympos** dağında aramayalım. Bizim evrenimize ışık saçan, hayat veren **Apollon**'un etrafında dönüp dolaşan **Jüpiter** (Müşteri), **Merkür** (Utarit), **Mars** (Merih), **Venüs** (Zühre) ve **Neptün** gibi tanrı ve tanrıçalar, kardeşliğin, sevginin kalmadığı, huzursuzluğun arttığı, insanlığın düşküngi ve tanrıya değil sadece maddeye tapan insanların coğaldığı eski dünyayı terk etmişler, sanki yeni bir dünya bulmak ve o dünyada yeni nizamlar kurmak için, uçsuz bucaksız boşlukta dönüp dolaşmaktadır. Artık onlar, yeryüzünde olup bitenlerle, insanların başlarına gelen felâketlerle, kopan harplerle, dökülen kanlarla hiç ilgilenmiyorlar.

Böylece görüldüğü gibi, güneş sistemine dahil olan ve olmayan birçok yıldızlar, insanları aya ya da başka yıldızlara götürecek araçlar, adlarını hep mitolojiden almaktadır. Göklerde dönüp dolaşan, tanrı ve tanrıçaların adlarını taşıyan irili ufaklı yıldızlar, kendilerini, kendileri gibi sayısız yıldızları, daha başka birçok güneşleri yaratıp ve çok kudretli olan, eşsiz, büyük bir varlığın kendilerine çizdiği yolda, onun koyduğu kanuna boyun eğerek, hiç şaşmadan, birbirlerine çarpmadan, bir saniye bile gecikmeden, baş döndürücü bir hızla uzaya dönmektedir. Uzayın uçsuz bucaksız boşluğununda, dönen yıldızların sayısını bilmenin imkânsız olduğunu ve modern teleskopların menzilleri dışında kalmış, milyarlarca yıldız bulunduğu, devrimizin fizik ve matematik bilginlerinin en büyüklerinden olan Sir James Jeans söylüyor ve ilâve ediyor:

"Yıldızlar arasında, dünyamız büyüklüğünde yıldız pek az olup, çoğu yüzbinlerce dünyayı içine alabilecek büyülüktedir. Bunların arasında milyon kere milyonlarca dünyayı içine alabilecek dev yıldızlara da rastlıyoruz. Kâinattaki bütün yıldızların sayısını yeryüzünün bütün denizlerinin kum-sallarındaki kum zerreleri sayısı ile gösterebiliriz.

Bu büyük yıldız kalabalığı, uzay içinde başıboş gibi dolaşırlar. Bunların birkaçı teşkil ettikleri grup halinde dolaştıkları halde, çoğu yalnız kalmış seyyahlara benzer. Bu yıldızların, içinde dolaştıkları kâinat pek büyütür — Çünkü ışığı, bize elli milyon senede gelebilen yıldız var—. O kadar ki, bir yıldızın diğerine yaklaşması, tasavvuru güç olan nadir bir vak'adır. Bunların her biri, boş bir okyanusta giden bir gemi gibi başıboş yolculuk yaparlar. Bizler, kumlar sayısınca çok olan bu yıldızlar arasında, bir kum tanesinin mikroskopik parçası üzerinde oturarak, etrafımızı, uzay ve zamanla çeviren kâinatın maksat ve mahiyetini keşfe çalışıyoruz.¹²

Dünyamız, bu evren içinde bir kum tanesi gibi kalırsa, onun üzerinde yaşayan biz insanlar ne oluruz? Eski şairlerimizden birisi:

*Bir zerre demekse şu semâvâta göre arz,
Nisbetle beşer, etmelidir kendini yok farz.*

¹² Sir James Jeans, *Esrarlı Kâinat*, Çeviren: Ord. Prof. Salih Murat Uzdilek, s. 2.

demişti. Biz, bugünkü ilmin ışığında, kendi mahiyetimizi öğrenmiş bulunuyoruz. Dünyadaki bütün denizlerin kenarlarında bulunan kumsallardaki kumlar sayısı kadar çok olan yıldızlar arasında, bir kum zerresinin milyonda bir parçası gibi olan maddi hicliğimizi görüyoruz. Şairin dediği gibi kendimizi yok mu farz edeceğiz? Hayır. Hz. Ali, bir şiirinde, "Sen kendini küçük bir zerre sanıyorsun. Oysaki, sende büyük bir âlem gizlidir." demişti. Büyük Mevlânâ da "İnsanı kıyamete kadar öğsem, öğmekten áciz kalırım, vasıflarını saysam, saymakla bitiremem." (Mesnevî, C.: I, b. 1456) diye buyurmuştu. Otuz kırk asır önce de Yunanlı, kâinatın en áciz varlığı gibi görünen insanın değerini anlamış, onu tanrılaşmıştı. Yunan Mitolojisinin en hoş, en ölmez tarafı da buradadır. Onun insana verdiği kıymettedir. Gerçekten Yunan mitleri ile insanoğlu tâ o devirlerde evrenin en önemli varlığı sayılıdı. Şu da bir gerçektir ki, Yunan mitlerinde yalnız bir din, bir inanç yoktur. Onlarda tabiat fenomenlerinin açıklanması, hayatın ve felsefeyin ifâdesi vardır. Mitleri birer masal gibi okuyup geçememeli, onların üzerinde düşünmeliyiz. Mitlerin arkasında gizlenmiş bulunan anlamı bulmaya çalışmalıyız. O zaman mitlerin zevkine varılacaktır. Bu gerçeği bir iki örnekle anlamaya çalışalım:

Her devirde, her yerde alın teri dökmeden kazanılan servet hoş görülmez. Eski Yunanlı da serveti, zenginliği "gayr-ı meşru" bir çocuk olarak tahayyül etmiştir. Şöyled ki, toprak tanrıçası **Demeter**'i, tarlada yalnız başına yakalayan **İason** (**Jason**), onunla birleşti ve onların birleşmesinden zenginlik tanrısi olan **Plutos**³ doğdu. Zenginlik tanrısi gayretli ve haksever bir tanrı idi. Dünya nimetlerini, parayı, pulu, yalnız fazileti, namuslu ve bilgili insanlara dağıtabağını, ahlâksızları yoksulluk içinde bırakacağını söylüyordu. Halbuki, merhametli **Zeus** dünyada iyi olsun, kötü olsun, hiç kimsenin sefil ve aç kalmasını istemiyordu. O Plutos'un iyi insanları koruyarak haksızlık yapacağından korktu. Servet tanrısının gözlerini çıkardı. Böylece, etrafını göremeyen **Plutos**, önüne çıkanların, iyi, kötü olduklarını anlamadan dünya nimetlerini herkese dağıtabaktı. Fakat bu kez **Plutos**'un körlüğünden açığozler, yüzsüzler, ahlâksızlar faydalandı. Çünkü onlar, tanrıının etrafını sardılar. Sızlanarak, feryad ederek, yalan sözlerle kendilere acındırdılar, onu kandırdılar. Faziletli insanlar, yüzsüzlerin arasından yol bulup, servetin yanına varamadıkları için aç ve sefil kaldılar.

Bir de keder tanrısi **Penthos** miti üzerinde duralım: **Zeus**, her tanrıya nasi-bini dağıttığı zaman **Penthos** en sona kalmıştı. Her şey dağılmıştı. Ona verecek bir şey kalmamıştı. Ancak, fâni insanlara verilen saadete gölgé düşüren matem ve gözyaşları kalmıştı. **Penthos'a** bunlar verildi. Bu yüzündendir ki, **Penthos**, kederli insanları sever, ağlayanları, inleyenleri bağıra basar. Ölüler için yapılan matemleri o idare eder. Sevdiklerine çok ızdırıp verir, onları sık sık ağlatır. Es-

³ **Plutos** (Ploutos) — Bak. Philomelos — Penia.

sen onun en büyük mahareti gözübaşı döktürmektir. Ondan uzak kalmanın tek çaresi, başımıza gelen felâketlerden ve felâketlerin beraber getirdiği kederlerden, acılardan şikayet etmemek, sizlanmamak, izdirapları yiğitçe karşılamaktır. Yoksa gözümüzün yaşardığını **Penthos** görünce koşa koşa gelir, bizi daha çok ağlatır, daha çok kederlendirir.

Bu mitteki güzellik ve ögütlediği metanet ne kadar hoştur. Öyle ise biz de hayatın izdiraplarını, acılarını hiçe sayalım. Kederlerimizi içimize gömelim. Gözlerimiz yaşlı ise, **Penthos**'a sezdirmeden silelim. Denizlerin kıyılarındaki yalçın kayalar gibi sarsılmadan duralım. Kederler, acılar, dalgalar halinde gelsin, başlarını bize çarparak kırılsın gitsin.

Sayın okuyucularımı önsözlerimle fazla rahatsız etmeye yem, onları kitapla baş başa bırakıyorum.

Acıbadem 10.2.1970

ŞEFİK CAN

BİRİNCİ BASIMIN ÖNSÖZÜ

Dünya üzerinde hayat başladıkten milyonlarca sene sonra, varlıkların en güzeli, en şerefli, en mükemmel olan insan yaratıldı.⁴ İnsanlar yeryüzünde görülüp ve düşünmeye ve hayal kurmaya başladıkları zamanlarda kâinatı ve kendilerini yaratan tanrıyı aramışlardır.

Esasen insan yaradılışı itibariyle yaradanı aramak fitratında halkedilmiştir. Henüz ilmin ışık tutmadığı ve tarihin kaydedemediği, mazinin o karanlık devirlerinde insan, Tanrısını bazen güneşte, bazen yıldızda, bazen denizde, bazen ateşe aramış ve kendi aklınca bulmuş sanarak temsilî heykelini yapmış, mabedini inşa etmiş ve ona tapmıştır.

Şu bir gerçek olaydır ki, mağaralarda yaşayan en iptidai insandan, atom devrinin en mütekâmil insanına gelinceye kadar “insanlık” hiçbir zaman Tanrısız kalmamış ve Tanrısız yaşamamıştır. Tanrıya inanmadığını sandığı, daha doğrusu Tanrısını inkâr ettiği zamanlarda bile, insan, sadece Tanrısını değiştirmiştir, yani bir inancı bırakmış, başka bir inanca sarılmıştır. Düninandığını bugün inkâr ederken, zavallı, bir mabetten yeni bir mabede girdiğinin farkına varmamış, inkârin da bir iman olduğunu anlayamamıştır.

Eski Yunanlıların inandıkları tanrı, tanrıça ve kahramanların hayat ve maceralarından bahseden Mitoloji'yi okurken, insanoğlunun, kendini yaratan Tanrısını, arama ve bulma hususunda yüzyıllar boyunca ne hayaller kurdugu-nu, ne gayretler sarfettiğini göreceğiz.

Dikkat edilirse, kandilleri sayısız yıldızlardan ibaret bulunan gök-kubbesi, bütün insanlığı içine almış muhteşem bir mabet gibidir. Öyle büyük ve heybetli bir mabet ki onun içinde en eski zamanlardan bu yana, Hind'in esrarlı mabetleri, Konfüçyüs ve Buda'nın pagodları, eski Mısır'ın akillara hayret veren cesim ibadethaneleri, **Fidyas'**ın heykellerini yonttuğu Yunan tanrılarının zarif

⁴ İnsanın ve kâinatın yaradılışı hakkında etrafıca ve oldukça yeni bilgi edinmek isteyenler, şu kitapları okurlarsa faydalansınlar kanaatindeyim:

1- George Gamow, *Kâinatın Yaradılışı* (ter. O. Toygar Akman)

2- Prof. Melih Koçer, *İnsan, Feza ve Ötesi*

tapınakları bulunmaktadır. Sayısız havralar, milyonlarca kilise ve camiler hep o gökkubbenin mabedi içinde mevcut olup hâlâ milyonlarca insanı ibâdete çagırmaktadır. Hangi devirlerde yaşamış bulunursa bulunsun, hangi renkten, hangi ırktan olursa olsun, hangi dille ibadet ederse etsin, hangi mabudun önünde eğilirse eğilsin "insan", hulus sahibi ise, hakikatte şu veya bu şekilde hep aynı tanrıya tapmıştır ve tapmaktadır.

Eski Yunanlıların inançlarına göre, insanlar yaratılmadan önce tanrılar mevcuttu. Ve tanrılar insanların şeklinde idi. İnsanlar gibi onların da meziyetleri, kusurları vardı. Kisaca söylemek gerekirse, Yunan tanrıları ve tanrıçalarının hayatları, âdeten insanların hayatı gibi idi. Böylece Yunanlı kendisini tanrısında ve tanrısını da kendisinde bulmuştur.

Eski Yunanlı yalnız tanrısında değil, her şeyde insanı bulur ve insanı görür. Eski Yunan mitolojisinin güzelliği ve o mitolojiyi güzelleştiren, süsleyen, besleyen eski Yunan edebiyatının ölmeliği de buradan geliyor. O her şeyde insanı görmüş ve insanı bulmuştur. Yunanlıya göre dağlarda, ırmaklarda, çeşmelerde, yıldızlarda, ağaçlarda, çiçeklerde, kuşlarda, kurtlarda her şeyde, her yerde insan vardır. Meselâ keklik, kuş olduğu halde neden fazla havalandamıyor? O, keklik olmadan önce Giritli büyük sanatkâr **Daidalos**'un yeğeni **Talos** idi. Amcası tarafından sanatı ve becerikliliği kıskanıldığı için **Akropolis**'den aşağı atılmıştı. O sırada zekâ tanrıçası, havada iken onu yakaladı ve kekliye dönüştürdü. Bu yüzden keklik yere düşerek parçalanmaktan korktuğundan ötürü yuvasını bile yerde yapar, zavallı **Talos** o müthiş düşüşü asla unutmayıamıştır.

Peki, kurt neden kan dökündür? Örümcek neden ağ örnektedir? Yunanlı, kurdu bir hayvan olarak görmez. O, **Blykaon** adında bir kraldır. (Bak. s. 52) Kan döktüğü için kurda çevrilmiştir.

Örümçeğe gelince: o Anadolulu **Arakne** hanımdır. Gergef islemekte kendisini zekâ tanrıçasından üstün gördüğü için örümçeğe çevrildi. Hâlâ eski itiya-dını devam ettirmektedir.

Günümüz Alman yazarlarından Kafka, *Değişim* adındaki güzel romanını yazarken muhakkak **Arakne** mitinden ilham almıştır.

Rüzgârlar estiği zaman çam ağaçlarının ince yaprakları neden sızlanır? Bunun da sebebi vardır: Çam ağıacı aslında **Pitys** adında güzel bir peri kızı idi. Kuzey rüzgârı **Bora**, ona âşık olmuştu. Kiskançlığından onu vurdu, öldürdü. Tanrılar bu güzel peri kızına acıdılar da onu bildiğimiz çam ağacına çevirdiler. (Bak. s. 102) Bu yüzden kuzey rüzgârı estiği zaman **Pitys**'in eski yaraları kanar, sızlanmaya, acı acı inlemeye başlar.

Mağnisa Dağı'nda "Baraj yeri" yakınında bir kaya varmış, yakından bakıldığı zaman, sekilsiz bir taştan başka bir şey olmayan bu kayaya, uzaktan bakıldığı takdirde boyunu büükük, ağlayan bir kadın şeklinde görülmüş. Bu

dağ, eski **Sipylos** dağıdır ve bu kaya cansız bir kaya değildir. Bu kaya öldürülen çocukların acısına dayanamayan, taş kesilen dertli ana **Niobe**'dır (Bak. s. 87). Bu kayanın bir yüzü, gece gündüz, yaz mevsiminin en sıcak günlerinde bile nemli ve ıslaktır. Zavalı anne yüzyillardan beri **Mağnisa**'nın bu issız dağında, sessizce ağlamaktadır.

Çanakkale bölgesinde akan ve bugün adı **Kemer Deresi** olan ufak bir çay vardır. Yaz günleri pek azalan bu çayın eski adı **Simois** idi (Bak. s. 291). **Simois'i**, siz, küçük ve degersiz bir dere olarak görmeyiniz. O, **Okeanos** ile **Tethys**'in oğludur. Bir Anadolu deresi olduğu için Anadolu'yu istilâya gelenlere karşı amansız bir kin besler. Nitekim **Troia** harbi sırasında Yunanlıları denize dökmek için diğer Anadolu ırmaklarıyla beraber bu da coşmuş, yatağından dışarı çıkmış, feryad ederek Yunanlıların üstüne atılmış, onları hayli hırpalmıştı. Ünlü kahraman **Akhilleus**, az daha onun sularında boğulacaktı. Fakat Yunanlıları koruyan tanrılarından **Apollon** tam ögle vakti, ansızın bulutların arasından çıktı da bu coşkun çayı ok yağmuruna tuttu. Güneş tanrısının ateşli okları, Kemer Deresi'nin sularını uçurmuş, onu yorgun düşürerek yatağına çekilmeye zorlamıştı.

Eski Yunanlığının samimi olarak inandıkları tanrılar, tanrıçalar ve kahramanlar hakkında uydurdukları mitlerde, yüzyılların soldurmadığı bir güzellik, ifade edilmez bir letafet, derin sembolik mânalar vardır. Bu mitler insan zekâsının birer şaheseri olarak otuz asırın ötesinden gelmekte olup, dünya durdukça yaşamaya devam edecektir. Çünkü bunların, yalnız, eski Yunan ve Latin şairleri ve trajedi yazarları üzerinde değil, Rönesans'tan bu yana, gelişen bütün Avrupa edebiyatında, san'atında, büyük tesirleri göze çarpmaktadır. Mitoloji bilinmeden ünlü ressamların tabloları anlaşılmaz, müzeleri süsleyen heykeller seyredilemez. Mitoloji bilinmeden klâsik eserler okunamaz.

Bati memleketlerinde liselerde bile resmî programlara konmuş bulunan Mitoloji, ne yazık ki, bizde ihmâl edilmişdir. Liselerde, tarih derslerinde, kısaca Yunan Tanrılarından bahsedilip geçilmektedir. Halbuki batı kültürünü benimsediğimizden beri günlük hayatımıza bile girmiş bulunan mitoloji ile ilgili bazı kelimeler vardır. Meselâ *Panik* kelimesinin kir tanrısı **Pan**'ın adından alındığını ve bu mitle alâkâlı olduğunu bilmiyoruz. *Fantazi* kelimesi, Hayal Tanrısı **Fantasos**'dan, *Fobi Fobos*'dan, *Morfin* diye adlandırdığımız maddenin uyku tanrısının adı ile ilgili bulunduğuandan haberimiz yoktur.

Edebiyat ve sanatsevenlere bir hizmette bulunmak için çeşitli eserlere müraaat ederek hazırladığım bu kitabın (Sözlük kısmı mevcut değil iken) ilk müsveddelerini, senelerce evvel Güzel Sanatlar Akademisi'ne göndermiştim. O zamanlar Güzel Sanatlar Akademisi'nde Mitoloji ve San'at Tarihi öğretmeni bulunan Sayın İپşiroğlu, eser hakkında verdiği raporda şunları yazmıştır:

"Şefik Çan'ın 'Klasik Yunan Mitolojisi' adındaki eseri incelendi. 223 dakti-lo sayfasından ibaret olan kitap, bellibaşlı mitoloji eserlerinden istifade edil-mek suretiyle hazırlanmıştır. Ciddi çalışma mahsulüdür. Büyük bir emek sarfıyla meydana getirildiği gibi, Türkçesi de, talebenin anlayacağı tarzda, açık ve temiz bir dille yazılmıştır. Dilimizde, telif veya tercüme yazılmış bulunan mitoloji kitapları azdır. Ortada bulunanların da birçok kusuru vardır ve bunlar ders kitabı olarak kullanılamamaktadır.

Akademî tarafından alınıp basıldığı takdirde, Şefik Can'ın büyük bir itina ile hazırlamış olduğu eserin, ders kitapları eksikliği içinde, büyük bir boşluğu dolduracağı kanaatindeyim."

Aradan seneler geçti, ben kitaba yeni ilaveler yaptım ve okuyuculara bir kolaylık olsun diye kitabın sonuna, gerek kitapta ismi geçen ve gerekse geçmeyen, mitoloji ile ilgili meşhur şahısları ve yer adlarını kısaca tanıtacak bir sözlük ilave ettim. Bilhassa yurdumuzu ilgilendiren mitler üzerinde fazla durdum, şehirlerimizin, dağlarımızın, ırmaklarımızın bugünkü adları ile, eski adlarını **Richard Kiepert**'in yapmış olduğu atlastan arayarak işaretledim. Ayrıca okuyuculara yardım maksadı ile çeşitli indeksler hazırladım. İndekste bazı isimlerin Yunanca okunuşlarını işaretledim. Latince karşılıklarını koydum. Kitap basılırken mitolojiye ait isimlerin siyah harflerle dizilmesini sağlayarak okuyucuya bu yüzden de faydalı olmaya çalıştım. Böylece bu kitap meydana geldi. Kusursuz bir kitap olduğunu söyleyemem. Her insan eseri gibi bu kitabın da birçok noksanları olabilir. Fakat faydalı bir kitap olduğunu sanıyorum. Hatâlarımı, yanıldığım yerleri gösterenlerin minnettari olacağım.

ŞEFİK CAN

MİTOLOJİ

Mitoloji nedir? Bütün dünya milletlerinin kullandıkları "Mitoloji" kelimesi, Yunanca, bir nevi masal, hikâye demek olan "Mythos" ile, söz anlamına gelen "Logos" kelimelerinden yapılmıştır.

Mitoloji; çok eski zamanlarda gelmiş ve yaşamış olan ulusların inandıkları Tanrılarım, kahramanların, perilerin, devlerin hayat ve maceralarından bahseden "Mit"(Mythe)ler ve hikâyelerdir. Aynı zamanda Mitoloji; gerçek hayata uymayan bu efsanevi hikâyelerin, masalların nasıl doğduğunu, nasıl geliştiğini, güzelleştiğini, ifade ettikleri anlamı, inancı ve bu alanda yetişen bilginlerin düşüncelerini bildiren bir ilimdir.

Bu mitler bilimi ile uğraşanlara "mitolog" yahut "mitolojist" derler.

Şu halde biz, "Yunan Mitolojisi" dediğimiz zaman, eski Yunanlıların inandıkları Tanırlara ve kahramanlara ait mitlerin, masalların hepsini birden kasdetmiş olacağız. Halbuki "Mitoloji bilimi" dediğimiz zaman bu çok eski olan masalların geçirdikleri safhaları ve bu masallar hakkında mitolojistlerin ileri sürdürükleri fikirleri ihtiya eden bir bilim, bir "Mit bilimi"ni anlamış olacağız.

Her milletin kendine göre bir mitolojisi vardır. Türk, Mısır, Kalde, Yunan, Hint, Çin, İran Mitolojileri olduğu gibi, diğer milletlerin, hattâ millet saymadığımız geri kalmış iptidai kavimlerin bile; hâlâ inandıkları mitolojileri vardır.

Bu sayılan ulusların mitolojileri içinde en çok incelenmiş, güzelleşmiş ve bilginlerin üzerinde en çok fikir yordukları, inceledikleri mitolojiler Hint ve Yunan mitolojileridir. Tanzimat'tan sonra yüzümüzü çevirdiğimiz Avrupa san'at ve edebiyatına en çok Yunan Mitolojisi tesir etmiştir.

Romalıların (Lâtin'lerin) mitolojisi aşağı yukarı Yunan Mitolojisinin ayındır. Yani Latinler eski Yunan mitlerini tamamen kabul etmişlerdir. Yalnız bazı Tanrıçaların ve Tanrıların adlarını değiştirmiştir. Onları ilerde göreceğiz.

Bu kitapta bütün dünya uluslarının mitolojilerinin en güzel olan Yunan Mitleri derlenmiş ve toplanmıştır. Eski Yunanistan'ın ve Roma'nın bütün ya-

zarları, şairleri, bilginleri bu mitlerden bahsederler. Zaten bize kadar mitleri ulaşırıtan ve bu güzel hikâyeleri bize öğreten de yine o şair ve bilginlerdir.

Yunan mitleri; medeniyetin beşiği olan Akdeniz kıyılarında ve Ege bölgesinde yaşayan insan topluluklarının sanatı, ahlâkı, dini, aile teşkilâtı ve siyasi hayatı üzerinde derin etkiler yapmıştır.

Gerçekten bu "Mit"lerde, eski Yunan inancı, düşüncesi, Yunan hayatı vardır. Hattâ Yunanistan, kendi mitlerine aksetmiş, yaşamaktadır, diyebiliriz. Başka milletlerin mitolojilerinden de alınan fakat çoğu eski Yunanlılar tarafından uydurulan ve onların dinlerinin esaslarını teşkil eden bu mitler artık san'at ve edebiyata intikal etmiştir. Bu kitapta göreceğimiz mitler yüz yillardan beri bütün dünya milletlerinin edebiyatlarına, san'at eserlerine ilham kaynağı olmuş ve olmaktadır. Aynı zamanda bu mitlerde solmaz bir güzellik, ölmek bir canlılık vardır. Bu hikâyelerde hayatın sembolik ifadesi ve devirlerin felsefesi de bulunmaktadır.

Mitler Nasıl Doğar

Bu konu üzerinde bilginler çeşit çeşit fikirler yürütmüştür. Bunları kısaca gözden geçirelim:

Bu mesele üzerinde ilk fikir yürüten zat **Evhemeros** adındaki Yunan filozofudur. Milâttan dört yüz yıl önce gelen bu zat halk tarafından uydurulmuş olan bu hayali "mit'lerde tarihsel ve gerçek olayların izlerini buluyordu. Yani, mitolojinin bahsettiği tanrıllarda bile çok eski zamanlarda gelmiş, yaşamış kralların ve tanınmış insanların faziletlerini veya kötülüklerini seziyordu. Bu görüş sonradan 19'uncu yüzyıl İngiliz filozofu **Herbert Spencer** tarafından da kabul edilmiştir. Bu fikri ilk Hıristiyan din bilginleri de benimsediler. Böylece "puta tapanların" tapındıkları tanrıların insanüstü birer kuvvet ve tapınılmaya değer birer tanrı değil, bayağı insan olduklarına halkı inandırarak Hıristiyanlığı yaydılar. Mitlerdeki tabiat-üstü olayların içine, tarihî hakikatların karışmış olduğuna inanarak, ilâhları, halkın hayranlık duyarak tanrılaştırdıkları birer şahsiyet olarak kabul eden **Evhemeros**'dan sonra gelen ve mitler üzerinde fikir yoran eski bilginler, onları ahlâkî ve dinî bakımdan incelemeye başladılar.

Theagenes, **Homeros**'un mitlerinde felsefe buldu. Filozof **Aristoteles** ise mitleri lejistlatörlerin uydurduğunu söyledi. Bu filozofa göre lejistlatörler, mitleri, kanunu birer müeyyide gibi kullanarak halkın iyiye sevketmek istediler. **St. Augustinus**, **Zeus** ve **Aphrodite**'nin ilâhî birer şahsiyet değil; şeytanî birer varlık olduğuna inanıyordu.

Milâdin üçüncü yüzyılında gelen **Plotinos** ile **Porphyrios**, mitleri, felsefi

kanaatları, gelenekleri, dinî inançları aksettiren birer sembol olarak kabul ettiler. Bu görüş zamanla unutuldu ve mitler felsefe ve ahlâk bölümünden ayrılarak "Tarih bilimi" hududuna girdi.

Ortaçağda bu mesele (yani mitlerin kaynağını araştırma meselesi) ihmal edildi ve ilk Hıristiyan azizlerinin fikirleri kabul edilerek başka türlü müta-lââ yürütülmeli.

17. yüzyilla, 18'inci yüzyıl başında gelen bilginlerin fikirlerine göre "mit"ler, dinsel geleneklerin şekillerini değiştirmiş birer inançtan başka bir şey değildir. Bu sıralarda yetişen bazı mütefekkirler; azizlerin hikâyeleri ile mitler arasında bir benzerlik gördüler. **Rahip Banier*** sistematik bir şekilde Yunan mitlerini tarihe mal etmeye ve onun içinde eritmeye çalıştı.

18. yüzyılın sonunda **Dupuis** ve **Emeric Davit** ilk çağlardaki puta ta-panların taptıkları mabudların ve kahramanların, güneş kültünden alın-dıklarını iddia ettiler. Onlara göre mitler sembolik olarak hep bu güneş kül-tünün temellerini ihtiva ediyorlardı.

19. yüzyılda İngiltere'de **Max Muller**, Almanya'da **A. Kuln**, Fransa'da **Michel Breal**, genel dil biliminde çok ileri giderek mitlerin temelini dilden alındıkları kanaatında bulunmuşlardır. Bunlara göre tabiatın esrarı mitlerle anlatılmıştır. İnsanın dili, düşüncesi ve bizzat kendisi mitleri doğurdu.

Diğer bir sisteme, **Berard**'ın sistemine göre de "mitler" birtakım dinsel törenlerden doğmuştur. İngiliz mitolojistlerinden **A. Lang** mitlerin kaynağını insanın kendi imgeleminde (muhayyelesinde) kendi kendinin içine ka-panmasında bulur.

Regnault, mitlerin iptidai insanın psikolojik hallerinden doğduğunu, tecrübeşiz, görgüsüz ve bilgisiz olan iptidai insanın, gördüğü hâdiselerin ani etkilerinden ilham alarak hayaller kurduğunu söylemektedir. Gerçekten Mi-tołożinin doğusunu daha iyi anlamamız için insanoğlunun çok eski zaman-lardaki hayatına bakmamız, daha doğrusu insanlığın çocukluk devresine inmemiz lâzımdır. Vahşi insan da medenî insan gibi tanımak ve bilmek ihti-yacı ile çırpinır durur. Tabiat hâdiselerinin nedenlerini araştırır. İlk insan da bizim gibi nereden geldiğini, nereye gittiğini, hayatın ne olduğunu, ölümün esrarını bilmek ister. Göğün boşluğununda yolunu şâşırmadan dolaşan yıldız-lar onu uğraştırır. Neden kara bulutlar mavi gökte toplanıyor? Gök neden gürülüyor? Nasıl oluyor da yağmur yağıyor? Rüzgâr esiyor? Vahşi bunları bilmek ister. Her şey onun için şaşırtıcı ve korkutucudur. Bugün bize pek basit görünen tabiat fenomenleri onun için çözülmey bir bilmecedir. O tabiat hâdiselerinin "aklı" açıklamalarını yapamaz, bu yüzden kâinatı, tabiatüstü mahlûklarla doldurmak gerektir. Bu tabiatüstü varlıkların yaşayışlarını, ha-

**La Mythologie et les fables expliquées par l'histoire.*

reketlerini, karakterlerini; "Hayvanlarda bulunmayan birtakım meziyetleri kendinde toplamış olan" insanların yaşayış, hareket ve karakterlerine benzetmek zorunda idiler. Fakat bunların insana eşit değil insandan üstün kuvvetleri, meziyetleri, erdemleri ve kötülükleri de vardı. Bunların ölmez olmaları lâzımdı. Bunlar yani insan şeklindeki tanrılar icad edildikten sonra bunlar hakkında çeşit çeşit masallar uyduruldu ve bu şekilde mitoloji meydana geldi.

Yalnız; Yunanlılar bütün bu masalları kendileri uydurmadılar, onları, münasebetlerde bulundukları milletlerden, Mısırlılardan, Asurlulardan, Finikelilerden ve diğer milletlerden aldılar. Onları kendi inançlarına kattılar, masallarla süslediler, bu masallar bir defa doğunca olduğu gibi kalmadı, kulaktan kulağa giderek, nesilden nesile anlatılarak büyüdü, çoğaldı. Yunanlılar arasında yazı yazma öğrenildikten sonra şairlerin, trajedi yazarlarının, büyük filozofların gayretleriyle mitler inceldi, güzelleşti. Sonra mitler bir yere bağlanıp kalmadı. Göç halinde bulunan ulusların peşi sıra gitti. Mitolojiden mitolojiye, dinden dine geçerek çoğaldı, yayıldı, kayıp olan inançların artıklarını taşıyarak, yeni inançların içine karıştılar ve ona kendilerini uydurdular. Aynı diyarda doğan bir mit dahi, zamanla, dilde, deyimde, hayalde, güzellikte olgunluğunu buldu. Fakat doğduğu ve büyüdüğü memleketin çevrelük özelliklerini kendinde sakladı. Şüphesiz Ganj kıyılarında doğan bir "mit" ile İskandinavyalı'nın "mit'i aynı şekilde doğmuş, aynı sosyolojik kanunun yolunu takip ederek güzelleşmiş, evrimleşmiştir. Fakat İskandinavyalının masalında soğuğa ve buza çok yer verilmişken, Hintlinin mitinde yakıcı, kavurucu, güneş ve ısı vardır.

YUNAN THEOGONİSİ*

İSA'nın doğusundan bin yıl önce; **Homeros**'un devrinde bile Yunan Tapınağı (mabedi) teşekkür etmemiştir. *İlyada* ve *Odisse* de Yunanlıların inandıkları tanrılar ve tanrıçalar; kendilerine hasredilen efsaneleri, an'anevi vasıfları ve karakteristik fizyonomileriyle kendilerini gösteriyorlardı. Fakat şairlerin babası sayılan **Homeros** tanrıların geçmişlerinden ve nereden çıktıklarından hiç bahsetmemektedir. O sadece **Zeus**'un **Kronos**'un oğlu olduğunu, **Okeanos** ile karısı **Thetis**'in bütün tanrıların ve varlıkların sahibi bulunduğuunu söylemektedir.

Sonraları Yunanlılar, inandıkları tanrıların tarihlerini, onların nasıl ve nereden çıktılarını aramaya başladilar.

Milâttan 8 yüzyıl önce gelen **Hesiodos**'ın *Theogoni*'si mitolojinin en eski kaynaklarındandır. **Hesiodos** bu eserinde tanrıların nereden çıktılarını, onların belli başlı maceralarını anlattığı gibi, Evrenin de nasıl yaratıldığını açıklamaya çalışmaktadır. Şu halde onun eseri hem Theogonie hem de Cosmogonie (Doğum, Evren)dir. Eski Yunan halkın inançlarını derleyen **Hesiodos**'un şiirleri kendisinden sonra gelen bütün Yunan şair ve bilginleri tarafından itirazsız kabul edildi.

EVRENİN YARADILIŞI VE TANRILARIN DOĞUŞU

Eski Yunanlıların öğrenmek istedikler ilk şey "Dünyanın yaradılışı" meseleridir. Onlar Yerin, Gögün, Denizin, Işığın, Suyun, Havanın nasıl yaratıldığını bilmek istiyorlardı. Yeterli bilgileri olmadığından bütün bu şeyleri ve diğer tabiat hâdiselerini canlı birer varlık gibi tahayyül ederek incelemeye koyuldular. Yeri, gögü, suları birer tanrı saydılar. Onlara birer insan şekli verdiler. Fakat dikkat edilince bu ilk tanrıların başlarından geçen olayların her birinin bir çeşit tabiat hâdisesinin sembolü olduğunu anlamak zor de-

* **Theogonie**; Mitolojinin tanrıların doğumundan bahseden kısmı.

ğildir. **Hesiodos'a** göre, gelen **Khaos** karışık ve hiç bir şekil almamış olan uçsuz bucaksız boşluğu ve karanlığı ihtiiva ediyordu. **Khaos'dan** geniş göğüslü her şeyin dayanağı olan **Gaia** (Yer) çıktı. Sonra sevginin temeli, bütün varlıklar, her şeyi birbirine doğru çeken, birleştiren, hayatı kuran, çoğalma sembolü olan **Eros** (Aşk) doğdu.

Khaos'dan **Erebos** (Gece) doğdu. Onlar da birleşerek yerin üst tabakanın ışığı olan **Aither** ve yeryüzünün ışığı olan **Hemera'yı** doğurdular. İşık meydana geldikten sonra yaratılış durmadan devam etti.

Khaos bunları doğururken **Gaia** da Ölmezlerin yeri olan ve yıldızlarla bezeli bulunan göğü **Uranus'u** doğurdu. Ona, yani göge kendi büyülüüğünü verdi ki tamamıyla kendisini kaplasın, içine alsın. Ondan sonra **Gaia** yüksek dağları, ahenkli dalgaları bulunan **Pontos'u** (Deniz) meydana getirdi.

URANOS (GÖK) ve GAİA (YER)

Böylece evren varlık alanında göründükten sonra, onun üstünde yaşayacak ve ömür sürecekleri meydana getirmek gerekiyordu. Bunun için **Gaia** kendi öz oğlu **Uranos** ile birleşti. Onların ilk birleşmelerinden **Titanlar** doğdu. Altısı erkek, altısı dişi olmak üzere on iki tane olan **Titanlar** şunlardır: **Okeanos, Koios, Krios, Hyperion, İapetos, Kronos, Theia, Rhea, Mnemosyne, Phebe, Tethys, Themis**.

Uranos ile **Gaia**, bundan sonra **Kyklops'lari** doğurdu. Tanrılarla benzeyen fakat alınlarının ortasında tek gözleri bulunan **Kyklops'lari** şunlardır: **Brontes, Steropes, Arges**.

Bunlardan başka omuzlarından bükülmeyen yüzler kolları sallanan ve sırtlarına ellişer baş dizilmiş olan; **Kottos, Briareos, Gyges** adındaki devler dünyaya geldi. Bunlara **Hekatonehires** yahut **Centimanes** de derler.

Uranos tuhaf bir duygunun etkisi altında kalarak çocuklarından ürküyor, korkuyor, doğdukça onları tutuyor, yerin derinliklerine atıyor, oraya hapse diyor. Bu harekete **Gaia** önce sizlandı, sonra kızdı ve kocasından yaptıklarının öcünü almaya karar verdi. Göğsünden parlak çeliği çıkardı, onunla keskin bir tırpan yaptı, sonra çocuklarını tasavvurundan haberdar etti.

Çocukları bu müthiş projeden korktular, yalnız en son doğan oğlu cesur **Kronos** annesine yardım edeceğini söyledi. Akşam olunca **Uranos** âdeti veçhile **Gece**'yi arkadaş olarak yanına aldı ve karısını görmeye geldi. Konuştular, biraz vakit geçirdiler; sonra yattılar. Hiçbir şeyden şüphelenmeyen kocası, derin bir uykuya varınca, annesi tarafından çağrılan **Kronos** geldi, tırpanla babasını hiç acımadan biçti ve vücutunun kanlı parçalarını denize attı. Babasına ilk tırpanı attığı zaman açılan müthiş yaralardan sızan siyah

kan damlaları yere damlayınca yenilmez **Erinyes**(Hiddet)'ler, korkunç **Geants** (Dev)ler ve **Meliades** perileri doğdular. Dalgaların üzerinde çalkanan et parçalarına gelince; onlardan beyaz bir köpük hâsil oldu. Sonra kanlı et parçalarının meydana getirdiği bu beyaz köpükten ilâhi bir bakire, genç ve güzel bir tanrıça olan **Aphrodite** doğdu. Onu dalgalar bir sedef kabuğu içinde çiçeklerle süsleyerek Kıbrıs adasına götürdüler.

KRONOS'UN SALTANATI

Uranos düştükten sonra **Kronos** kâinatın hâkimi oldu. İlk iş olarak kardeşleri **Titan**'ları yeraltındaki, zindanlarından çıkardı. Onun saltanatı zamanında yaratılış durmadı, devam etti. **Khaos** ile **Erebos**'un kızı olan **Nyks** **Moros**(Baht)u, **Siyah Kere** (**Moire**)yi, **Tahnatos**(Ölüm)ü, **Hypnos**(Uyku ve Düş)leri doğurdu. Sonra **Momos** (Alay), **Oizys'i** (Aci şikâyet); **Okean**'in arkasında altın elmaları bekleyen **Hesperides**'leri; doğumdan ölüme kadar, iyi ve kötü ömrümüzün ipliğini eğiren **Parkae**'leri, **Moir**'ları: **Klotho**, **Lakhesis**, **Atropos**'ı dünyaya getirdi. Daha sonra fanilere dehşet veren **Nemesis** (Öc, Hile, Kızgınlık), **Eris** (Nifak) doğdular. Nifak'tan da **Ponos** (Izdırap), **Algos** (Fenalık), **Loimmos** (Açlık), **Apathe** (Hile), Savaşlar, Adam öldürme, Şüphe, Zulüm, Ant doğdu. Dikkat edilirse kolayca anlaşılır ki bunlar insanın ömrüne bağlı olan bütün duyguların birer sembolüdür.

Deniz (**Pontos**); Toprak (**Gaia**) ile evlenerek; "doğruyu sever haki-katlı" **Nereus**, "kocaman" **Thaumas**; "cesur" **Phorkys**, "güzel yanaklı" **Keto**, "çelik yürekli" **Euryebie**'nin doğmasına sebep oldu.

Nereus ile **Okeanos**'un kızı **Doris**'den **Nereides**'ler denilen ellî kız doğdu, **Thaumas** ile **Elektra**'dan **İris**; güzel saçlı **Harpyi**'ler doğdu. **Phorkys** ile **Kete**'den "İğrenç ihti-yarlık" (**Geras**) dünyaya beyaz saç ile gelen **Okean**'un ötesinde **Hesperi-**

(Şekil:1) Kronos, karısının doğurduğu çocukları yutuyordu.

des'ler ülkesinde yaşayan **Graiai'**ler doğdu. Sıra **Titan'**lara gelmişti. Bir kısmı kendi hemşireleriyle, bir kısmı peri kızlarıyla evlenerek döl bırakıyorlardı.

Okeanos ile **Thetis'**den bin erkek çocuk, ırmaklar; üç bin kız, su perileri; sonra akıl ve hikmet tanrıçası **Metis**, servet (**Tykhe**), cehennem ırmağı **Styks** doğdu.

Hyperion ile **Theia'**dan Güneş (**Helios**), Ay (**Selene**), Şafak (**Eos**) doğdular. **Khaeos** ile **Phebe'**den **Leto**, **Asteria** dünyaya geldiler. **Krios** ile **Eurybia'**dan **Astreos**, **Pallas**, **Perseus** doğdu. **İapetos** ile **Okeanide**, **Klymene'**den bazılarına göre **Asie'**den **Atlas**, **Menoetios**, **Epimetheus**, **Prometheus** doğdular.

Sonradan **Kronos** kendi kız kardeşi **Rhea** ile evlendi.

ZEUS'UN DOĞUŞU

Bu evlenme neticesinde **Hestia**, **Demeter**, **Hera** adlarında üç kızla, **Hades**, **Poseidon**, **Zeus** adlı üç erkek çocuk doğdu. Babasına ettiğini unutmayan **Kronos** kendisinin de oğullarından aynı karşılığı görmesinden korkardı. Bu sebeple **Rhea**'nın yani karısının her yeni doğduğu çocuğu yutar, karnında sakladı.

Rhea yalnız **Zeus'u** onun elinden kurtarabildi. Tanrıça gecenin karanlığından faydalananarak çabucak koşup **Girit** adasında **İda** dağının tepesine vardı. Çocuğunu de beraber götürmüştü. **Gaia** çocuğu aldı ve onu bir mağaranın dibine sakladı. **Rhea** bir kocaman taşı kundak bezlerine sarıp **Kronos'a** verdi. **Kronos** bu taşı da hemen yuttu. Aptal, nerden anlayacaktı ki bu taşın yerine oğlu dünyada kalıyordu! Öyle yaman bir oğul ki, yenilmek nedir bilmeyecek, sıkıntı nedir duymayacak, gücü ve kuvveti ile babasını kendisine boyun eğdirecek, onun bütün imtiyazlarını, şan ve şerefini elinden alacak, onun yerine bütün Ölmezlerin başı olacaktı.

Gerçekten **Zeus**, ormanların sık dalları arasında büydü; Keçi(**Amaltheia**)nin sütünü emdi; bağırmalarını babası duymasın diye **Kuretos**'lar da onun başı üzerinde kalkanlarını çarparak seslendirirlerdi. Olgunluk çağına gelince **Zeus** gizlendiği mağaradan çıktı. **Kronos'**dan yuttuğu taşı ve tanrıları kusturdu. Sonra onu gökten kovup dünyanın tâ dibine, yerin ve denizin alt tabakasının daha altına attı.

Zeus, karısı **Hera**, çocukları, kardeşleri ve öbür tanrılarla **Olympos** dağına yerleşip saltanat sürdürmeye başladı. Fakat bu sefer de karşısına **Gaia** ile **Uranos'un** **Othrys** dağına yerleşmiş oğullan, **Titan'**lar, bu müthiş düşmanlar çıktı. Her iki taraf ellerine kocaman kayalar alıp savaşmaya başladılar.

Pelion dağlarını **Ossa** dağı üzerine yıgarak **Titan'lar Olympos'a** tırmanmaya kalkıştılar. Muharebenin gürültüsünden gökler, yerler, denizler sarsıldı, **Tartaros** yani cehennem bile o yaygara ile çalkalandı. Fakat **Zeus'un** tanrısal silâhına, yıldırımına hiçbir şey dayanamadı. Bereketli toprak titreyerek yanıyor, her şey kaynıyordu. Yerler parçalandı, dağlar eridi ve **Titan'lar** yenilerek **Tartaros'a** atıldılar. Onların hepsi de zincirlere vuruldu ve üzerlerine üç yüz kaya yuvarlandı. **Hellas** (Yunanistan) toprağı, yüksek dağları, derin uçurumları ile karma karışık bir manzara arzeder. **Zeus'un** Titan'larla olan muharebesi şüphesiz ki bunu açıklar, daha doğrusu bu mit'te Yunanistan manzaralarının ifadesi vardır.

Daha sonra **Zeus** egemenliğini kabul etmeyen son hasımlarını **Gaia** ile **Uranus'un** oğulları olan şu dört devi; **Enkelados**, **Efhaltes**, **Polipotes**, **Hyperbios**'ları korkunç firtinaların ifritleri olan **Typhoneus**'ları tepeledi. Bular **Etna** yanardağının ve diğer yanardağların diplerinde zincire vuruldular. Fakat onlar zaman zaman kımildamaktan ve inlemekten, bağırmaktan bir türlü vazgeçmediler. Yunanistan'da sık sık olan depremler, yeraltından gelen gürültüler ve yanardağların ağızlarından çıkan dumanlar bu mitte tabî izahlarını bulmuştur.

Bu suretle ilk zamanlardaki karışıklık sona erdi. Kâinat düzen buldu. Tabiatın kaba, vahşi ve kör kuvvetleri; tanrısal zekâ tarafından yenilmiş ve emir altına alınmış oldu. Bu iptidai mitlerin asıl mânası da bu olsa gerektir. O mitlerin içinde her ne kadar insanoğlunun bilimsiz zamanlarına mahsus birtakım çocukça inançlara rastlanırsa da dikkat edilince, hayatı daima daha iyiye, daha mükemmelle doğru yükseldiğimiz sezilir.

İNSANIN YARATILIŞI

TİTAN İapetos'un dört oğlu olmuştu. Bunlardan Menoitos ile Atlas; Zeus'e başkaldıran Titan'larla beraber bulunduklarından cezalandırılmışlardı.

Menoetios hainliğinden ve ölçüsüz căretinden ötürü Erebos'a daldırılmıştı. Atlas'a gelince, dünyanın öbür ucunda ve Hesperides'lerin önünde omuzlarına gökkubbesini yüklenerek ayakta beklemek cezasına çarptırılmıştı. Diğer iki kardeşinin, Prometheus ile Epimetheus'un bahtları başka türlü oldu. Bunların ikisi de insanın yaratılışında önemli rol oynadılar.

Olympos tanrılarının kudretine ve kuvvetine karşılık Prometheus'da kurnazlık ve zekâ vardı. Titanların meşhur isyanları sırasında tarafsızlığını muhafaza etmiş bir titan oğlu olduğu halde kendisine başkaldırmayan, bilâkis saygı gösteren Prometheus'u baş-tanrı Olympos'a, Ölmezler arasına

kabul etmişti. Fakat kendi ırkını mahveden Zeus ve arkadaşlarına karşı kalbinde bir kin besliyordu. Sonradan tanrıları inkâr edecek, onları hiçe sayacak ve işleyeceği kötülüklerle en vahşi hayvanlara bile taş çıkartacak, dünyanın başına belâ olacak bir mahlûku, insanı yaratarak tanırlardan dedelerinin öcünü almayı düşündü.

Prometheus ilk insanı balçıkтан yarattı. İlk insanın vücutunu yapmak için balçığı, bazlarının tahmin ettikleri gibi su ile değil, kendi gözyaşı ile karıştırdı* ve insanı yarattı. Fakat

(Şekil:3) Prometheus ilk insanı balçıkтан yarattı.

* Avustralya yerlilerinin inancına göre; tabiatüstü bir varlık insanı çamurdan yarattı. Yeni Zelandalılar ise; Tiki'nin kırmızı bir kil alarak onu kendi kaniyla yoğurduğuna inanırlar.

insan tabiatın en aciz bir mahlûku idi. Çıplaktı, kendisini koruyacak hiçbir şeye malik değildi. Fil gibi kuvvetli hortumu, aslan gibi pençesi, kuş gibi kanadı, at gibi koşacak bacakları yoktu. Daha doğuştça ızdırıplar, üzüntüler, birtakım ihtiyaçlar onun yakasına yapışıyordu. İlk insanlar çığ meyvalarla, kanlı etlerle besleniyorlardı. Elbise yerine bitkilerin yapraklarına sarılıyorlardı. Ateşin faydalarını bilmeden kendilerini güneşsiz oyuklarda saklıyorlar, derin mağaraların içine hayvanlar gibi sürünenerek giriyorlar ve geceyi orada geçiriyorlardı. Yarattığı mahlûklara acıyan **Prometheus** insanları daha iyi bir şekilde yaşatabilmek, kendilerini vahşi hayvanlara karşı tesirli silâhlarla koruyabilmek, toprağı sürmeye yarayacak gerekli aletler elde edebilmek için onlara madenleri işlemeyi öğretmeyi ve ateşi vermeyi düşündü.

İçi baştanbaşa oyuk fakat tutuşabilir bir özle kapalı olan **Ferule** (Şeytantersi ağacı) denilen ağaçtan eline bir dal aldı ve Lemnos adasına gitti. **Hephaistos**'un alevler fişkiran ocağına yaklaştı. Madenleri eriten kızgın ateşinden bir kırılcım çaldı. Elindeki sopanın özünün içine sakladı ve onu ilâhi bir armağan olarak insanlara götürdü.

O günden beri insanlar ateşin yardımıyla daha iyi yaşamaya başladılar. Yiyeceklerini pişiriyorlar, soğuk havalarda ısınıyorlar, karanlık mağaralarda çıraklı odunları yakarak birbirlerinin yüzlerini görüyordular. Fakat zavallılıklarını unutarak gurura kapıldılar, kendilerini tanrılarla eşit tuttular. Onlara karşı olan ödevlerini unuttular. **Zeus** bu şımarık mahlûkların böyle yapacaklarını bildiği için kutsal ateşten onları mahrum bırakmıştı. Kendi haberi olmadan ateşi çalarak insana verdiği ve insanı şımarttığı için **Zeus**, **Prometheus**'a kızdı, onu Kafkas dağlarının en yüksek tepesine gönderdi. Yanardağların, ateşin, sanayinin tanrısı **Hephaistos**'u çağırarak bu saygısız titanı yalçın bir kayaya çaktırdı. İlâhî demirci istemeyerek **Zeus**'un buyruğuna boyun eğdi.

“- Ey Prometheus, dedi. Bu çekiçleri, zincirleri, bağları görüyorum musun? Bunu senin bahtsızlığını; benim sonsuz üzüntülerimi hazırlayacaktır. Seni bu vahşi kayaya civileyeceğim. Artık sen buradan hiç insan sesi işitmeyeceksin, teselli ve acıma sana yüzünü göstermeyecek, güneşin kızgın şualarıyla kuruyarak; vücut çiçeğinin soldugunu göreceksin. Çok sonra gece yıldızlı mantosunun altında, gündüzü sağlamak için gelecek ve yine çok sonra güneş doğarak gecenin titrek elinin bitkiler üzerine serptiği parlak kırığıyı eritecek. Kalbinde bitmez acılar bulunan, ke-

Pausnias; Yunanistan'da, **Phorcide** bölgesinde, insan teni kokan bir nevi kil gördüğünü söylüyor ki; **Prometheus**'un buradan kil alarak insanın çamurunu yoğunluğuna inanılmakta imiş. Çoğu dinler gibi bizim dinimiz de insanın balıktan yaratıldığını söylemiyor mu?... Nasıl ki halk şairimizin Tanrı'ya hitaben şu beytinde:

*“Âdemî balıktan yoğunluğunu yaptı
Yapıp da neylersin bundan sana ne”* demiştir.

der nöbetçisi olarak sen, bu korkunç yerde dinlenmeden, uyku nedir bilmeden, dizlerini bükemeden yalnız başına kalacaksın. İniltilerini insafsız kayalar dinleyecek, feryatların korkunç vadilerde uğuldayacak. Fakat sen boş yere inleyecek, boş yere feryat edeceksin."

Bunları söyleyerek **Hephaistos**, bahtsız **Prometheus**'un ayaklarına, kollarına kırılmaz zinciri geçirdi ve onları sağlamca kayaya çaktı.

Onun bahtsızlığı bununla bitmedi. Her sabah, kocaman bir kartal kanatlarını açarak süzülüyor ve gelip **Prometheus**'un ciğerlerini yiyyordu. Bu müthiş hayvan sıvri tırnaklarını insafsızca onun göğsüne batırıyor ve korkunç gagası ile ciğerini didikliyordu. Akşama kadar onun yediği ciğer, gece sabaha kadar yeniden bitiyor, çoğalıyor, eski haline geliyordu. Bu işkence tam bin sene sürecekti. Fakat otuz sene sonra **Zeus** bu günahkâra acıdı. Onu affetti ve ölmezler arasına aldı.

Anatole France'ın bahsettiğ bir miti de buraya almadan geçemeyeceğim:

Rivayete göre **Prometheus**, heykel yapmasını bilen bir titandi, o yalnız bir insanın heykelini yapmamıştı. Birçok heykeller yapmış, onlara can vermişti. İnsanlarda görülen kusurları şuna atfediyorlar: Bir gün **Prometheus** atölyesinde çalışıyordu. Çamurdan, insanlara ait birçok kollar, bacak-

lar, kafalar, kalpler yapmıştı. Yaptığı uzuvları birbirine ekleyerek tamamladığı küçük heykelleri raflara diziyordu. Fakat daha işini bitirmemişti. O sırada Şarap Tanrısı **Dionysos** atölyeye geldi. "Prometheus, çok çalışın, yoruldun, haydi biraz gezelim, eğlenelim." dedi. Gezdiler; eğlendiler, şarap içtiler. **Prometheus** atölyesine döndüğü zaman azıcık sarhoştu. Bu yüzden bazı hatâlar yaptı. Küçük bir gövdeye büyük bir baş taktı, büyük bir gövdeye mahsus olan uzun kolları küçük bir gövdeye ilişirdi. Hayatta kocaman başların, uzun bacakların yahut gayri mütenasip gövdelerin oluşunun sebebi bu imiş.

Voltaire de *Felsefe Sözlüğü*'nın insan bahsinde şöyle bir mit'ten bahsediyor:

İnsan yaratıldıktan sonra yaşayacağı zamanın, yani ömrün tesbiti meslesi kaldı. **Zeus**, insanların, normal olarak 25 sene yaşamasını kâfi gö-

(Şekil:3) Kartal Prometheus'un ciğerini didikliyor

rüyordu, insan sizlendi. 25 senede ne yapabilecekti? Aşağı yukarı bunun yarısı uyku ile geçecekti. Çocukluk devrini de çıkarınca geriye bir şey kalmaya caktı. **Zeus** "Ne yapayım; en son yaratıldığım için güçlü olmak, hızlı uçmak, çok uzaklardan görmek, iyi koku almak vasıfları gibi uzun ömür de diğer mahlüklerde dağıtıldı." dedi. İnsan ağlayarak yalvarmasına devam etti. O sırada onun yanında şu altı hayvan bulunuyordu: Tırtıl, Kelebek, Tavus, Beygir, Tilki, Maymun. Hayatı tatlı bularak çok yaşamak için çırpinan insan, **Zeus**'e bu hayvanları göstererek, "Bunların ömürlerinden al bana ver, ben üstün bir mahlüküm, benim çok yaşamam lâzım, onlar yaşamasalar da olur." dedi. Baş-Tanrı bunun haksızlık olacağını, tanrıların nazarında her mahlükün eşit olduğunu ileri sürerek, insanın, ömrünün belirli zamanlarında o hayvanların hayatını yaşamasını, yani o hayvanlar gibi ömür sürmesini şart koşarak hayatı uzattı. Bu sebeptendir ki, yeni doğan bir insan yavrusu evvelce tırtıl gibi yerde sürünlür, emekler, bu bebeklik devridir. Sonra kelebekler gibi neşe ile koşar, oynar, bu çocukluk çağıdır. Zaman geçince bilhassa on beşinden sonra gençlik çağları başlar. Bu devrede insan tavus hayatını yaşıar, onun gibi gururlanır. 25 - 30 yaşından sonra ev bark sahibi olunca üzüntüler, kederler başlar; o zaman beygir gibi hayatın yükünü çekmek icabeder. İnsan kırkıdan sonra tecrübe sahibi olur, olgunlaşır, bu devrede tilki gibi kurnaz olur, ellisinden, altmışından sonra da insan maymun gibi çırkinleşir.

İNSANLIĞIN DÖRT DEVİRİ

Prometheus'un insanı nasıl yarattığını gördük; bu mesele, yani insanı, **Olympos** Tanrılarına kin besleyen bir titanın yaratması meselesi eski Yunanistan'da çokluğun inandığı bir mittir. Halbuki insanın daha asil bir mahlük olduğuna ve çok evvel tanrılarla beraber yaratıldığına inananlar da vardır. Nitekim meşhur Yunan şairi **Pindaros** "Tanrılar ve İnsanlar hepimiz aynı ailedeniz, hepimizi aynı ana doğurmıştır!" demektedir.

İnsanın yaratılışı hakkında eski Yunanlıkların çeşit çeşit inançlara kapıldıklarını şundan anlıyoruz ki, bazıları **Prometheus**'u işe karıştırmadan insanların toprağın çocuğu olduğunu kabul etmeye beraber, onların Attika'da Erek'te ve Arkadia'da **Pelasgos**'un ormanlarla taçlanmış yüksek dağlarından ve bizi besleyen topraktan fişkirdiklarına inanırlar. Bir başka efsaneye göre kayın ağaçlarının kabuğu, meşelerin gövdesi yarılıp içlerinden ilk insanlar çıktı. Kayalardan, bitkilerden ilk insanların doğduklarına inananlar olduğu gibi (*Odysse*, XIX. 163) Arkadia'lılardan **Myrmidon**'ların karınca iken insana çevrildiklerine inananlar da vardır*.

* Avustralya yerlilerinden bazıları insanların kertenkele, kunduz, maymun gibi hayvanlardan tekâmül suretiyle meydana geldiğine inanmaktadır.

İnsanların ne şekilde ve nasıl yaratıldığına inanırlarsa inansınlar eski Yunanlılara göre evvelâ erkekler yaratılmıştır. Kadın dünyada mevcut değildi. Bu devirde insanlar sonsuz bir saadet içinde yaşıyorlardı.

Bu devir "altın devri" idi, **Hesiodos**'un dediği gibi o devirde insanlar; keder, üzüntü nedir bilmeden, yorgunluğu tanımadan tanrılar gibi yaşıyorlardı. O zamanlarda baharlar sonsuzdu. Geçim derdi yüzünden faniler rahatsız olmuyorlardı. Toprak kendiliğinden mahşüllerini veriyor, çeşit çeşit ve bol olan meyvalar insanların beslenmesine kâfi geliyordu. Korkunç ve çirkin ihtiyarlık yakalarına yapışmıyordu. Onlar daima genç, çevik ve neşeli olarak yaşıyorlar ve ölüm saatı gelince, hastalığın acı ızdıraplarını bilmeden gülümseyerek tatlı bir uykuya dalar gibi hayatı gözlerini kapiyorlardı.

Altın devrini "gümüş devri" takibetti. Bu devrin insanları bir evvelki devir insanlarından çok zayıf ve aşağı idiler. Bunların ömürleri uzun ve çocukluk devri gibi geçerdi. Onlar ilk gençlik çağına çok geç olarak ulaştıkları zaman ömürleri de sona erer ve böylece onların günleri aptal çocukların ömürleri gibi harcanmış olurdu.

Gümüş devrini de, "tunç devri" takip etti. İşte ilk insanı yaratan **Prometheus**'un evvelce gördüğümüz gibi Ölmezlere mahsus olan "ateşi" çalması ve insanaarmağan etmesi bu devre rastlar.

Ateşi elde edince insanlar tembellikten kurtuldular. Yırtıcı hayvanlara ve soğuğa karşı kendilerini koruyabildiler. Artık madenleri eritip dökebiliyorlardı. Tunç silâhlar kullanıp kollarına kuvvet gelen insanlar çelikleşen kalblerinden acımak duygusunu kovdular. **Ares**'e hizmet etmeye ve birbirlerini boğazlamaya başladılar. Bu devrin doğuşçu adamları birçok kötülükler yapmakla beraber medeniyete doğru ilk adımlarını attılar.

Tunç devrinden sonra **Hesiodos**, **Thebai** şehrinin önünde ve **Troia** duvarları dibinde vuruşan kahramanları yetiştiren bir devrin (kahramanlar devrinin) geldiğini söylüyorsa da bunu, çoğu şair ve bilginler kabul etmiyorlar. Çoğunluğun inancına göre tunç devrinden sonra "demir devri" başlıdı.

Hâlâ bizim içinde bulunduğuuz bu devir sefaletler ve cinayetler devridir. Bu devrede insan vahşi hayvanlardan daha kan dökücü olmuştur. Tanrıların düşmanı titan, **Prometheus**'un verdiği şeytanî zekâyı kullanarak, demirle, akillara hayret verecek işler başarmakta, medeniyet de dev adımlarla ilerlemektedir. Fakat bu pis demir devrinde çok büyük işler başarıran insan, tanrısal erdemlerini kaybetmiş, kabalaşmış, hayvanlaşmıştır. Kendi aczini unutarak tanrıları inkâr etmiş, bütün iyi huyları kalbinden kovmuştur. O ilk devirlerde, mağaralarda, korkak hayvanlar gibi yaşayan, köstebekler gibi oyuklarda sürünen insanlardan daha acınak bir halededir. Fakat insanın bu manevî sefaetine sebep **Prometheus** olmuştur. Eğer o aklın sembolü bu-

lunan ve tanrılarla mahsus olan ateşi çalıp da çamurdan yarattığı bu mahlûka vermeseydi, bu mahlûk bu kadar sefil olmayacağındı. Çünkü akıl bir baş belasıdır, hayvanlar akılsız oldukları için sevk-i tabiîleriyle insanlardan daha mesut yaşamaktadır.^{*}

İNSANLARLA TANRILARIN BOZUŞMASI

Akılsız olan insanların altın devrinde de tanrılar gibi yaşadıklarını evvelce gördük. **Hesiodos**'un anlattığına göre çok eski devirlerde **Kronos**'un saltanatı zamanında insanlarla tanrılar arasında iyi bir anlaşma vardı. O zamanlarda tanrılarla insanlar aynı sofraya oturur, aynı yemekten yerlerdi.

Fakat **Olympos** olaylarından sonra, yani **Zeus**, **Olympos**'ta krallığını ilân ettikten sonra iş değişti. Çünkü yeni Baş-Tanrı insanları beğenmiyor, onları aşağı görüyordu. İstiyordu ki, insan denilen bu acayıp mahlûk daima kendisinin buyruğu altında bulunsun.

Bir gün **Mekone**'de tanrılarla insanlar bir kurbanın paylaşılarak beraberce yenmesi için toplanmışlardı. **Prometheus** da orada bulunuyordu. Kocaman bir öküz kesilmişti. Bunun hakkaniyetle paylaştırılması **Prometheus'a** düşmüştü. Kurnaz titan, bir tarafa hayvanın etinin en güzel parçalarını ayırdı. Gösterişsiz olsun diye üstünü deri ile örttü. Diğer tarafa hayvanın kemiklerini yiğdi, bunun üstüne de nazar-ı dikkati çeksin diye yağlı parçalar koydu. Tabiatıyla **Zeus'e** birinci parçayı almasını teklif etti. Fakat Baş-Tanrı daha iyi ve yağlı görünen ikinci kısmı aldı, yağlı bir iki parçayı yine de beyaz kemikler sırttılar. O zaman Baş-Tanrı müthiş kızdı ve söndürülmesi güç ateşten bahtsız insanları mahrum etti. Fakat küstah **Prometheus**; Lemnos adasına giderek, evvelce gördüğümüz veçhile bir kivilcim çalmış, insanlara armagan etmişti. Bazıları **Prometheus'un** kivilcimi; Lemnos adasından değil, meşalesini güneşin tekerleginden tutuşturarak elde ettiğini söylemektedirler.

İLK KADININ YARATILMASI

Prometheus'un kurnazlıkla çalarak insanlara verdiği akıl onları şımartınca **Zeus** o zamana kadar yalnız erkeklerden ibaret olan bu yüzsüz ve terbiyesiz mahlûkların, kendilerini tanrılar kadar kuvvetli ve mutlu sanan bu budalaların başına müthiş bir belâ gönderdi: Bu belâ kadındı.

* *Kur'an-ı Kerim'de, bu meseleyi akla getiren bir âyet vardır: Ahzab suresi, 72. âyet: "Biz, emaneti (yani aklı) göklere, yere, dağlara teklif ettiğimizde, onlar emaneti yüklenmekten, ona hiyanet etmekten çekindiler, fakat insan, onu yüklendi."*

(Şekil:4) Pandora kutuyu açınca ümitten başka, bütün fenalıklar dünyaya yayıldı.

Gerçekten **Zeus** usta bir tanrı olan ve elinden hiçbir şey kurtulmayan oğlu **Hephaistos'u** çağrırdı. Ona ilk kadını yaratmasını emretti. **Hephaistos** babasının emri üzerine balçığı su ile yoğurdu ve görenleri şaşırtacak güzellikte bir bakirenin vücutunu yaptı.

Olympos'ta oturan tanrıçaların en güzel olan ve kendi karısı bulunan **Aphrodite'nin** vücutunu model olarak kullandı. Heykel bitince onun kalbine ruh yerine bir kıvılcım koydu. O zaman heykelin gözleri açıldı. Kolları, bacakları kımıldamaya ve dudakları konuşmaya başladı. Onu süslemek için bütün tanrılar ve tanrıçalar yardım ettiler. Herkes kendisinden ona bir şey armağan etti ve ona Rumca "bütün armağan" anlamına gelen **Pandora** adını taktılar. Gerçekten elâ gözlü **Athena** ona güzel bir kemer, süslü elbiseler verdi. Letafet perileri **Kharites** beyaz göğsüne parlak altın gerdanlıklar taktılar. Çekici bir gülümseyışı olan **Aphrodite** başına güzellikler saçtı, güzel saçlı "Saatler - Horalar" ilkbahar çiçekleriyle onu süslediler. **Hermes**,

Pandora'nın kalbine, hiyanet ve aldatıcı sözler yerleştirdi. **Zeus** da ona esrarlı bir kutu armağan etti ve ona dedi ki:

"- Sakın sana verdiğim kutuyu açma, onun içindeki iyi şeyler uzaklara kaçarlar ve onların yerine fenalıklar gelir, seni rahatsız ederler. Hulâsa bu kutuyu iyi sakla, çünkü yalnız senin değil, bütün insanların saadeti ve felâketi bu kutunun açılıp açılmasına bağlıdır."

Böyle söylediğten sonra Baş-Tanrı ilk kadını yeryüzüne indirdi ve **Prometheus'**un kardeşi **Epimetheus'a** gönderdi. **Prometheus**, kardeşine **Zeus** 'tan bir armağan kabul etmemesini tembih ettiği halde **Pandora'nın** güzelliğine hayran olan **Epimetheus** öğüdü tutmadı. Onu insanlar arasına kabul etti. Ne bileyceki ki, kadın, bütün fenalıkların kaynağıdır!

Kadın, mütecessis bir mahlük olduğundan dünyaya gelir gelmez "Acaba kutunun içinde ne var?" diye düşündü ve **Zeus'un** emrini unuttu. Kutuyu açtı. Meğer kutunun içinde hastalık, keder, ızdırıp, yalan, rıya, şehvet, hulâsa insanları rahatsız eden ve onların felâketini hazırlayan ne varsa hepsi açılan kutudan kuşlar gibi uçtu. **Pandora** hatasını anladı, biraz sonra kutuyu kapadı. İşin tuhafı şu ki, kutuya kapatılmış olan fenalıklar arasında, insanları yaşatacak, teselli edecek "ümít" de vardı. Fakat "ümít" dışarı çıkamamış, kutuda kalmıştı. İşte böylece **Zeus** ilk kadını yeryüzüne göndermekle fenalıkları ve ızdıraplari da onun kutusu içinde dünyaya yollayarak insanlardan öc almıştı.

TUFAN — DEUKALİON VE PYRRHA

Kadını yaratarak insanları felâkete ve ızdıraba sürüklemesi **Zeus'un** kimini yattırmadı. Bu şımarık mahlûkları tamamıyla yok etmemek, onları müthiş bir tufanın dalgaları arasında boğmak istedî.

Fakat kurnaz titan **Prometheus** bu defa da insanların yardımına koştu. **Zeus'un** müthiş tasavvurundan, oğlu **Deukalion'u** haberدار etti. **Deukalion**, karısı **Pyrrha** ve **Pandora** ile beraber **Thessalia'da** bulunuyordu ve oranın kralı idi. Babasının tavsiyesi ile üstü kapalı bir kayak yaptı ve karısı ile onun içine girdi. Yağmurlar yağdı, sular kabardı, ortalık baştanbaşa deniz kesildi. Onlar dokuz gün dokuz gece dalgalar üzerinde çalkandı durdular. Onuncu günü sular alçalmaya başladı. Fakat ikisinden başka bütün insanlar boğulmuştu. Bu tufan felâketinden kurtulan karı koca, **Parnassos** yahut **Othrys** dağına yanaştılar ve karaya ayak bastılar.

Deukalion, Baş-Tanrı **Zeus'a** bir kurban kesti. Tanrı, kendisine kurban kesen bu dindar insana acıldı. Onun ilk adağını yerine getireceğini vadetti. **Deukalion**, **Zeus'dan** insanların yeniden yaratılmalarını diledi. Diğer bir

efsaneye göre de tufandan kurtulan karı koca, **Delphoi**'ye gittiler. **Themis**'e danıştılar, ondan fikir aldılar. **Themis** onlara dedi ki, "Başınızı birer örtü ile sarınız, elbiselerinizin kemerlerini çözünüz ve eski dedelerinizin kemiklerini alarak omuzunuzun üstünden arkaniza doğru atınız." Onlar bu tavsiyeye hayret etmekte beraber, Adalet Tanrıçasının dediğini yaptılar. Başlarını sardılar ve yeri yoklayarak buldukları taşları alarak omuzlarından geriye doğru fırlatmaya başladılar. Gerçekten **Gaia**'nın sinesinden koparılan taşlar onların dedelerinin kemikleri sayılmaz mıydı? Tuhafı şu ki, **Deukalion**'un koparıp attığı taşlar erkeklerle, karısının attığı taşlar da kadınlara dönüşüyor. Böylece insanlar yeniden türediler ve dünyayı doldurdular. Onlar ikinci defa taştan yaratıldıkları için her şeye katlandılar. Nuh Peygamber gibi, tufandan sonra insanların tekrar türemelerini sağladığı için **Deukalion**, Yunanlıların babası sayılmaktadır. İlk şehirleri kuran, tanrıların tapınaklarını yükseltsen odur. **Athenai** şehrinde **Zeus**'un mabedini bile onun yaptığını söylerler ve tapınağın yanında ona ait bir de mezar gösterirler. Hâlbuki **Kynos**, **Deukalion**'un ve karısının mezarlарının kendisinde olması sebebiyle övünmektedir.

BÜYÜK TANRILAR

Zeus, **Kronos**'u tahtından indirip, titanları yendikten sonra Evrenin en kudretli tanrısı olarak kaldı. Artık ona kafa tutacak hiçbir varlık kalmamıştı. Dünyayı idare etmek için diğer tanrı ve tanrıçalarla beraber **Olympos** dağıını seçti ve oraya yerleshti.

Tanrılar Dağı **Olympos**'ta saraylarını kuran Ölmezler'in hepsi birbirlerinin hisim ve akrabası idiler. **Hera**, **Poseidon**, **Demeter** ile karanlık yeraltı âleminin idaresini üzerine alarak aşağı inen **Hades**, **Zeus**'un kardeşleri, **Apollon**, **Athena**, **Artemis** ve saire evlâtları, yeğenleri veya torunları idi.

Hepsinin bir araya gelmesinden bir tanrılar ve tanrıçalar cumhuriyeti kurulmuştu. Bu ilâhî cumhuriyet, Yunan sitelerinin tam benzeri idi. Onlar tanrıları, kendilerinin benzeri düşündükleri gibi, onların idarelerini de kendi idarelerinin aynı tasavvur etmişlerdir. Gerçekten eski Yunanlıların tanrıları insan biçiminde idiler. Yalnız onların, insanlardan daha kuvvetli, daha büyük, daha güzel birer vücutları vardı. Sonra insanların malik olmadıkları vasiplara da maliktiler. İstedikleri kılığa girerler; istedikleri anda kâinatı bir baştan bir başa katederlerdi. **Zeus**, **Olympos** tepesinden ta **Finike** sahillерinde deniz kenarında gezinen **Europa** adlı güzel bakireyi görünce karısına sezdimemek için bir boğa şekline girerek bir anda **Olympos**'tan Suriye'ye gelmişti. **Ganimedes** adlı güzel çobanı kaldırıp Tanrı dağını getirmek için bir kartal olmuş uçmuştur. Yunanlıların tanrıları insan biçiminde idiler, ama; insanlar gibi fani degildiler. Onlar, sarsak ihtiyarlığı, korkunç

ölümü bilmiyorlardı. Onlar **Ambrosia** denilen ve kendilerine mahsus olan bir nevi taamla besleniyorlardı.

Fakat tanrı oldukları halde insanlar gibi onların da bazı kusurları vardı. Şehvet onların da yakasına yapışmıştı. Onlar da icabında yalan söyleylerlerdi. Bazılarının ahlâk telâkkisi çok genişti. **Zeus**, Baş-Tanrı olduğu halde tanrıçalardan da, insanlardan da hoşuna gidenleri kirli arzularına âlet etmek istedti. Beri taraftan **Artemis** ve **Athena** el sürülmemiş birer temiz bakire olarak kalmışlar, kalplerinde şehvete yer vermemişlerdi.

Gerçekten tanrılar arasında bizim telâkkimize göre, en ahlâksız, en sefilleri bulunduğu gibi, en namuslu, en faziletlileri de bulunurdu. Zâten onlar, insanları tanrı derecesine yükselen Yunanlıkların karakterini taşımakta idiler. Yani tanrıları da kendileri gibi Yunanlı idi. Yunanlı nasıldır? Bazan şehvetinin esiri olur, bazan sever, sevilir, bazan yalan söyler, korkar, bazan çok doğru ve cesurdur. Fakat umumiyetle hayalperesttir. Fakat fazilete ve insanlığa inanır, şerefi uğrunda canını verir. Bütün bu karakterler Tanrlarda vardır. Gerçekten Yunanlıkların inandıkları tanrılar da kendileri gibi severler, yahut nefret ederlerdi. Kıskançlık kurdu onların da kalbine düşerdi. Çeke-memezlik onlarda da vardı. Çamuru gözüşi ile yoğrulan insanlar gibi onlar da ızdırıp çekerlerdi. Tabiatları insandan üstün olduğu için onların neş'eleri ve kederleri de insanlarındankinden üstün ve büyültü. Onlar ölümden başka bütün büyük ızdırapları çok derinden duylardı. Onların öc almaları da müthişti. En insafsız, en kaba ruhlu ve kalpsız bir komitecinin işlediği cinayetlere taş çıkartacak iğrenç cinayetlerle ellerini kirletirlerdi.

Eski Yunanlılar her şeyin bir tanrı olduğunu inanırlardı. Onlara göre, denizin, dağların, göklerin, hulâsa her şeyin bir tanrıları vardı. Her tanrıının birçok yardımcıları, hizmetçileri bulunurdu. İkinci derecede gelen tanrılar ve tanrıçalar çıktı. Fakat bütün bunların üstünde, yetkileri diğerlerinden üstün on iki büyük tanrı vardı. Bunların altısı dişi, altısı erkekti; Baş-Tanrı — **Zeus**, güzel sanatlar tanrısı — **Apollon**, harp tanrısı — **Ares**, sanayi tanrısı — **Hephaistos**, tanrıların habercisi ve güzel sözlerle kandırmasını ve inandırmasını bilen — **Hermes**, deniz tanrısı — **Poseidon**, zekâ tanrıçası — **Athena**, aşk ve güzellik tanrıçası — **Aphrodite**, ocak ve aile tanrıçası — **Hestia**, avcılar ve ifset tanrıçası — **Artemis**, çoğalma, toprak tanrıçası — **Demeter**. Bu tanrılar ve tanrıçalardan başka karanlık yeraltı âleminin ve cehennemlerin tanrısı **Hades** bulunduğu gibi, sonradan **Olympos'a** alınan şarap tanrısı **Dionysos** da vardı.

Olympos'a oturan 12 büyük tanrı ve tanrıçanın eski kitaplarda sık sık geçen Lâtince adları ile beraber simgelerini aşağıdaki listede göstermek bize için faydalı olacaktır.

On iki büyük Tanrılarının Adları ve Simgeleri

Yunanca ismi	Lâtince adı	Temsil ettiğleri	Doğal güç	Simgeleri
Zeus	Jüpiter (Müşteri)	Hava	Mutlak Kudret	Kartal, Yıldırım
Hera	Junun	Gök	İzdivaç	Tavus
Athena	Minerva	Şimşek	Zekâ	Kalkan, Zeytindalı
Apollon	Febus	Güneş	Güzel Sanatlar	Yay, Lir
Artemis	Diana	Ay	İffet	Geyik, Hilâl
Hermes	Mercure (Utarit)	Yağmur	Belagat	Kanad, Yılanlı asa
Hephaistos	Vulken	Yer altı ateşi	Sanayi	Çekiç, Örs
Hestia	Vesta	Ocak	Aile Faziletleri	Kutsal ates
Ares	Mars (Merih)	Tırpan	Harp	Miğfer, Mizrak
Aphrodite	Venüs (Zühre)	Aşk	Güzellik	Güvercin
Demeter	Ceres	Toprak	Bolluk, mümbitlik	Bağday demeti, orak
Poseidon	Meptunus, Neptün	Deniz	Hiddet	Üç dişli yaba

OLYMPOS*

YUNANLILARIN on iki büyük tanrısı **Olympos**'ta otururdu. **Olympos**, Ma-kedonya ile Tesalya arasında oldukça heybetli bir sıra dağın en yüksek bir tepesi idi.

Kış mevsiminde kalın bir kar tabakası, onun parlak tepesini örterdi; yazın ise büyük ve güzel ağaçlar **Olympos**'un derin uçurumları olan dik yamaçlarına gölge salardı. Güneş doğduğu zaman ilk aydınlığını, bu kutsal dağın en yüksek tepesine vurur, akşam olup da yerini gecenin gümüş kaplı arabasının atlarına terk edince; solgun ve yorgun ışıklarını, bir ayrılık işaretiymiş gibi yine **Olympos**'un muhteşem alnına düşürdü. Bazan büyük bulut sürüleri ufuklardan koşarak gelirler, onun yanlarını sararlardı, o zaman derin vadileri karanlıklar kaplar, kudurmuş rüzgârlar ağaçları hırpalar, dalları kırar ve bardaktan boşanırcasına yagan yağmurlar arasında şimşekler çakardı. Yıldırımlar düşüp, gökler gürlediği zaman onun korkunç ve derin boğazlarında ugultulu yankılar bırakırdı.

İşte, tanrıların dünyaya hâkim olmak için, kendilerine saray yeri olarak seçikleri kutsal korkunç dağ böyle bir dağ idi. Fakat bulutlar denizinin çok üstünde, en yüksek tepede, insanı şaşırtan güzellikteki bahçelerde, köşklerde, saraylarda, büyük bir düzen ve rahatlık vardı. Bu mutlu yerlere rüzgârlar asla ulaşamazdı. Sayılamayacak derecede olan bu yıldızlı çatıların üstünde, firtinaların koptuğu hiçbir zaman işitilmeydi. Temiz, saf ve hoş kokulu bir hava burayı doldururdu.

Bu heybetli ve korkunç **Olympos**'un üstünde her tanrıının bir sarayı, bir köşkü vardı. Bu sarayların en muhteşemi, en büyüğü, bütün tanrıların en ulusu olan **Zeus**'un idi. Her sabah, "Şafak" gül renkli parmaklarıyla göğü

* **Olympos** ismi yalnız tanrıların oturdukları; yüksekliği 2985 metreye varan meşhur dağın ismi değildir. Bizim Anadolu'muzda bile bazı dağların isimleri eskiden **Olympos** idi. Ez-cümle **Phrigia Minor**'da bugün **Uludağ** dediğimiz dağın ismi **Olympos** idi. Keza **Galatia** ile **Bithynia** arasında bulunan **Aladağ**'ın ve **Lydia**'da bulunup bugün adı **Hisar** dağı olan dağların isimleri de eskiden **Olympos** idi.

(Şekil:5) Tanrıların Olympos'taki Sarayları.

açır da güneşin atlarına yol verdiği zaman **Olympos**'un bütün tanrıları, şeflerinin sarayında toplanırlardı. Altın yıldızlı bir tahta oturmuş olduğu halde Baş-Tanrı onları, güzel sarayının büyük salonunda kabul ederdi. Bir babanın etrafında toplanan aile fertleri gibi tanrılar, hep beraber, hoş, neş'eli, sonsuz bir mutluluk içinde ömür sürerlerdi. Tanrıların akla sığmaz mutlulukları hakkında bir fikir edinebilmek için onların daimî olarak bir düğün sofrasında, bir ziyafet masasında oturmuş olduklarını düşünmelidir. Güzel yüzlü, kumral bukleli **Apollon**, parlak lirinin çıkardığı seslerle onları âdeten sarhoş ederdi.

Kharites - Letafet perileri, bu güzel gözlü bakireler ve neş'e anaları, çiçeklere bürünmüş, güller takılmış oldukları halde, güzel bahçelerin çimlenleri üstünde dans ederlerdi. Beyaz kollu **Musa'lar** (İlhgam perileri) koruslukta bir ağızdan o kadar ahenkli, o kadar hoş sesle şarkılar söyleylerdi ki, tanrılar kendilerinden geçerek büyük bir sessizlik içinde bu şarkıları dinlerlerdi. Şarkı dinlemekten, dans seyretmekten usanan, yorulan tanrıları

dinlendirmek için ilâhî bakire **Hebe**, **Zeus'**un konuklarına **Ambrosia***, **Nektar**** ikram ederdi. **Hebe**, tanrılarla içkilerini altın kupalar içinde verirdi. Bu tatlı likörler, **Olympos** sâkinlerinin kalplerini neş'e ile doldurur, onlara ebedî gençlik sağlardı. Bu suretle tanrılar dünyanın ve insanların idaresini yorulmadan başarmak kuvvetini kendilerinde bulurlardı. İşte tanrıların günlük meşgalesi bundan ibaretti.

Onlar bir ocak başında toplanan aynı ailenen fertleri gibi, bütün günü hep birlikte geçirirlerdi. Gece, yıldızları uyandırıp parlatınca onlardan her biri kendi sarayına, kendi dairesine çekilirdi. O zaman uykuya dalan **Olympos**'ta derin bir sessizlik hüküm sürerdi. Yalnız aile ocaklarının vefalı koruyucusu, el sürülmemiş, temiz bir bakire ve muhterem bir ilahe olan **Hestia**, tanırların sarayında uyanık kalmıyordu. O dünya ışığının parıltısını besleyen ateşin sönmemesine gözcülük ediyordu.

Tanrılar muhteşem saraylarında yalnız başlarına yaşamıyorlardı. Krallar gibi, onların da saraylarında görevli bulunan hizmetçileri vardı, onlardan bazıları tanrıların buyruklarını yerine getirmek ödevini üstlerine almışlardı. Bazılarının ziyafet hazırlığı yapmak, masaları kurmak, sakilik yapmak, tanrıları eğlendirmek için dans etmek, şarkı söylemek gibi görevleri vardı. Biraz evvel **Musa**'ların ve **Kharites**'lerin şarkı söylediklerinden ve dans ettiklerinden, **Hebe**'nin tanrılarla nefis içkiler sunduğundan bahsetmiştık. Parlak **Olympos**'un kapılarını açmak ve kapamak işini de **Hora**'lar (Saatlar) yaparlardı. Bu nazik ve kibar bakireler, altın gerdanlıklarla süslenmişler, çiçeklerle bezenmişlerdi. Nazik ve yumuşak ayaklı **Horalar**, tanrılar şehrinin altın kapılarını açar açmaz ilham ve letafet perileri toplanarak güneşin doğuşunu danslarla ve şarkılarla selâmlarlardı.

Hora'ların anası **Themis** yahut "ebedî adalet" idi. Her zaman bu heybetli ilahe, **Zeus**'un tahtının ayak ucunda oturur ve yerin, gögün ortaksız sahibinin vereceği bütün kararlarda ona hikmet ve adalet tavsiye ederdi. Güzel yanaklı **Themis** yalnız **Olympos**'ta ilâhlar sarayında değil, bütün kâinatta hakkın ve adaletin hüküm sürmesine dikkat ederdi. Hak ve adalete dayanan ilâhî arzular, ilhamını ondan alırlardı. Gerçekten **Zeus** yalnız **Olympos**'un değil, bütün insanların da mutlak hâkimî idi. O, **Themis**'in tavsiyelerini, öğretülerini dinleyip de bir karara vardıgı zaman bu kararını habercisi **İris** ile dilediklerine ulaştırırırdı. Parlak kanatları, rüzgârin nefesi gibi süratli ayakları olan bu peri, bulutlardan yere düşen dolu tanesi gibi, gökten yere uçar ve efendisinin emirlerini olduğu gibi tekrar ederek yerine ulaşırır, sonra **Ebemkuşağı** rengindeki kanatlarını açarak yeniden **Olympos**'a uçar, sadık bir köpek gibi **Zeus**'un tahtının önündeki basamaklarda oturur, yeni emirler

* Ambrosia, Tanrılarla mahsus yiyecek.

** Nektar, Tanrıların içkisi (Bengisu = Âb-ı Hayat)

beklerdi. Yeni bir emri dünyaya, fani insanlar arasına ulaştırmak için vakit kaybetmekten korktuğundan o uyumak istediği zaman bile sandallarını çözmez, tüllerini atmazdı.

Fakat bu işte **Zeus'**un yardımcısı yalnız **Themis** değildi. Onun diğer kızları olan **Moira'**lar yahut **Park'**lar da annelerine yardım ederlerdi. Onlar **Hora'**lardan uzak olmayan bir yerde, duvarlarına fani insanların bahtlarının yazılı bulunduğu bronz bir sarayda otururlar ve yıldızların gökte takip edecekleri yolları çizerlerdi. Onların çizdiğini hiçbir kuvvet bozamaz ve silemezdi. Üzerlerinde yıldızlardan nakışlar bulunan beyaz roplar giyinmiş oldukları ve başlarına nergislerden çiçekler koydukları halde, parlak ışıklar saçan tahtlara oturan bu üç peri, fani insanların hayat ipliklerini eğirirler; onların mukadderatını tesbit ederlerdi. Bunların en genci olan **Klotho** örekeyi tutar ve hayat ipliğini bükerdi. **Lakhesis** iğini çevirir ve her insanın talihi miktarınca sarardı. Nihayet **Atropos** hayatının uzunluğuna göre, fani nin yaşayacağı belirli zaman bitince hayat ipliğini keserdi. İnsanların liyakatlara, meziyetlerine ve dünyada yaşayacakları iyi veya kötü günlerine, mes'ut veya bedbaht zamanlara göre **Zeus'**un emri tahtında **Moira** (Park)lar iyi günler için beyaz yün, kara günler için siyah yün karıştırarak mukadderat ipliğini bükmeye devam ederlerdi.

Olympos sakinlerinin hayatı işte böyle geçerdi. Orada **Olympos'**un tepesinde sonsuz bir mutluluk içinde ömür süren tanrılar, nadiren yeryüzüne iniyorlar ve her hangi bir insanın veya hayvanın şekline bürünerek insanlar arasına karışıyorlardı.

Olympos'ta oturan büyük tanrıların sayısı, 6 erkek, 6 dişi olmak üzere 12 kadardır.

<u>Erkek Tanrılar</u>	<u>Dişi Tanrılar (Tanrıçalar)</u>
Zeus (Jüpiter)	Hera (Junon)
Apollon (Phebus)	Athena (Minerva)
Ares (Mars)	Aphrodite (Venüs)
Hephaistos (Vulcain)	Hestia (Vesta)
Hermes (Mercure)	Artemis (Diana)
Poseidon (Neptune)	Demeter (Ceres)

Dionysos - Bacchus sonradan **Olympos** tanrıları arasına katıldı. **Hades - Pluton**, **Zeus'**un ve **Poseidon'**un kardeşi olduğu halde vazifesi yeraltında olduğu için daima orada kaldı.

BÜYÜK TANRILAR

Zeus-Hera-Athena-Apollon-Artemis

Hermes-Ares-Aphrodite-Hestia-Hephaistos-

Poseidon-Demeter-Hades-Dionysos

ZEUS YAHUT JÜPİTER

Zeus, Olympos dağının ulu tanrısı, dünyanın sahibi, tanrıların ve insanların babası idi.

Göklerde, yerlerde ne varsa hepsi onundu. En degersiz bir ot parçasından, en büyük varlıklara kadar her şey onun buyruğuna tabiydi. Gök-kubbenin en yüksek yerinde, tahtında oturarak, bulutlar ordusunu çeker, bazen mavi semayı güldürür, bazan ağlatır, bazan insanları sevindirir, bazan korkuturdu. Gerçekten insanların, umutları da, korkuları da hep gökten gelmekte idi ve insanlar tanrıının rahmetini de, hiddetini de hep semadan beklemektedirler.

Ufuklarda bulutların bulunmadığı bir yaz sabahı; Yunanistan göklerinde görülen tatlı mavilik Zeus'tandır. Zeus, ilâhî güzelliğini oraya aksettirmıştır. Gökler kara bulutlarla kapandığı zaman Zeus rahmet halinde yağır, bazan da kar şeklinde yere düşer ve yerleri beyaz, parlak bir kürkle sarardı. Geceler de gündüzler gibi ondan gelirler ve onun buyruklarına boyun eğерlerdi. Gökleri lekesiz ve saf görmek, ufkuları genişletmek ve aydınlatmak isteyince, bulutları dağıtır, Ebemkuşağıını çekerdi.

Kuvvetini, kudretini göstermek isteyince, firtınaların, rüzgârların zincirlerini çözer, onları denizlere gönderir, kayalık sahillere köpürerek çarpan, kırılan dalgaları coşturur, gemileri ceviz kabukları gibi suyun üzerinde sallar durdurdu.

O zaman göklerde kara bulutlar, hiddetli hiddetli kaynaşır, mahpeslerinden çıkan kırıcı, mahvedici boralar, firtınalar faaliyete geçer, denizler kudurur, yollar tozar, yıldırımlar düşer, gökler gürler, vadiler, dağlar inlerdi.

Zeus ekseriya yıldırımlar saçarak bulutları toplayıp firtinalara yol verdiği ve bu suretle kudretini gösterdiği için onu **Yıldırımlar Saçan Tanrı** diye anarlar.

(Şekil:6) Zeus, İda dağında keçi Amalthee'nin sütü ile ve bal ile besleniyordu.

Alev saçan bir ok gibi olan yıldırım, onun kudretli elinde ne iş görüyor? **Zeus** bazan dağların yalçın kayalarına çarptığı, bazan korkutmak istediği fanilerin yüksek evlerine düşürdüğü yıldırımları sadece eziciliğini, mahvediciliğini göstermek için mi kullanıyordu? Hayır... Yüksek taht üzerinde oturan bu ulu tanrı, kudretli ve kuvvetli idi, fakat adaleti, doğruluğu çok seviyordu. Onun firtinaları, yağmurları, boraları vardi, fakat o bütün bunları yerinde kullanıyor, haksız olarak hiçbir faniyi incitmiyordu. Onun düşüncelerine, kararlarına kimse akıl erdiremezdi. O dileğini yapardı, fakat onun takdir ettiği her şeye bir hikmet, bir sebep vardi. İnsanların başlarına gelen bütün kötülükler, iyilikler onun güzel takdirinin haklı bir sonucu idi. İnsanlar iyi oldukları zaman kara toprak arpaları, buğdayları çokça yetişterir; meyva ağaçları dolar dökülür, koyunlar, kuzular, sürüler artar, çoğalır, denizler bol bol balık verirdi.

İnsanlar kalplerinden adaleti, ruhlarından fazileti kovarak fena yollara saplıklarını zaman kasırgalar kopar, firtınalar çıkar, tufanlar olur, tarlaları, bağları, bahçeleri siler süpürürdü. Dağ yamaçlarında sellerden kendilerini kurtarabilen tarlaları, bağları da dolular yokederdi.

Bütün bu şeyleri yapan ulu tanrı **Zeus'**un da bir anası, bir babası vardi, fakat onun doğusu fanilerin doğusu gibi değildi. Bütün varlıklar, kâinat

ATHENA YAHUT MİNERVE

ATHENA'nın doğuşu:

Bir adı da Pallas olan Athena, baş-tanrı Zeus'un çok sevdiği bir kız idi. Zekâ tanrıçası olan Athena garip bir surette dünyaya gelmişti. Annesi akıllı ve uslu olan Metis yani Hikmet idi.

Zeus her bakımdan bütün tanrıların en kudretlisi, en mükemmel olduğundan, şairler onda hem maddî kuvvet ve kudretin, hem de akıl ve hikmetin birleşmiş olduğunu anlatabilmek için derler ki: O hikmeti, —Metis'i yutmuş yani kendi içine atmış ve onu kendine katmıştır. İşte bu suretle Zeus kafasıyla zekâ tanrıçasına gebe kalmıştı.

Akıllı ve zeki Zeus; Metis'i uzun zaman dinç kafasında taşıdı. Ondan kurtulma zamanı gelip çatınca demir ve ateş tanrısı Hephaistos'u çağırıldı.

- Hephaistos; dedi, başım çatlayacakmış gibi ağriyor, artık dayanamıyorum. Alnima, hızla keskin baltam vur. Orayı yar, korkma sen buyruğumu yerine getir, ben başıma ne geleceğini biliyorum.

Baş-tanrıının emrini kim yerine getirmez? Keskin balta onun vakur alnına indi. O anda, yarılan yerden zafer çığlığı kopararak güzel bir kız fırladı çıktı ve dans etmeye başladı. O tepeden tırnağa kadar silâhlı idi.

Başında altın bir miğfer kılvcımlar saçıyordu. Parlak bir zırh bütün vücudunu örtüyordu. Becerikli elinde yep-yeni bir mızrağı sallıyordu.

Bu hali gören bütün Ölmezler hayret ettiler, şaşırdılar. Güneş bile onu görünce ne yapacağını unuttu, atlarının dizginlerini çekti, arabasını göğün boşluğununda eğledi. Büyük Olympos dağı bu yeni doğan tanrıının zıp-

(Şekil: 13) Zeus'un yarılan başından Zekâ Tanrıçası Athena doğdu

BÜYÜK KAHRAMANLAR

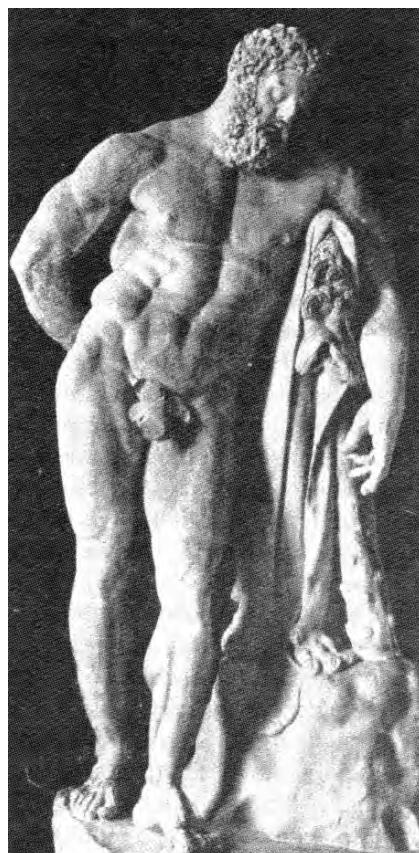
Herakles-Theseus-Kadmos ve Oidipus-
Sisyphus, Glaukos-
Bellerophon-Perseus-Orpheus-
Argonaut'lar-Daidalos-İkaros

HERAKLES YAHUT HERCULE

SAYISIZ kederlerle, acılarla inleyen, ızdırıp çeken, bahtsız insanlara acıyan **Zeus**, bir gün kendi kendine düşündü ve şöyle söyledi:

"- İnsanların ve dolayısıyla tanrıların rahat etmeleri, ızdıraplardan kurtulmaları için eşsiz bir kahraman yaratmalyım; bu kahraman, insanları bütün tehlikelarından, kederlerden uzaklaştmalı, onları selamete eristemeli, kuvveti ve fazileti ile dünyayı kötülüklerden temizlemelidir."

Zeus, böyle söylenerek karanlık bir gecede **Olympos**'dan aşağı indi ve **Thebai** şehrine geldi. Orada güzel ve muhteşem bir sarayda, boyu bosu, endamı, göğüsünün olgunluğu, vücut dünün ve yüzünün güzelliği ile bütün kadınları geride bırakan bir kraliçe yaşıyordu. **Alkmene** adını taşıyan bu eşsiz güzelin, bu ünlü kraliçenin kocası **Amphitryon** o zaman sarayda değildi, muharebe meydanında idi. **Alkmene**'yi ürkütmeden, hiçbir şüphe uyandırmadan elde edebilmek için, baş-tanrı kraliçenin kocası şeklinde girerek geldi, sarayın kapısını çaldı. Kapıcı ve muhafizler, krallarını görecek sevindiler ve onun etrafına toplandılar, sonra onu karısının yanına götürdüler.

(Şekil: 39) Kuvvetli ve faziletli Herakles

THESEUS

EĞER Herakles, bütün Yunanistan'ın millî kahramanı olduysa Theseus da Atina şehrinin ikinci bir Herakles'i ve Attika kıtasının hususi bir kahramanı oldu. Atina kralı Aigeus ile Trezene kralının kızı Aithra'nın oğlu olan Theseus'un hayatı bir çok hususlarda Herakles'e benzer. O da haksızlıkların cezasını verir, ifritleri mahveder, haydutları öldürür. O da vatanının kurtarıcısıdır. O da daha hayatta iken yeraltına, cehennemlere inmek harikalarını göstermiş ve ömrünü büyük acılar ve kederler içinde sona erdirmiştir.

Theseus, Argolide'de Trezene şehrinde doğmuştur. Karısının hiç çocuğu olmadığından kendisini talihsiz sayan babası, bir gün Delphi'ye gitti ve derdini Apollon'a açtı. Atina'ya dönerken birkaç gün Trezene şehrinde kaldı. Buranın kralı kendisinin dostu idi. Onunla talihi hakkında müşavilererde bulundu. Misafiri bulunduğu kral, eğer kızı ile gizlice evlenirse ondan büyük bir kahraman doğacağını müjdeleyince, Aigeus, dostu olan ve kendisini ağırlayan kralın kızı Aithra ile evlendi. Fakat Atina'ya gitmek üzere kayınpederinin sarayını terkederken Aigeus karısı Aithra'ya dedi ki:

“Allaha ismarladık Aithra; tanrılar gizli kalmasını istedikleri bir bağla bizi bağladılar. Karnında taşıdığın çocuğu sakın kimseye söyleme, kocaman bir kaya altına kılıçım ile sandallarımı sakladım, eğer erkek bir çocuk doğurur isen onu, altında kılıçımın ve sandallarımın saklı bulunduğu kayayı kaldırabilecek bir kuvvete gelinceye kadar yanında sakla, büyüp de kayayı kaldırınca, kılıçımı kuşat, sandallarımı giydir ve Atina şehrine gelip bulması için bana gönder.”

Aigeus'un ayrılışından birkaç ay sonra Aithra bir erkek çocuğu doğurdu. Çocuğun adını Theseus koydular. Annesinin oturduğu sarayda büyütülen bu çocuk pek erkenden kavga etmeye, av peşinde koşmaya alıştırılıyor ve böylece günden güne gücü kuvveti artıyordu.

Meşhur kahraman Herakles, gezileri sırasında bir gün Trezene şehrine geldiği zaman Theseus yedi yaşında idi. Alkmene'nin oğlu şehrin kralı ve

ARGONAUT'LAR

VAKTİYLE Thessalia'nın İolkos şehrini, Pelias adında, katı kalpli, zalim bir prens idare etmekte idi. Halbuki krallık hakkı; bu prensin değildi, bunun ağabeyi olan Aison'un idi. Fakat hak ve hukuk tanımayan zorba tabiatlı Pelias, ağabeyinin krallık hakkını zorbalıkla elinden almış, onu idareden uzaklaştırmıştı.

Aradan zaman geçti. Tahtı zorla elinden alınan Aison'un karısı bir çocuk doğurdu, ona İason adını koydular. Zalim Pelias, ağabeyine karşı duyduğu korku ve nefrete, dünyaya yeni gelen günahsız yavru için beslemeye başladığı endişe ve kini de kattı. İlerde büyüğünde başına bela olmasın diye bu çocuğu öldürmek istediler. Başlarına gelecek felaketi sezen ana ve baba, dünyaya gelmesine sebep oldukları bebeği kurtarmak için çareler aramaya başladılar. Önce çocuğun çok hasta olduğu haberini etrafa yaydilar, sonra İason'un öldüğünü bildirerek matem elbiseleri giydiler. Fakat geceleyin, çocuğun ölüm haberi etrafa yayıldığı ve kadınlar ağlama ve feryatlarla sarayın duvarlarını inlettikleri sırada, İason'un anası, babası yavrularını sardı, sarmaladılar. Khiron adındaki Kentaur'a sundular.

Pelion dağının fundalıklı yamaçlarında yaşayan Khiron, her ne kadar yarı insan yarı at bir mahlük ise de ahlakının temizliği, sakinliği, bilgisi ve faziletî ile etrafa ün salmıştı. O kendisine emanet edilen yavruya tanrılarla saygı göstermeyi, adaleti, askerliği, doktorluğu ve musikiyi öğretti, onu yetiştirmek için tam yirmi sene uğraştı ve onu yirmi sene yanında alıkoydu.

Bir aralık Pelias, işlediği suçların manevi üzüntülerini duymaya, vicdan azabıyla kıvranağa başladı. Haksız olarak elde ettiği krallığın daha ne kadar zaman kendisinde kalacağını anlamak için tanrıya danıştı. Tanrı ona şöyle cevap verdi:

"- Yalnız ayağının tekinde sandal olan bir genç, senin karşına çıktığı zaman bil ki, tahtını elinden alacak adam odur."

Aradan zaman geçti. Bir gün kral **Pelias**, tanrı **Poseidon**'un şerefine deniz kenarında eğlenceler tertip etmişti. Kim olduğunu bilmeden, o bu eğlençelere **İason**'u da davet etmişti. O zaman pek genç bir delikanlı olan **Ai-son**'un oğlu bu daveti kabul etti ve çağrılan yere gitmek üzere yola çıktı. Yolda üstünde köprü bulunmayan bir dereyi geçmek için **İason** sandallarını çıkardı, eline aldı suyu geçti, diğer kıyıyla gelip de sandallarını ayağına geçirerek istediği zaman, sandalın tekini dalgınlıkla suya düşürmüştü olduğunu anladı, ötekini ayağına giydi. Yürüdü gitti.

Pelias, karşısında ayağının tekinde sandal bulunan, tek çiplak olan bu delikanlığı görünce tanrılarının kendisine söylediklerini hatırladı ve **İason'a** yaklaşarak:

“- Delikanlı” dedi, “sen kral olsaydın ve tanrı **Apollon** da sana ‘eglenceye davet ettiğin adamlardan birisi seni öldürecek’ diye haber verseydi, ne yapardın?”

İason, kralın sorusuna şöyle karşılık verdi:

“- O davetliyi **Altın yapağı**'yı aramaya gönderirdim.”

“- Şu halde tanrıının haber verdiği adam sensin. Haydi bakalım, git bana **Altın yapağı**'yı getir, eğer getirirsen tahti, idareyi, malı ve mülkü sana vereceğim.”

İason insanların zaferi sevecekleri, şan ve şeref peşinde koşacakları bir çağda olduğundan bu teklifi tereddüsüz kabul etti. Her tarafa adamlar göndererek bu çok tehlikeli macerada kendisine gönüllü arkadaşlar aramaya başladı. O zamanın en cesur, en babayıgit prensleri, **Harekles** ve **Orpheus** ile birlikte elli kadar ünlü kahraman bu tehlikeli, fakat heyecanlı maceraya gönüllü olarak katıldılar. Bu kadar yiğit ve değerli yol arkadaşları sağladıkten sonra **İason** yol hazırlıklarına başladı. Önce **Argo** adındaki çok biçimli ve dalgalar üzerinde hızla kayarak giden meşhur gemiyi yaptırdı. **Argo** kelimesi eski Yunancada "hız" anlamına gelir. Uçar gibi hızla gittiğinden gemiyi bu ad verilmiştir. Geminin yapılması için ela gözlü zekâ tanrıçası **Athena**, bizzat uğraştı. Yelkenlerini becerikli elliyle o dokudu ve gemiye direk olarak kutsal **Dodona** ormanından uğurlu bir meşeyi kesti, **İason'a** verdi. **Athena**, bütün bu lütufkâr yardımalarla kalmadı, gemiye klavuzluk edecek olana, yelkeni direğe nasıl sarması lazım geldiğini bile öğretti.

Argo, hazırlanıp baştanbaşa donanınca **İason** sefere iştirak edecek elli kahramانا, kendilerine bir şef seçmelerini teklif etti. Hepsi de oylarını reddetmeden **İason'a** verdiler, yolculuk esnasında kendileriyle alakadar olmaları ve yardımlarını esirgememeleri için tanrıllara bir kurban kestiler. Sonra gemiye bindiler, demir aldılar, yelken açtılar, dalgaları yararak doğuya doğru yol almaya başladılar.

Bu seyahat çok uzun ve birçok macerelarla dolu, tehlikeli bir seyahat idi. Onlar gidecekleri yere varmak için sayısız engeller aşmak, çetin imtihanlar geçirmek zorunda idiler.

TROİA SURLARINA HÜCUM

ERTESİ sabah **Şafak**, tanrılarla ve fani varlıklara ışık saçmak için karanlıklar yok edip geldiği zaman zengin Mykenai kralı **Agamemnon** en güzel silahlarını kuşandı. Yunanlıların kampından önce yayalar, sonra savaş arabaları çıktı. **Troia**'lılar da çıktılar, savaş meydanına gelerek Yunanlıların karşısında cephe aldılar.

İki ordunun karşılaşması ile korkunç savaş başladı. Zengin bir adamın tarlasında iki takım harmançı karşılıklı nasıl başakları biçerse, **Troia**'lılarla Yunanlılar da öyle saldırarak birbirlerini öldürdüler. Kaçmayı akıllarından çıkarmışlardı. Kurtlar gibi haşindiler. İnsanlar kiyasıyla birbirlerinin kanını dökerken, dünyayı idare eden tanrılar **Olympos** tepesinin üstündeki saraylarında rahat rahat oturuyorlardı, göklere kadar yükselen feryatlara, haykırışlara alındırış etmiyorlardı. Tanrılar **Troia**'lılara büyük bir şeref vermek isteyen **Zeus**'a kızıyorlardı. Fakat ayrı bir sarayda oturan baş-tanrı onların kızmalarına hiç alırdırmıyordu. O, **Troia** şehrine, Yunanlıların gemilerine, savaş meydanına bakıyor, şan ve şeref içinde keyfini çatıyordu.

Zamanla savaş çok kızıştı. İki taraftan da çok insan ölüyordu. Hangi tarafın kazanacağı belli olmuyordu. Fakat öğleye doğru, Yunanlılar, birbirlerini gayrete getirerek **Troia**'lıların saflarını yardılar. İlk önce **Agamemnon** sıçradı. **Troia**'lıların ünlü komutanlarından **Bianor**'u öldürdü. Bu savaşıçı arabaşından atlayarak onun karşısına geçmişti. **Agamemnon** sıvri mızrağıyla onun yüzüne vurdu. Kalın miğfer, dayanamadı, delindi ve **Troia**'linin kafası parçalandı.

Sonra **Agamemnon** **Troia** prenslerinden **Antiphus**'u ve kardeşi **İsos**'u bir arslan mağarasında bir geyiğin yavrularını kuvvetli dişleriyle nasıl parçalar, nasıl canlarını alır, ana geyik koşar ama yavrularını kurtaramaz, derin bir korku ile titrer, kuvvetli arslanın dehşeti önünde, ormanları, yarları aşarsa, bunun gibi **Priamos**'un oğullarını da kimse kurtaramıyor. Yunanlıların

önünde herkes kaçıyordu. **Troia**'lılarda tam bir bozgun başlamıştı. Yayalar, kaçan yayaları; atlilar, atlaları öldürüyorlardı.

Troia ovasında, sellerin açtığı yataklarda insan kanı akıyordu. Korkunç ve mahvedici alevler sık bir ormanı sardığı, esen rüzgâr her taraftan bu yanğını şiddetlendirdiği zaman, ağaçlar ateşin dehşeti içinde nasıl düşerlerse **Priamos**'un savaşçıları da Yunanlıların kılıcı altında böyle düşüyordu, ürken atlar, başlarını havaya kaldırarak safların arasında boş arabaları sürüklüyorlar, yerlerde uzanıp yatan değerli binicilerine acıyorlardı. Artık onlar kendilerini hasretle bekleyen güzel zevcelerinden ziyade yırtıcı kuşların, akbabaların hoşuna gidecekti...

Zeus, **Hektor**'u mızraklardan, ortalığı kaplayan toz topraktan, kandan uzak tuttu. **Agamemnon**, Yunanlıları gayrete getiriyordu. **Troia**'lıları şiddetle kovalıyordu. Perişan bir halde kaçan **Priamos**'un savaşçıları şehrlerinin kurucusu olan **İlos**'un mezarı başına doğru ovanın içinde koşuşuyorlar, şehrde girmek istiyorlardı. Onlar **Skaia** kapılarına varınca durdular. Gerilerde kalanları beklediler. Sur kapılarına henüz yetişemeyen **Troia**'lılar, geceleyin birdenbire bir arslan tarafından basılmış inek sürüsü gibi perişan kaçıyorlardı. Fakat nasıl sürüden her adımda bir inek ölüür, arslan kuvvetli dişleriyle onu yakalar, boynunu parçalar, kanını içer, ciğerlerini yerse **Agamemnon** da onları öyle kovalıyor, geri kalanı yakalayıp öldürüyorodu. Hepsi ödleri kopmuş kaçıyorlardı. İçlerinden birçokları, **Atreus**'un oğlunun korkunç vuruşları ile arabalarından yerlere yuvarlanıyor, kimisinin önce kafası düşüyordu.

Tam şehre, yüksek duvarların dibine vardıkları zaman insanlarla ma-butların başı, **Olympos**'dan Anadolu'ya doğru süzüldü geldi, **İda** dağına indi. Habercisi altın kanatlı **İris**'ı çağırıldı. **Hektor**'a dayanması için haber gönderdi. Arslan yürekli **Hektor** kale kapılarının önünde toplanan savaşçılara çeki düzen verdi. Surların tepelerinden kendilerini seyreden güzel kadınlarının, Yunanlıların eline düşmemeleri, yaşlı annelerinin babalarının öldürülmemeleri için son bir ölüm kalım savaşına atılmaları, onlara cesaret verdi. Onun gayreTİyle **Troia**'lılar canlandılar ve şiddetli bir karşı hücumu geçtiler...

Agamemnon kudurmuş gibi geri dönen ve korkunç bir şekilde saldıran **Troia**'lıların hücumunu durdurmak ve kırmak için çok uğraştı. Fakat kolundan bir mızrak yarası aldı ve çok kan kaybetti, kuvvetsız düştü. Bu sebeple savaş meydanını terk etti, çadırına çekildi. Yunan başkomutanının yaralanarak muharebeyi bıraktığını görünce **Hektor**:

"- *Ey Troia'lilar! Ve yenilmez müttefiklerimiz, zafer bizimdir. Gıpta edilecek kadar güzel olan aziz vatanımızı işgal eden düşmanı denize dökerek ölmez bir şeref kazanın!*"

ODYSSEUS, SİRENLER VE GÜNEŞ'İN SIĞIRLARI

UYGUN bir rüzgârla itilen gemi, deniz üzerinde kayıyordu. **Odysseus** ve arkadaşları durumdan pek memnun idiler, onlar **Siren**'ler adasına yaklaşıyorlardı. Birdenbire rüzgâr kesildi ve deniz sakin ve hareketsiz kaldı. **Odysseus** bu durumda bir tehlike olacağını sezdi. **Kirke**'nin tavsiyesini hatırladı. Balmumunu, güneşte biraz yumuşattıktan sonra, onu kuvvetli parmakları arasında yoğurdu, ondan birer ufak parça kopararak bütün arkadaşlarının kulaklarını tıkadı. O yalnız arkadaşlarının kulaklarını, balmumu tıkaçıyla tıkamakla kalmadı, onların ayaklarını, ellerini de geminin direğine bağladı. **Siren**'ler adalarının kıyısına oturmuşlar, bütün dikkatleriyle, uzakları gözlüyorlar, kulaklarıyla ve gözleriyle gelen gemiyi kolluyorlardı. Yanıbaşlarındaki çayırda, öldürdükleri insanların, yiğin yiğin kemikleri görülmüyordu.

"- Bize, bizim adamiza gelin!" diyorlardı. "Şerefli **Odysseus** gemini durdur. Bizim hoş ve tatlı sesimizi dinle! Bizim dudaklarımızın söylediğî güzel şarkıları dinlemeden hiçbir gemi kıyılarımızdan geçmez. Dur, bizi dinle! Bizim isteklerimize uyar, bizi dinlersen, çok heyecanlanacak, bizim bütün gizli bilgilerimizin sırrına ererek vatanına öyle kavuşacaksın."

Sirenler'in sesi o kadar güzel, o kadar hoş idi ki **Odysseus**'un kalbi helyecanla carpmaya başladı. Gemisini durdurmak istedi. Fakat kulakları tıkanmış bulunan gemiciler, **Odysseus**'un, durdurma işaretini dinlemeden, bütün güçleriyle küreklerle asıldılar ve **Sirenler** adasından uzaklaştılar. Büyüleyen seslerin ulaşamayacağı kadar uzaklara gidince, gemiciler, kulaklarındaki tıkaçları çıkardılar, **Odysseus** onların ayaklarının bağlarını da çözdü.

Odysseus'un gemisi, **Sirenler** adasını gerilerde bıraktıktan sonra, bir sis tabakasının içine girdi, göze gözü göstermeyen inatçı sisin elinden kur-

tulunca **Amphitrite**'nin müthiş gürültülerle koşan, coşan, köpüren dalgalarıyla karşılaştı. Biraz daha ilerleyince gemi, sivri, korkunç bir kayanın önünde yükseldiğini gördü. Bu kayanın dibinde bulunan büyük ve derin mağarada **Skylla** oturmakta idi. Genç bir arslan gibi böğüren bu korkunç deniz canavarının vücutunun alt kısmında, yelpaze gibi yayilarak uzanan altı boynun ucunda altı iğrenç baş havlıyordu. Vücutunun yarısını derin mağaranın içinde saklayan **Skylla** dışarıya, korkunç dişlerle mücehhez altı başını uzatıyor, onlarla yanından geçen balıkları yakalayıp yiyordu.

Skylla'dan bir ok atımı kadar uzakta, suların derinliğinde korkunç bir deniz canavarı olan **Kharybdis** yaşıyordu, üstü, incir ağaçlarının yeşillikle-riyle süslenmiş bir adanın altındaki mağaraya sinmiş bulunan bu korkunç deniz canavarı, günde üç defa bu bölgede bulunan denizi içine çekiyor, içine çektiği denizi, günde üç kez tekrar dışarı kusuyordu. Gerçekten, bu bölgede bulunan deniz, günde üç defa, çok muazzam bir huniden boşanır gibi, bu canavarın ağızının içine doluyordu. Sonra, onun içine boşalan deniz, günde üç kez azgın dalgalar halinde, hapisten kurtulmuş vahşi hayvanlar gibi ku-durmuşçasına müthiş yaygaralar kopararak, gürültüler çıkararak tekrar onun ağızından dışarı fışkıryordu. Bu yüzden, burası çok tehlikeli bir geçit halini almıştı. Bir taraftan **Skylla**, bir taraftan **Kharybdis** ve kaynayan, kuduran deniz, etrafa korku ve ölüm saçıyordu. **Poseidon** bile oğlu **Kharybdis**'in, yanından geçen gemileri ve gemicileri yutmasına engel olamıyordu. **Odysseus** gemisini, daha az tehlikeli gördüğü, **Skylla**'nın oturduğu yalçın kayanın yanından geçirdi. Burada, kürek çekenler gemiyi hızlandırdılar. Böylece bu korkunç ölüm boğazından, parçalanmadan, yutulmadan kurtula-bildiler. Ancak **Skylla**, uçlarında vahşi birer canavar başı bulunan, altı boy-nunu uzatarak, **Odysseus**'un gemisinden altı gemiciyi kaptı, arkadaşlarının gözleri önünde onları parçalayarak yedi.

Altı arkadaşını kurban verip öbürlerini **Kharybdis**'e yem olmaktan kurtardıktan sonra, **Odysseus** gemisi ile yoluna devam etti. Epeyce ilerledikten sonra **Trinakria** adası ufukta göründü. Gemi daha çok uzaklarda iken, inek-lerin böğürmesini, koyunların uzun meleme seslerini duyduklar. **Odysseus**, **Tiresias** ve **Kirke**'nin tavsiyelerini hatırlayarak, arkadaşlarına bu adaya ya-naşmalarının kendilerine büyük felaketler getireceğini söyledi. Fakat **Odys-seus**'un adamlarından **Eurylokhos** bu fikre şiddetle karşı koydu:

“- *Odysseus!*” dedi, “*Sen çok insafsız bir şefsin. Senin vücutun tunçtan midir? Biz etten ve kemikten birer mahlükuz. Biz çok yorulduk, bir gece olsun bizim dinlenmeye ihtiyacımız var.*”

“- Pekiyi, istediginiz olsun. Bu hoş adada dinlenin, yiycin, için. Ancak her birinde ellişer koyun ve ellişer sığır bulunan, **Güneş**'e ait yedi sürüden hiçbir koyun ve sığır dokunmayacağınızı dair bana yemin ederseniz, geminin adaya yanaşmasına müsaade

SÖZLÜK

Okuyuculara bir kolaylık olsun diye, gerek kitapta adı geçen ve gerekse geçmeyen, tanrılarından ve kahramanlardan başka, Yunan Mitolojisi ile ilgili en ünlü kişilerin, denizlerin, adaların, dağların, ırımkaların adları, bu küçük sözlükte sıralanmıştır. Özellikle yurdumuzu ilgilendiren ve birçok eski şehirlere adlarını veren kahramanlar öncelikle alınmıştır. Kitapta, etrafıca anlatılan ve sözlükte kısaca sözü geçen tanrıların ve kahramanların, gerek kitaptaki ve gerekse sözlükteki yerleri, kitabın sonuna konan dizinde gösterilmiştir.

— A —

Abas — Metanize'nin oğlu, su içmesiyle alay ettiği için Demeter onu kertenkele yaptı. Kalkanında büyülüyici bir güç varmış.

Abaris — İskityalı Apollon rahibi. Tanrı ona kâhinlik de öğretmişti. Hiç yemek yemeden yaşar. Apollon'un attığı altın bir oka biner, dünyayı dolaşırıdı.

Abderos — Trakya'da Nestos (Karasu) nehrinin Ege'ye döküldüğü yerdeki Abdera kentinin kahramanı.

Abidos (Abydos) — Çanakkale boğazında, Anadolu kıyısında Maydos'un tam karşısına düşen bir yerde önemli bir şehrin adı. (Bak. 128).

Absyrtos (Apsyrtos) — Kolkhi (Gürcü) kralının oğlu ve Medea'nın kardeşi.

Acacallis (Akakallis) — Minos'un kızlarından biri. Hermes ve Apollon, bu kızı gönül vermişlerdi.

Acamas (Akamas) — Theseus ile Phedre'nin oğlu.

Achilles (Akkilleus) — Akilleus'un Latince söylenişi.

Admetos — Thessalia'da Phere şehrinin kralı Alkestis'in babası.

Admete — Eurysthee'nin kızı.

Adonis — Güzelliği ile meşhur bir delikanlı. Bunun hakkında çeşit çeşit rivayetler vardır. Bir rivayete göre, Paphos kralı bulunan Cinyros'un kızı Myrrha, gece karanlığında özbabası ile birleşti... Ve Adonis doğdu.

Adrasteia — Girit adasında yaşayan bir peri kızı. Bunu, nifak tanrıçası Nemesis ile karıştırırlar.

Adrasteia (Bildiğinden şaşmaz) — Nemesis'e yakın bir kader tanrısı.

Adrastos (Adraste) — Argos kralı.

Adrogos — Girit kralı Minos'un oğullarından biri.

Aeakos, Aeakid'ler — Bak. Aiakos.

Aedon — Bülbül. Bir Attika efsanesine göre Aedon yahut Prokne, Atina kralı Pandion'un kızıydı.

Acetes (Aietes) — Kafkas dağları ile Karadeniz arasındaki bir bölgenin kralı. Sihirbaz Circe(Kirke)'nin kardeşi ve güneşin oğlu.

Aegee (Aige) — Ege, Theseus'un babası ve Athena kralı.

Aegeus — Bak. Aigeus.

Aegina (Aigina) — Irmak tanrısı Asopos'un kızı.

Aegis — Bak. Aigis.

Aegisthos — Bak. Aigisthos.

Aegyptos (Aegyptiad'lar) — Bak. Egyptos - Agyptos.

Aeneas — Bak. Aineias.

Aeneis — Vergilüs'un ünlü destanı Aeneas (Aineias)ın başından geçenler.

Aeolia — Aiolia adası.

Aeolos — Bak. Aiolos.

Aeson (Aison) — Thessalia kralı Pelias'ın kardeşi ve Jason'un babası.

Aesculapius — Bak. Asklepios.

Aethra — Bak. Aitra. Trezene kralının kızı, Theseus'un anası.

Aetna (Yun. Aitne) — Etna yanardağı. Giyan'larla yaptığı savaşta Zeus, Etna dağıni kaldırıp Typhon yahut Enkelados'un üzerrine fırlattı. Şair filozof Empedokles'in de kendini Etna yanardağının ağızına atarak intihar ettiği söylenir.

Aetolia — Bak. Aitolia.

Agamedes — Ünlü heykeltraş ve mimar, Delphoi'deki Apollon tapınağını yaptı.

Agamemnon — Yunan krallarının en önemlilerinden biri. Troia savaşında, Yunan ordularının başkomutanı.

Agamei — Eski Anadolu'da bir şehir. Troia'nın batı kıyısında, şimdiki Yenikale civarında idi.

Aganippe — İlham perilerinin yani Musa'ların Helikon dağıındaki mukaddes kaynağı.

Agapenor — Yunan kahramanlarından biri.

Agathodaimon (Rumca: agathos=iyi, daimos= cin, peri anlamına gelen kelimelerden yapılmış) — Toprağa bereket, şehirle-re bolluk veren, lütuf tanrısı.

Agathon — Atinalı ünlü bir trajedi yazarı.

Agave (Agarie) — Kral Kadmos'un kızı.

Dionysos'un annesi Semele'nin kızkardeşi. Semele, hakkında uydurma haberler yaydığı için Dionysos'un kinini uyandırmıştı ve bir gece çıldırarak kendi öz oğlunu parçalamıştı. Euripides'in *Bakkalar*'ı bu konuda yazılmış en güzel bir trajedidir.

Agave — Bak. Agave, Autonone.

Agdistis — Angisis de derler. Eski Anadolu tanrıçalarından. Adını Sivrihisar bölgesindeki Agdos dağından almıştır. Pausanias'ın anlatlığına göre, Zeus bir rüya görürler ve tohumu yeryüzüne saçlıyor, bu tohumlardan kendisinde hem erkeklik, hem dişilik vasfi bulunan Agdistis yaratıyor. Tanrılar bu tuhaf mahlkü yakalıyorlar. Erkeklik uzvunu kesiyorlar. Kesilen uzvun yerinden bir badem ağacı çıkarıyor. Sangarios (Sakarya) nehrinin kızı, bu ağaçtan bir badem koparıyor, göğsüne koymuyor ve gebe kalarak Attis'i dünyaya getiriyor. Attis, çok güzel bir delikanlı oluyor. O sırada erkekliğini kaybettığı cihetle, yalnız kadınlık vasfini muhafaza eden Agdistis, bu güzel genci seviyor. Fakat Attis, bir kral kızı ile evleneceği sırada, Agdistis düğüne gidiyor ve kıskançlık yüzünden, gelin ile kral ve Attis'i deli ediyor. Kral ile Attis, kendi elliyeyle kendilerini hadım ediyorlar. Attis, yarasının tesiriyle ölüyor. Fakat Zeus, onun vücutunu çürütmüyor.

Agenor — Finikeliler soyunun atası Io'nun torunu Telephassa ile evlendi. Europa adlı bir kızı ile Kadmos, Phoeniks, Kiliks adlarında üç oğlu oldu. Troia surları dibinde öldürülen Theano ile Antenor'un oğlunun adı da Agenor'dur. Bazı mitologlar, Agenor'un Poseidon ile adını kuzey Afrika'da Libya'ya veren Lybye adında bir perinin oğlu olduğunu söylerler.

Aglaia (Aglea) — Üç Kharit'lerden biri.

Aglaures (Agraulos) — Kekrops'un kızı.

Agon — Belirli zamanlarda, dinî törenlerle spor ve edebiyat müsabakalarına verilen ad. Ve bu oyunları koruyan ruh. Bu oyunların en meşhurları Olympio, Pythia, Nemeia Agonları idi.

Agron — Kos (İstanköy) adasında, Byssa ve Meropis adlarındaki iki kızkardeşle beraber yaşayan bir delikanlı. Bu üç kardeş toprak tanrıçasından başka hiçbir tanrıya saygı göstermedikleri için ceza olarak kuş şeklinde sokuldular. Meropis baykuş oldu, Byssa martı oldu, Agron ise yağmur kuşuna çevrildi. Bu üç kardeşin babaları olan Eumelos ise bir kargaya çevrildi.

DİZİN -I-

a — Tanrıların, tanrıçaların, kahramanların, tarihe ve coğrafyaya ait yerlerin adları; hangi sayfalarda geçmişse, o sayfaların numaraları, küçük rakamlarla gösterilmiştir. Esas konuyu içeren sayfaların numaraları ise parantez içinde alınmıştır.

b — Sözlükte geçen isimlerin sayfa numaraları sonunda bulunan (a); sözlük sayfalarının sol sütunlannı; (b) ise sağ sütunlarını göstermektedir.

c — Bazı mitoloji sözlüklerinde eski Yunan alfabesiyle yazılmış bulunan adların bazlarının, Yunanca okunuşları, bizim alfabeımızın sesine uyamaktadır. Meselâ **Zeus** kelimesini Yunanlılar **Zefs**; Hera'nın adını **Hira**; **Aphrodite**'yi ise **Afroditî** diye telâffuz etmektedirler. Böyle olan adların yanına, parantez içinde esas okunuşları yazılmıştır.

d — Bu, ilk dizinden sonra, özel ikinci bir dizin daha gelecektir ki, burada şehirlere, ırmaklara, dağlara adlarını veren kahramanlarla yıldızlara, cansız maddelelere, canlı varlıklara ve bitkilere çevrilen şahıslar ve hayatları mitlerle süslenmiş bazı ünlü kişiler, gruplanmış olarak gösterilecektir.

-A-

Abaris — 429a
Abas — 429a
Abderos — 429a
Abidos (Abydos) — 128, 129, 130, 131, 132, 429a
Absyrtos (Apsyrtos) — 252, 429a
Acacallis (Akakkallis) — 429a
Acamas (Akamas) — 429a
Achilles (Aşıl) — Bak. Akhilleus
Admetos — 73, 74, 210, 211, 212, 213, 429b
Admete — 200, 201, 429b
Adonis — 117, 120, 157, 429b
Adramyttenos (Edremit) — Bak. Thebe
Adramys — Bak. Thebe
Adrasteia — 46, 429b
Adrastos — 429b
Adrogos — 429b
Aekidler, Eakos — Bak. Alakos, Aiakid'ler, 429b
Aedon (Prokne) — 429b
Aegee (Egeus – Acgeus – Ege – Aigeus – Aige) — 214, 215, 216, 217, 218, 220, 429b
Aegeus — Bak. Eegee- Aigeus.
Aegina (Aigina) — 430a
Aegis — Bak. Aigis.
Aegisthos — Bak. Aegisthos.

Aegyptos (Aegyptiad'lar) — Bak. Egyptos - Aigyptos. — Aigypatiad'lar.
Aello — Bak. Harpyi'ler.
Aeneas — Bak. Aineias.
Aeneis — 430a
Aeneos — Bak İulus.
Aeolia — (Aiolia) — 430a
Aeolos — Bak. Aiolos. Eolos.
Aerope — Bak. Plisithenes.
Aesculapius — Bak. Asklepios.
Aeson (Aison) — 430a
Aethra — (Aitra) — 430a
Aetna (Aitna – Etna) — 150, 430a
Aetolia — Bak. Aitolia.
Agamedes — 430a
Agamemnon — Başkomutan seçilmesi: 292 — kızı **İphigeneia**'yı kurban etmek 287, 290 istemesi: 293 — Troia savaşında bir güzel kız yüzünden **Akhilleus**'la bozuşması: 297 — **Troia** dönüsü öldürülmesi: 365 — 287, 290, 292, 293, 294, 297, 298, 299, 300, 301, 303, 304, 305, 306, 308, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 317, 318, 319, 323, 325, 326, 335, 346, 348, 349, 350, 356, 362, 364, 365, 366, 367, 383, 430a
Agamei — 430a
Aganippe — 430a
Agapenor — 430a

- Agathodaimon** — 430a
Agathon — 430a
Agae (Agave - Agarie) — 182, 183, 227, 430a
Agave — Bak. Agaue, Autonone.
Agdistis (Angisis) — 430b
Agdos dağı — Bak. Agdistis 430b
Agenor — 224, 225, 226, 329, 430b
Agesandros — Bak. Laokoon,
Aglae — Bak. Aradolos.
Aglaia (Aglea) — 150, 430b
Aglauros (Agraulos) — 70, 430b
Agon — 430b
Arigente — Bak. Phalaris.
Agriope — Bak. Kadmos.
Agrios (vahşi) — Bak. Thersites.
Agron — 430b
Agyieus — 431a
Aia, (yahut Aea) — 251, 431a
Aiakos — 431a
Aias, (Ajaks) 287, 308, 310, 312, 316, 319, 320, 321, 322, 324, 340, 344, 345, 346, 347, 355, 361, 364, 384, 431a
Aides — Bak. Aidoneus
Aidoneus — 171, 431a
Aietetes — 250, 251, 252, 253
Aigina — Ege denizi.
Aigeus — Bak. Aegee 431b
Aigina (Egina) — 233, 431a
Aigipan — Bak. Aigis.
Aigis — 431a
Aigisthos (Fr. Egisthe) — 367, 368, 383, 431a
Aigle — 431b
Aineias, (Enee – Aeneas) Aineias'ın Harpyi'lerle karşılaşması: 416 — **Andromakhe** ile karşılaşması: 417 — **Dido** ile sevişmesi: 421 — **Dido**'dan ayrılması ve **Dido**'nun kendini yakması: 422, 423 — Cehennemlere inişi: 424 — 287, 327, 350, 353, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 424, 425, 426, 427, 428, 431b
Ainone — 289
Aiolos (Eolos – Eole) — 378, 379, 419, 431b
Aisa — 431b
Aison (Aeson) — 246, 247, 431b
Aisyetes (Esiyetes) — 431b
Aithalides (Etalides) — 150, 431b
Aither (Eter) — 22, 432a
Aithopia — Habeşistan
Aithera (Etra) — 214, 215, 432a
Aitolia (yahut Aitolion – Aetolia – Etolia) — 51, 432a
Ajax (Ajaks) — Bak. Aias
Akakallis (Deione) — 81
Akarnania — 432a
Akastos — 432a
Akestes — Bak. Agestes.
Akhaeus (Akaeus) — 432a
Akheus (Akeus) — 432a
Akhaiion (Akeon) — 432a
Akhates — 420, 421, 424, 432a
Akharaka — 432a
Akheles (Akeles) — 432a
Akheloos — 207, 432a
Akheron — 173, 425, 432a
Akherusia — 432a
Akhilleus — Yetişmesi, eğitimi 296 — **Troia** savaşında **Agamemnon** ile bozuşması: 299 — Barışma 309 — Akhilleus'un barışması: 323 — Savaşa yeniden katılması: 327 — Ölümü: 342 — 148, 282, 287, 294, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 305, 309, 310, 311, 312, 316, 317, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 349, 355, 360, 363, 364, 384, 395, 417, 432b
Akhiroe (Akhirroe) — 432b
Akhiys — 432b
Akis (Acis – Asis) — 157, 158, 432b
Akmon — 152
Akmonia — 432b
Akontios — 433a
Akragos — 433a
Akrepheus (Akrefeus) — 433a
Akrisius (Akrisos) — 239, (Bak. Perseus)
Akropolis — 12, 70, 433a
Aktaion — Bak. **Akteon**
Akteon (Aktaion) 89, 227, 433a
Aktor — 433a
Akturos — Bak. **Phasis**.
Akuilon — 433a

- Akus — 433a
 Akypete — Bak. Harpyi'ler.
 Alabanda — 433a
 Alala — 433a
Alba Longa (Albano) — 416, 431b
 Alalkomene — 65, 433a
 Alalkomenis — 433a
 Albion — 433b
 Albunea — 433b
 Alcec — Bak. Alkaius
 Alceste — Bak. Alkestis
 Alcmene — Bak. Alkmene
Alecton (Alektón) — Bak. Furiler
 Alectryon — Bak. Alektryon,
 Aleksandros — (Bak. Paris)
 Aleksirrhoe — Bak. Sagaris
 Alekto — 433b
 Alektryon - Eia — 433b
 Aletides — 433b
 Aleus — (Bak. Auge)
 Algos (Fenalik -keder) 433b
 Alia — Bak. Sybaris
 Alkaios — 433b
 Alkaius — 433b
 Alkamenos — 433b
 Alkandros — 433b
 Alkathoos — 433b (Bak. Periboea)
 Alkeste — Bak. Perimele
Alkestis (Alkeste – Alceste) 211, 212, 433b
 Alkides — 433b (Bak. Yphikles)
 Alkimake — 434a
 Alkimedon — 353, 434a
 Alkinoe — 434a
Alkinoos — 392, 393, 394, 395, 396, 397,
 434a (Bak. Nausikaa)
 Alkithoe — 434a (Bak. Minyad'lar)
 Alkmaion — Bak. Alkmeon, 434a
 Alkmanos — 434a
Alkmene (Alcmene) — 193, 194, 195, 196,
 198, 199, 201, 203, 205, 206, 207, 208,
 214, 351, 383, 434a
Alkmeon (Alkmaion) — 434a
 Alkon — 434a
 Alkyon — 434a
Alkyone (Halkyone) 265, 282 434b (Bak.
 Pleiad'lar)
 Alma — 434b
 Aloadd'lar — 276, 434b
 Aloeus — 276, 434b
 Alope — 434b
 Alphaeos — (Bak. Sangarios)
 Alphee — (Bak. Alpheios)
 Alpheios — 95, 96, 200, 278, 279, 280, 434b
 Alphesibea — 435a
 Alphesibia — 435a
 Alpos — 435a
 Altheae — (Bak. Althaia)
 Althaea — 91, 92, 435a
 Althemenos — 435a
 Altis — 435a
Amaltheia (Amalthea – Amalthee) — 24,
 435a
 Amata — 435a
 Amathus — 435a
Amazon'lar — Ares'in kızları sayılan Amazon'ların yurdu: 201 — Herakles'in onlarla savaşması: 201 — Theseus' efsanesinde: 220 — Bellerophon'la savaş: 235 — Troia'ya yardıma gelişleri: 339 — Penthesilea'nın yiğitliği: 340 — Amazon kraliçenin Akilleus'la çarşışması: 339 — Ölen Penthesilea'ya Akhilleus aşık oluyor: 341
 — 200, 220, 221, 237, 339, 340, 341,
 342, 435a
 Amarvalia — 435b
 Amathonte — (Bak. Propotid'ler)
 Ambrakia — (Bak. Phalaekos)
 Ambrosia — 35, 39, 45, 54, 58, 72, 125, 148,
 168, 282, 435b
 Amentes — 435b
 Ammon — 435b
 Amoniak — 435b
 Amor — (Amour – Kupidon – Eros) 435b
 Amour ile Psykhe.
 Amour — (Bak. Eros)
 Ampelos — 435b
 Amphiaros — 435b
 Amphiktyon — 435b
 Amphilokhos — 436a
Amphion (Amfiyon) — 52, 227, 228, 436a
 Amphissus — 436a
Amphitrite (Amfitriti) — 155, 156, 387,
 436a
 Amphitryon — 193, 194, 195, 436a
 Amphitryonid'ler — 436a

- Amulius** — 436a
Amyklae — (Bak. Amyklai)
Amyklai — 436a
Amykles — 436a
Amyklos — 77, 436a
Amykos — 436a
Amymone — 155, 436b
Amintor — (Bak. Pheniks)
Anakreon — 143
Anaksarete — 285, 436b
Anaksibia — Agamemnon'un kızkardeşi:
 Phokis kralı *Strophius'* ile evlenmişti.
Astydamie' ile *Pylades'* bunların çocukları idi.
Anadyomene — 436b
Ananke (Kader Tanrısı) — 436b
Anchise — (Bak. Ankhises)
Ancilia — 436b
Androgeos — 217, 436b
Androklos — 436b
Andromakhe — 306 — Kocası *Hektor'u* sa-
 vaştan vazgeçirmeye uğraşması: 306 —
Hektor'un ölüsünün sürüklendiğini göre-
 rek bayılması: 333 — *Odysseus'un And-
 romakhe'nin* yavrusu küçük *Astynak'i*
 annesinin kucağından alıp, surlardan aşağı
 atması: 361 — *Neoptolemos'un* metresi
 oluşu: 362 *Aineias'la* karşılaşması: 416
 — 306, 307, 333, 334, 335, 336, 338, 360,
 361, 362, 364, 417, 418, 437a
Andromeda (Andromede) 243, 244, 245,
 437a
Anemone — 117
Anios — 437a
Ankhises (Anchise) — 118, 119, 350, 424,
 427, 428, 437a
Ankhores — 437a
Anna Perenna — 437a
Antaios — (Bak. Anteos)
Anteos — 156, 158, 159, 437a
Anteia — 236, 437a
Antenor — 437b
Antheos — 437b
Anteros — 437b
Antiklea — 383, 437b
Antikleia — (Bak. Antikleia)
Antigone — 230, 231, 232, 437b
Antiklos — 358, 437b
Antilokos — 322, 323, 437b
Antinoe — 437b
Antinoos — 412, 413, 437b
Antiope — 47, 51, 52, 227, 383, 437b
Antiope (Amazon) — 221, 438a
Antiphates — 438a
Antiphus — 287, 314, 438a
Apathe (Hile) — 23, 438a
Aphareus — 438a
Aphidna — 438a
Aphrodite (Venus) — Doğuşu: 113 — Gü-
 zellik yarışması: 114 — Görevleri: 116 —
 Oğlu *Adonis'i* ölümü: 117 — Aşkları: 118
-Ares'le sevişirken yakalanmas 109
 — 18, 23, 32, 35, 36, 40, 41, 61, 66, 93,
 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116,
 117, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 126,
 127, 128, 129, 130, 131, 134, 138, 148,
 149, 221, 226, 281, 289, 290, 291, 303,
 304, 336, 354, 363, 402, 406, 416, 419,
 420, 422, 424, 438a
Apis — Argos kralı. Bir kahin.
Apollodoros — 143, 438a
Apollon (Phebus) — Doğuşu: 71 -Aşkları,
Daphne'nin defne' oluşu: 75 — *Hyakin-
 tos'un* sümbül oluşu: 77 — Oğlu *Phaeton*
 miti: 78 — Gün çiçeği miti: 80 -*Midas'in*
 hakemlik hatası ve kulaklarının uzaması:
 82
 — 13, 34, 35, 36, 38, 40, 41, 71, 72, 73,
 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 85,
 86, 87, 88, 89, 90, 91, 95, 96, 97, 114,
 126, 145, 148, 151, 189, 194, 195, 205,
 209, 210, 211, 214, 216, 218, 223, 224,
 226, 227, 228, 230, 239, 247, 257, 258,
 272, 273, 274, 275, 291, 292, 297, 298,
 299, 319, 328, 329, 331, 333, 336, 343,
 368, 369, 370, 371, 421, 438a
Apsyrtos — 438a
Ara — Kurbantaşı.
Arai — 438a
Arakne — 12, 68, 438a
Ardalos — 151
Ardolos — 438a
Areion — 438a
Ares (Aris) - Lât. Mars — Doğuşu: 106 —
 Oğlu *Kyknos*: 107 — *Aphrodite* ile olan
 aşkı: 109

- 30, 35, 36, 40, 41, 65, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 118, 121, 137, 147, 149, 199, 200, 234, 237, 276, 281, 302, 305, 327, 330, 340, 359, 438a
- Arete** — 394, 396 — **Adalet'in kızı Fazilet**, **Arethusa** — 278, 279, 280, 438a
- Arge** — 438b
- Argeiphontes** — 438b
- Argennos** — 438b
- Arges** — 22, 151, 438b
- Argo** — 247, 248, 251, 252, 253, 438b
- Argonaut'lar** — (246), 416 Yalnız, erkeksiz güzel kadınların oturduğu Lemnos' adası-na çıkmaları: 248 — Marmara'da Kapıdağı'na gelmeleri: 248 — 191, 210, 246, 250, 251, 253, 258, 416, 417, 438b
- Argos** — 50, 196, 197, 231, 239, 245, 403, 438b
- Argus** — 98, 99
- Argyra** — 438b
- Ariadne** — Bak. **Ariane**
- Ariane** — 148, 184, 185, 186, 439a
- Arion (Çalgıcı)** — 439a
- Arion** — 161, 439a
- Aristaios** — 258, 439a
- Aristeas** — 439b
- Aristeos** — (Bak. **Aristaios**) 439b
- Aristodemos** — 439b
- Arkadia** — 54, 439b
- Arkas** — 54, 439b
- Arkheilos** — 439b
- Arkhemoros** — 439b
- Arkiron** — 439b
- Arkturos** — 439b
- Arsippe** — (Bak. **Midyad'lar**)
- Artemike** — (Bak. **Klinis**)
- Artemis (Diana)** — Doğuşu ve karakteri: 86 — Niobe'nin kaya oluşu: 87 — **Akteon'un** geyik oluşu: 89 — Aşkları: 89 — Endymion'u sevmesi: 90 — 34, 35, 36, 40, 41, 54, 72, 75, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 102, 118, 127, 145, 148, 174, 198, 221, 227, 277, 278, 279, 280, 281, 293, 294, 295, 341, 365, 393, 402, 406, 421, 440a
- Askanios** — 440a (Bak. **Eunike**)
- Askalabos** — 440a
- Askalaphos** — 440a
- Asklepios (Esculope)** 77, (79), 80, 151, 211, 215, 317, 440a
- Asia (Asie)** — 24, 440a
- Askalon** — (Bak. **Semiramis**)
- Asopos** — 51, 233, 440a
- Aspalis** — 440a
- Asphodelos** — 440a
- Assaon** — 440a
- Assarakos** — (Bak. **İlos**)
- Asteria** — 24, 71, 440a (Bak. **Phebe**)
- Asterion** — 440a
- Asterope** — (Bak. **Pleiad'lar**)
- Astraios** — 281, 440a
- Astrea** — 440b
- Astreos** — 24
- Astyankas** — 306, 440b
- Astyokhe** — (Bak. **Tlepolemos**)
- Atalante** — 92, 93, 440b
- Ate** — 440b
- Athamas** — 251, 440b
- Athenaia** — Atina şehri. 34, 66, 210, 214, 215, 216, 217, 218, 440b
- Athena (Minerve)** — Doğuşu: 64 — Fülütü icadetmesi: 66 — **Arakne**'nin örümcek oluşu: 68 — 32, 34, 35, 36, 40, 41, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 82, 86, 106, 107, 108, 114, 115, 118, 145, 149, 150, 188, 195, 209, 226, 235, 241, 242, 245, 247, 275, 289, 304, 305, 306, 331, 332, 337, 346, 354, 356, 361, 364, 370, 371, 398, 399, 400, 401, 415, 440b
- Athenodoros** — (Bak. **Laokoon**)
- Atlantis (Atlantide)** — 440b
- Atlas** — 24, 26, 203, 204, 242, 390, 391, 440b
- Atreus** — 290, 297, 302, 310, 312, 315, 366, 367, 371, 421, 440b
- Atrides (Atrida)** — 441a
- Atropos** — 23, 40, 441a
- Attika** — 29, 58, 66, 74, 163, 214, 220, 222, 231, 441a
- Attis** — 441a (Bak. **Agdistis**)
- Atys** — (Bak. **Pessinus**)
- Avernus** — 424, 425
- Auge (Augia)** — 441b (Bak. **Telephos**)
- Augias** — 200, 441b

Aulis — 293, 294, 295, 365, 441b
Aura — 441b
Aurora — 441b (Bak. *Eos*)
Auson — 441b
Autokhthon'lar — 441b
Autolykos — 233, 441b (Bak. *Polymede*)
Automedon — 441b
Automeduse — (Bak. *İolaos*)
Autonone — 227, 441b

-B-

Baal — 442a
Bacchus — bak. *Dionysos*. 442a
Bakkha'lar — 260, 442a
Bakhos — 442a
Bakkhos — *Dionysos* — *Bacchus* — 188, 442a
Bakkhanad'lar — 442a
Bakkant'lar — 182, 186, 187, 442a
Balios — 442a
Balis — (Bak. *Moria*)
Basileia — 442a
Bassareus — 187, 442a
Bassarid'ler — (Bak. *Bassareus'lar*)
Battso — (*Battso*) 442a
Bubo — (*İambe*) 442a
Baucis (Baukis) — 55, 56, 442a
Bebryk'ler — 442a (Bak. *Amykos*)
Bellerophon (Bellerofon) — 191, 233, 235, 236, 237, 238, 242, 442a
Bellona — 442a
Bellos — 442a
Bendis — 442a
Berekynthia — 442a
Berenike — 442a
Beroe — 177, 442b
Berosos — (Bak. *Tanaïs*)
Bia — 442b
Bianna — 442b
Bianos — 442b
Bias — 442b
Bisaltes — (Bak. *Theophane*)
Biton — Bak. *Kleobis*
Boarmia — 66, 442b
Boiotia (Beotia) — 52, 58, 225, 442b
Bona Dea — 442b
Bootes — 442b

Boread'lar — 442b
Boreas — 281, 417, 442b
Bormos — 442b
Bosphorus (Bosforos) — 99, 442b
Botres — 442b
Brankhid'ler — 442b
Brankhos — 442b
Brauron — 443a
Briareos — 22, 443a
Briseis — 297, 299, 300, 310, 311, 326, 338, 344, 443a
Brises — 443a
Britomartis — 443a
Brithynoos (Brithynoos) — 443a
Bromios — 443a
Brontes — 22, 151, 443a
Brotheus — 443a
Brykhia — 443a
Bryte — 443a
Buphonie (Buroniye) — 443a
Busiris — 443a
Byblis — 443a
Byrsa — 443b
Byrsa — (Bak. *Argon*)
Byzas — 443b

-C-

Fransızca'dan dolayısıyla, Latince'den alınmış ve eskiden basılmış kitaplarımıza, Fransızcada yazıldıkları gibi girmiş olan (C) harfiyle başlayan birçok isimler vardır ki, gerek okunuşları ve gerekse eski Yunanca'dan geldikleri için, onlar (K) harfine dahil edilmişlerdir. Bu nedenle (*Cadmos* — *Core* — *Clio*) gibi isimleri, sinyon okuyucuların (K) harfinde aramaları gerekmektedir.

Cacus — 443b
Caeculus — 443b
Caelus — 443b
Camene — 443b
Camilla — 443b
Camenta — 443b
Carmenta — 443b
Carna — 443b
Centimani'ler (Santimani) — 443b

- Ceres (Seres)** — Bak. Demeter, 40, 161, 444a
- Ceyks** — Bak. Keyks.
- Cinyros** — Bak. Kinyros
- Clio** — Bak. Kleio, 444a
- Concordia** — 444a
- Consus** — 444a
- Cubido** — 444a
- Cumae** — 444a
- Curtius** — 444a
- D-**
- Dada** — 444a
- Daedalion** — 444a
- Daidala** — 444a
- Daidalos** — 14, 191, 217, 255, 256, 257, 444a
- Daimon (Daemon)** — 444a
- Daimos** — 107, 444a
- Daktylos'lar (Daktyl'ler)** — 151, 444b
- Damaethos** — (Bak. Syrna)
- Damaster** — 159, 444b
- Dammaneus** — 152, 444b
- Damokles** — 444b
- Danae** — 47, 50, 187, 239, 240, 241, 243, 244, 245, 444b
- Danaid'ler** — 444b
- Danaos** — 444b
- Daphne (Dafne)** — 75, 76
- Daphnis** — (Bak. Lyke)
- Dardania** — (Bak. Tros)
- Dardanos** — 291, 304
- Dedalos (Daidalos)** — 444b
- Deidamia** — (Bak. Lykomedes)
- Deimos** — 444b
- Deione (Akakallis)** — 81
- Deioneus** — 445a
- Deiphobos (Deifobos)** — 332, 361, 445a
- Dejanira (Deianeira)** — 207, 208, 445a
- Delos** — 71, 72, 73, 74, 445a
- Delphes** — Bak. Delphoi
- Delphoi (Delfoi)** — 34, 239, 273, 368, 445a
- Demeter (Ceres)** — Denizler Tanrısunının elinden kurtulmak için kısrak oluş: 161 —Persephone'nin kaçırılması: 162
- 11, 24, 34, 35, 36, 40, 41, 71, 148, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 188, 268, 269, 270, 445a
- Demiphon** — 445a
- Demodike** — 445a
- Demodokos** — 395, 396, 397, 445a
- Demophon** — (Bak. Phyllis) 445a
- Deriades** — (Bak. Tektaphos)
- Despoina** — 161, 445a
- Deukalion (Tufan)** — 33, 34, 445a
- Diana (Diane)** — Bak. Artemis
- Dido (Didon)** 419, 420, 421, 422, 423, 427, 445b
- Didyme** — (Karataş Adaları) 443b (Bak. Brankhos)
- Dike** — 445b (Bak. Hora'lar)
- Dikte** — 445b
- Diktynna** — (Bak. Britomatris) 445b
- Diktyos** — 445b
- Dimoetes** — 445b
- Dindymus (Günyüzü)** — Phrygia'da bir dağ
- Dino** — (Bak. Gree'lar) 445b
- Diomedes** — 109, 148, 200, 287, 310, 312, 313, 318, 319, 345, 355, 445b
- Diomedos** — 108, 109, 445b
- Dione** — 445b
- Dionysos (Bacchus - Bakkhus)** — 28, 35, 40, 41, 141, 147, 148, 177, 178, 179, 180, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 220, 226, 291, 445b
- Dioskur'lar** — 445b (Bak. Aithra).
- Dirke (Dirce)** — 52, 445b
- Dodona (Dodon)** — 56, 247, 407, 445b
- Dolian'lar** — 446a
- Dolon** — 313, 446a
- Dolonie** — 446a
- Doris** — 23, (Bak. Nereus).
- Doros** — 446a
- Dryad'lar (Dryadlar)** — 179, 268, 269, 446a
- Dryas** — 446a
- Dryope** — 446a
- Dryops** — 101, 446b
- Dymas** — (Bak. Otreus)

-E-

- Eakos — 173
 Echidna — 446b
 Echo — 446b
 Eerie — (Bak. Tektaphos)
 Eetion — 446b
 Efes — 446b
 Efhaltes — (Bak. Ephialtes)
 Eflatun — Bak. Periktyone.
 Ege — 446b
 Egee — 447a
 Egeria — 447a
 Egestes (Akestes) — 447a
 Egeus — Bak. Eegeus, 447a
 Egina — 447a
 Egisthe — 447a
 Egisthos — 447a
 Egypios — 447a
 Egyptos — 447a
 Eidothea — 447a
 Eileithya (Eyieyiya) 62, 71, 447a
 Eirene — 447a
 Ekhemos — 447a
 Ekhetos — 447a
 Ekhidna — 447a
 Ekhion — (Bak. Pentheus) 447a
 Ekho (Eko) — 447a
 Elara — (Bak. Tityos)
 Elatos — (Bak. Khrysopelea)
 Elektra — 23, 367, 368, 447b
 Elektryon — 447b
 Elelbore — (Bak. Melampus)
 Eleusis (Elevzis) — 159, 447b
 Eleusis Misteria'lari — (Bak. İakkos) 165
 Eleutherios — 447b
 Elis — 200, 278, 279, 447b
 Elysee — Bak. Elysion.
 Elysion — Yeraltı cenneti. 427, 428, 447b
 Elpenor — (Bak. Demophon)
 Emathion — (Bak. Tithonus) 282
 Empusa — 447b
 Endymion — 90, 91, 447b
 Enee (Ene - Alneias - Aeneas) — Bak.
 Aineias. 447b
 Enipe — (Bak. Tyro)
 Enkelados — 25
 Enyalios — 447b
 Enyo — 447b
 Eole — Bak. Eolos. 447b
 Eolos (Aiolos) — (Bak. Ailos) — 447b
 Eolia — 447b
 Eos — Aurora. Şafak — 24, 71, 90, 118,
 120, 134, 281, 282, 283, 448a
 Eosphoros — (Bak. Daedalion), 265, 282,
 448a
 Epaphos — 448a (Bak. Libya)
 Epeos — 354, 355, 359, 363, 448a
 Epeios — 448a
 Eperos — (Bak. Epiros)
 Ephialtes — 276, 277, 448a
 Epidauros — 215, 448a
 Epigon'lar — 448a
 Epikaste — 448a
 Epimelides — 448a
 Epimenides — 448b
 Epimetheus — 24, 26, 33, 448b
 Epione — 448b
 Epiphanıa — 448b
 Epir — 56, 172, 364, 407, 448b
 Epiros (Epiros) — 448b
 Epopoeus — 52, 78, 448b
 Erato — 448b
 Erebos — 22, 23, 26, 382, 383, 448b
 Erekhteion — 448b
 Erek — 29
 Erekhteus — 272, 273, 448b
 Eresos — (Bak. Sapho)
 Eridan — 90, 202, 253
 Eridanos — 79, 448b
 Erigone — 181, 448b
 Erginos — 195, 448b
 Erikhtonios — 69, 448b
 Eryngium — (Bak. Phaon)
 Erinona — 449a
 Erinys'ler — (Furi'ler), (Dirae) 23, 173,
 259, 370, 371, 449a
 Eriphyle — 449a
 Eris — 23, 107, 114, 449a
 Erysikhthon — 268, 269, 270, 271, 449a
 Eros (Amour, Cupidon) — 22, 103, 113,
 (123), 124, 125, 126, 129, 156, 210, 420,
 421, 449a
 Erot'lar — 449a
 Erymanthos — 198, 279, 449a
 Eryks — 449b

Eskulape (Asklapios) — 449b
 Eteokles — 230, 231, 232, 449b
 Ethemea — 449b
 Etna — 449b
 Euadne (Evadne) — 449b
 Euandros — 449b
 Euboi — 449b
 Euksinus — 416
 Eukhenor (Ekvenor) — 449b
 Eumaios — 398, 399, 400, 401, 402, 403,
 404, 410, 411, 412, 414, 449b
 Eumelos (Evmelos) — 449b
 Eumenid'ler — 137, 231, 371, 449b
 Eumolpos — 194, 449b
 Eumolpid'ler — 450a
 Euneos (Evrenos) — 450a
 Eunike (Evnike) — 450a
 Eunomia (Evnomiye) — 450a
 Eunomos (Eynomos) — 450a
 Epopis (Evopis) — (Bak. Dimoetes)
 Euphemos (Efememos) — 450a
 Euphorbos — 321, 450a
 Euphorion (Evforion) — 450a
 Euphrate (Fırat nehri) —
 Euphrates (Eyfrates) — 450a
 Euribia — 281
 Euriale — (Bak. Orion)
 Eurmassa — (Bak. Tantalos)
 Euphrosyne — 450a
 Europe (Evropa) — 34, 47, 48, 49, 50, 224,
 450a
 Euros (Evros) — 281, 450b
 Eurotas (Evrotas) — 77, 289, 450b
 Euryale (Evryale) — 450b
 Euryalos (Eyriyalos) — 450b
 Eurybie — 24, 450b
 Eurydike (Evridiki) — 258, 259, 450b
 Eurygania — 450b
 Eurykleia — 407, 408, 414, 415, 450b
 Eurylokhos — 380, 381, 387, 388, 450b
 Eurymakos (Evrimakos) — 450b
 Eurymeda — 450b
 Eurymedon — 450b
 Eurynome — 450b
 Eurnomos — 450b
 Euryphaessa (Evrikaessa) — 450b
 Eurypylos (Evripilos) — 287, 317, 320,
 451a

Eurysakes — 451a (Bak. Tekmessा)
 Eurystheos (Evristeos) — 195, 196, 198,
 199, 200, 201, 203, 204, 451a
 Eurytos — 194, 204, 205, 208
 Euterpe (Euterpi) — 451a
 Eurytion (Evrition) — 451a
 Eurytos (Evritos) — 451a
 Euthymos (Evtimos) — 451a
 Evadne — 451a
 Evandros — 451a
 Evemerion (Telesphorus) — 451a
 Evenos — 451a
 Evippe — 451a
 Evohe — Dionysos'un lakabı, 451a

-F-

Fama — 451b
 Fames — 451b
 Fatum — 451b
 Fauma — 451b
 Faunus — 451b
 Faustulus — 451b
 Febris — 451b
 Ferentina — 451b
 Feronia — 451b
 Fides — 451b
 Finike — 34, 99, 451b
 Flora — 451b
 Fobi — (Bak. Phobos)
 Fons (Fontus) — 451b
 Fornaks — 451b
 Fors — 451b
 Fortune — 451b
 Fraude — 451b
 Furi'ler (Erinys'ler) — 451b
 Furina — 452a
 Furrina — 452a

-G-

Gaia (Gea) — 22, 23, 24, 25, 34, 151, 452a
 Galateia — 151, 157, 158, 452a
 Galates — 452a
 Galeotes — 452a
 Galinthias — 452a
 Ganymedes — (53), 54, 452a
 Garamas — 81

Gargaros'lар — (Bak. Amazon'lар)
Geantes — 23, 452a
Ge, Gea — 452a
Geba — (Bak. Lakios)
Genius — 452a
Gerana — (Bak. Pygas) 452a
Geras — 23, 452b
Geryoneus — 201, 202, 452b
Glauke (Mavi) — Bak. Nereid'ler,
Glaukia — 452b
Glaukos — 146, 191, 233, 235, 237, 261,
 262, 263, 452b
Glaveus — 80
Glyphios (Glifiyos) — 453a
Gordias — 453a
Gordion — (Eskişehir bölgesinde eski bir
 şehir), (Bak. Gordias)
Gorgon'lар — 70, 240, 241, 242, 453a
Grai'ler — Bak. Gree'ler 453a
Grazia (Graces) — 453a
Gree'ler (Grai) — 241, 242, 453a
Grifton — 453a
Gryps'ler — 453a
Gyes — 22, 453a
Gyra — 364, 453a

—H—

Hades (Pluton) — 24, 34, 35, 40, 41, 80,
 145, 151, 162, 163, 164, 169, 171, 172,
 173, 175, 204, 212, 234, 245, 259, 280,
 321, 333, 335, 340, 382, 419, 424, 425,
 426, 453a
Haemon (Haimon) — 453a
Haemos (Haimos) — 453b
Hagno — 453b
Halia — 453b
Halikarnassos (Bodrum) — (Bak. Salma-
 kis)
Halirrhothios — 453b
Halkyone — 265, 266, 267, 282, 453b
Halliope — 85
Halys (Kızılırmak) — (Bak. Sinope)
Hamadryad'lar — 179, 284, 453b
Harmonia — 148, 226, 453b
Harpasos — (Bak. Klinis)
Harpalyke — 453b
Harpyi'ler — 23, 249, 417, 453b

Hebe — 39, 209, 454a
Hecuba — 454a
Heimarmene (Pepromene) — 454a
Hekabe (Hecuba) — 289, 330, 333, 338,
 362, 363, 454a
Hekate — 87, 164, 425, 454a
Hekotonkheir'ler (Centimain'ler) — 22,
 454a
Hegeleos — 454a
Hektor — ile son görüşmesi: 306 — Hek-
 tor'un ölümü: 330 — Cesedine yapılan ha-
 karetler: 335 — Cesedinin yakılması: 338
 — 287, 302, 303, 306, 307, 308, 309, 311,
 312, 315, 317, 318, 319, 320, 321, 322,
 323, 324, 325, 327, 328, 329, 330, 331,
 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339,
 344, 360, 416, 417, 421
Hekuba — (Bak. Hekabe) 454a
Helena — Güzelliği: 289 Paris'le sevişmesi ve
 kaçırılması: 291
 — 289, 290, 291, 292, 295, 302, 303, 304,
 308, 316, 322, 338, 342, 344, 351, 358,
 359, 361, 362, 364, 402, 417, 454a
Helenos — 417, 418, 424, 454a (Bak. Sideri-
 tes)
Haliades'ler — 79, 80, 454a
Helikaon — (Bak. Laodike)
Helike — 454b
Helios — 24, 69, 90, 281, 282, 382, 454b
Heliotrope — 80
Helle — 251, 454b
Hellespontos — 128, 130, 132, 133, 291,
 349, 355, 359, 362, 364, 372, 454b
Hellen — 74, 97, 105, 455a
Hemera — 22, 281 (Bak. Khaos) 455a
Hemikynes — 455a
Heosphoros (Eosphoros) — (Bak. Phosho-
 ros) 455a
Hephaistos (Hifestos) Vulcain — Lem-
 nos'daki atölyesi: 149 — Aşkları: 149, —
 İş arkadaşları: 151 — Karısı Aphrodite'
 onu aldatıyor:
 — 27, 28, 32, 35, 36, 40, 41, 59, 64, 69,
 109, 110, 118, 119, 147, 148, 149, 150,
 151, 152, 226, 324, 325, 345, 394, 455a
Hera (Hira) Junon: Zeus'le evlenmesi: 58 —
 İksion'un Hera'ya gönül vermesi: 61 —
 Leto'yu rahat bırakmayışı, 72 — Bir riva-

- yeten göre Hera' kocasına muhtaç olmadan, insanlığın başbelâsı olan harp tanrısi Ares'e gebe kaldı: 106 — Çirkin bulduğu için Hephaistos'u Olympos'dan aşağı atıştı: 147 — Semele'yi ve çocuğunu yok etmek isteyişti: 177
— 24, 34, 36, 40, 41, 47, 48, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 66, 68, 71, 72, 73, 98, 99, 103, 106, 114, 115, 127, 137, 145, 147, 148, 150, 155, 177, 194, 196, 201, 202, 204, 209, 227, 265, 266, 277, 282, 289, 337, 418, 419, 422, 455a
- Hera'iler** — 455a
- Herakles (Hirakles) Hercule** — Doğuşu: 193 — Kuvveti: 194 - Eğlencesi: 195 — On iki başarısı: 196 — Omphale'ye köle oluşu: 206 — Kentaur' Nessos' ile mücadelesi: 207 — Acıklı ölümü: 208 — Karakteri ve kişiliği: 209 — 108, 148, 158, 159, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 217, 220, 248, 249, 348, 350, 351, 425, 455a
- Herakliad'lar** — 455a
- Hercule (Herkül)** — Bak. Herakles.
- Hergane** — 66
- Herkules** — 455a
- Hermaphroditos (Hermafroditos)** — (121), 122, 455a
- Herme'ler** — 455a
- Hermes (Mercurius)** — Doğuşu: 94 — Yüz gözlü Argus'u uyutmak için Hypnos'dan uyku ilâcı almaya gidişi: 98 — Ödevleri: 99 — Çocuklarından Daphnis: 100 — Keçi ayaklı Pan: 100 — Sevdiği Peri kızları: Pitys, Sirinks, Ekho: 101 — Ekho'nun avcı Narkissos'a gönül vermesi ve karşılık görmemesi: 104 — Aphrodite'den olan oğlu, Hermaphroditos: 121 — Aineias'a Zeus'un emrinin ileterek onu Dido'dan ayırması: 422
— 32, 35, 36, 40, 41, 55, 56, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 105, 115, 118, 121, 126, 169, 171, 172, 173, 178, 189, 194, 204, 205, 233, 234, 241, 245, 276, 281, 337, 338, 381, 391, 422, 455a
- Hermione** — 417, 455b
- Hermos (Gedizçayı) (Bak. Sipylos)**
- Hero** — 128, 129, 130, 131, 132, 133, 455b
Bak. Leandros
- Herse** — 70, 281, 455b
- Hesione** — 455b
- Hesperid'ler** — 202, 204, 242, 455b
- Hesperia** — 416, 417, 419, 420, 421, 424, 455b
- Hesperos** — 455b
- Hestia (Hestiya) Vesta** — 24, 35, 36, 39, 40, 41, 118, 145, 146, 455b
- Hiera** — 455b
- Hieraks** — 455b
- Hierodolos** — 455b
- Hierodyel'ler** — 456a
- Hiero Gamos** — 456a
- Hilaera** — 456a
- Hilebie** — 456a
- Himalia** — 456a
- Himeros** — 127, 456a
- Hiperbios** — 25
- Hipermestra** — (Bak. Amphiaros)
- Hippasos** — (Bak. Minyad'lar)
- Hippe** — 456a
- Hippia** — 66
- Hippios** — 456a
- Hippo** — 456a
- Hippo Kampos** — 156, 456a
- Hippokrene** — 456b (Bak. Pegasos)
- Hippodameia** — 222, 240, 456b
- Hippogypes** — 456b
- Hippolokhos** — 456b
- Hippolyte** — 200, 201, 456b
- Hippolytos** — 80, 221, 222, 456b
- Hippodemon** — 456b
- Hippomenes** — 456b (Bak. Leimone)
- Hipponoos** — (Bak. Polyphontea)
- Hippotes** — 456b (Bak. Aiolos)
- Historis** — 456b
- Homer** — (Bak. Homeros).
- Homeros** — (Bak. Kritheis, Phemios), 258
- Homonee (Birlik)** — (Bak. Praksidike)
- Horalar** — 39, 40, 90, 113, 127, 456b
- Horkios** — 456b
- Horos** — (Bak. İsis)
- Hyad'lar** — 456b (Bak. Pleione)
- Hyakinthides** — 457a
- Hyakinthos** — (77), 457a

Hybris — 457a
 Hydne — 457a
 Hydra — 348, 351, 352, 457a
 Hyettos — 457a
 Hygieia — 457a
 Hylas — 210, 457a (Bak. Nymph'e'ler)
 Hyllos (Kumçayı) — 457b
 Hylonome — 457b
 Hymenaios (Himeneos) Hymen — 457b
 Hymene — (Bak. Uranie).
 Hymette — (Bak. Periktyone)
 Hymnos — (Bak. Nikaea)
 Hyperbore'ler — 198, 457b
 Hyperion — 22, 24, 90, 281, 458a
 Hypermestra — 458a
 Hypnos — 23, 98, 172, 266, 458a (Bak. Morpheus)
 Hypsikreon — 458a
 Hypsipyle — 248, 458a (Bak. Opheltes)
 Hyrieus — 458a

—İ—

İaera — 458b
 İakkhos — 458b
 İalemos — 458b
 İam (Menekşe) — (Bak. İamos)
 İambe — 168, 458b
 İamid'ler — (Bak. İamos).
 İamos — 458b
 İanthe — (Bak. İphis, II.)
 İanus (Janus) — 458b
 İapetos (Japetos) — 22, 24, 26, 459a
 İarbas — 459a
 İasion — 11, 246, 247, 248, 251, 252, 253,
 254, 264, 459a
 İbykos — 459a
 İda (Kazdağı) — 24, 44, 54, 60, 61, 115, 118,
 119, 121, 151, 283, 289, 315, 335, 340,
 344, 351, 352, 353, 354, 362, 459a
 İdaea — (Bak. Teukros)
 İdaeos — 337
 İdas — 459a
 İdmon — (Bak. Thestor)
 İdomene — (Bak. Melampus)
 İdomeneus — 312, 459b
 İdothea — 459b
 İkadios — 459b
 İkarios — 180, 181, 460a (Bak. Thestor).

İkaros — 191, 255, 256, 257, 460a
 İkkos — (Bak. Kleomedes)
 İksid'ler — (Bak. Perigoune)
 İksion — 62, 259, 460a (Bak. Nessos)
 İksus — (Bak. Perigoune) 460a
 İlia — 460a
 İliada — Bak. İlias
 İliakos — (Bak. İlion) 460a
 İlias — 460a
 İlion (İlios) — 291, 306, 318, 319, 321, 329,
 330, 334, 342, 343, 348, 353, 357, 364,
 372, 460a
 İlione — 460a
 İlithya — 460a
 İlos — 460b
 İlyada — 460b
 İnakhos — (98) 155, 460b (Bak. Phoro-
 neus).
 İno — 227, 251, 460b
 İo — 47, (98), 99, 461a
 İobakkos — 461a
 İobates — 236, 237, 461a
 İobes — 461a
 İodama — 461a
 İokaste (Jakaste) — 228, 229, 230, 383,
 461a
 İokastos — 461a
 İola — 204, 208, 461a
 İolaos — 197, 461a
 İolkhos — 461b
 İolkos — 246, 248, 253, 254
 İon — 272, 273, 274, 275, 461b
 İonia — (Bak. İon), 461b
 İope — 461b
 İoksos — 461b
 İos — Ege'de bir ada.
 İphianassa — 461b (Bak. Proetid'ler)
 İphidamas — 461b
 İphigeneia — 293, 294, 295, 365, 367, 461b
 İphikles — 461b
 İphiklos — 462a
 İphimedia — 276, 462a (Bak. Pankratis)
 İphis (Kıbrıslı) — 285, 462a (Bak. Anaksa-
 rete)
 İphis (Giritli) — 462a
 İphitos (İphytos) — 205, 462b
 İrene — 462b

- İris — 23, 39, 72, 169, 266, 267, 302, 315, 337, 417, 462b
 İros — 404, 405, 463a
 İsis — 463a
 İskender — 463a
 İskhenos — 463a
 İskhys — 79
 İsmene — 230, 463a
 İsmenos — 463a
 İsos — 287, 314, 463b
 İsmaros — 372, 463b
 İssa — 463b
 İsthamia — 463b
 İstros — 463b
 İtalos — 463b
 İthaka — 233, 316, 346, 372, 373, 375, 382, 383, 391, 394, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 415, 463b
 İthakos — 463b
 İtylos — 463b
 İtys — 137, 142, 143, 144, 463b
 İulus (İule) — 463b
 İuno — 463b
 İuppiter — 463b
 İynks — 463b
- J-
- Janus — Bak. İanus.
 Japet — Bak. Japetos.
 Japetos — Bak. İapetos
 Jasion — Bak. Iasion. 162
 Jasius — 463b
 Jaso — 463b
 Jason (Aeson) — Bak. Argonaut'lar.
 Jakaste — Bak. İokaste
 Junan (Jünon) — Bak. Hera.
 Jupiter (Jüpiter) — Bak. Zeus.
 Juturne — 464a
 Jevenalis — 464a
 Juventus — 464a
- K-
- Kaanthos — 464a
 Kabarnos — 464a
 Kabeiro — 150, 464a
 Kabir'ler (Kabires) — 150, 464a
 Kabirid'ler — 464a
- Kabiro — 464a
 Kadmeia — 464a
 Kadmilos — 464a
 Kadmos — 177, 178, 191, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 251, 464a
 Kadros — (Bak. Kaeira)
 Kadukeus — 464a
 Kaekulus — 464a
 Kaeira — 464b
 Kaikos — (Bákır Çayı) Bak. Teuthras.
 Kaineus — 464b
 Kainis — (Bak. Kaineus) 464b
 Kairos — 464b
 Kalais — 417, 464b
 Kalamos — 464b
 Kalkhas — 293, 294, 295, 296, 298, 348, 354, 356, 465a
 Kalkhas Myrina — (Bak. Kalkhas), 465a
 Kalkhos — 465a
 Kallikopia — (Bak. Thoas)
 Kalliope — 258, 465a
 Kalirrhoe — 109, 465a (Bak. Skamandros)
 Kallisto — 53, 54, 465a
 Kalydon — 91, 92, 465a
 Kalypso — 389, 390, 391, 392, 465a
 Kambles — 465a
 Kampania — 465b
 Kanake — 276, 465b (Bak. Makareos)
 Kandaulos — (Bak. Nyssia)
 Kapadokia — 465b
 Kapaneus — 465b (Bak. Evadne)
 Kapys — (Bak. Ankhises)
 Kariol — 121
 Karites — 84
 Karkinos — 465b
 Kartaca — 419, 420, 421, 422, 427
 Karneios — 465b
 Karpos — 465b (Bak. Kalamos)
 Karya — 465b
 Kassandra — 292, 338, 358, 361, 362, 364, 366, 465b
 Kassiepeia — 243, 465b
 Kassiope — (Bak. Andromeda)
 Kassotis — 465b
 Kastalia — 465b
 Kastor — 465b (Bak. Dioskurlar)
 Kastreos — 465b

- Kaukasos — 465b
 Kaunos — 465b (Bak. *Byblis*)
 Kaystre — (Bak. *Semiramis*)
 Kaystros — 466a
 Kebren (Değirmendere) — (Bak. *Oinone*)
 466a
 Kedalion — 466a
 Kekrops — 66, 67, 70, 137, 466a
 Keleaeno — (Bak. *Pleiod'lar*).
 Keleos — 167, 169, 466a
 Kelmis — 152, 466a
 Keltine — (Bak. *Keltos*), 466a
 Keltos — 466a
 Kentaur'lar (*Kentoros*) — 156, 207, 208,
 222, 246, 296, 329, 466b
 Keos — 71
 Kephalos — 120, 281, 466b
 Kepheus — 243, 466b
 Kerambos — 466b
 Keramik — 466b (Bak. *Keramos*)
 Keramos — 466b
 Kerberos — 172, 204, 259, 426, 427, 466b
 Ker'ler — 466b
 Keres — 107, 466b
 Kerkaphos — 466b
 Kerkolos — (Bak. *Sapho*)
 Kerkop'lar — 466b
 Kerkyon — 216, 467a
 Kerkyra — Korkyra — 467a
 Keras (Boynuz) — (Bak. *Keroessa*).
 Keroessa — 467a
 Kerthe — (Bak. *Iobes*)
 Kerykeion — 467a
 Keryntos — 467a
 Keto (Kete) — 23, 70, 467a (Bak.
 Phorkyd'ler)
 Keyks — 265, 267, 282, 467a (Bak.
 Alkyone)
 Khaos — 22, 23, 467a
 Khariklo — 69, 467a
 Kharila — 467a
 Kharit'ler (Karitler) - Les Graces, Grazialar
 — 32, 38, 39, 86, 97, 119, 126, 127, 137,
 226, 467b
 Kharon — 173, 425, 426, 467b
 Kharybdis — 384, 387, 389, 418, 467b
 Khelone — 58, 467b
 Khersonesus — (Bak. *Podaleirios*)
 Khersonnesos — (Bak. *Parthenos*)
 Khesias — (Bak. *Okyrrhoe*)
 Khilaros — (Bak. *Ganges*)
 Khimaereus — 467b
 Khimaira (Kimera) — 236, 238, 467b (Bak.
 Pegasos)
 Khione — 467b (Bak. *Eumolpos*)
 Khiron — 80, 246, 296, 327, 467b
 Khloris — 468a (Bak. *Rhadios*)
 Khronos (Kronos) — 468a
 Khoeos — (Bak. *Asteria*)
 Khrsothemis — (Bak. *Parthenos*)
 Khrysa — (Bak. *Pheegyas*) 297, 468a
 Khrysaor — 468a
 Khrysos — 468a
 Khyryseis — 297, 298, 299, 468a
 Khrysopelea — 468a
 Khrysorrihoas (Altın sürükleyen su) — (Bak.
 Paktolos)
 Khthonik — 468b
 Kikhyros — 468b
 Kikon'lar — 372, 468b
 Kimmerler — 266, 382, 468b
 Kimolos — (Bak. *Side*)
 Kinyras — 468b (Bak. *Melos*)
 Kirke — 262, 263, 378, 380, 381, 382, 384,
 385, 386, 387, 388, 468b
 Kithaeron (Kiteron) — 228, 468b
 Kleio (Kilo - Clio) — 85, 468b
 Klio — (Bak. *Clio*)
 Kleis — (Bak. *Sapho*)
 Kleitos — 469a
 Kleobis — 469a
 Kleobule — (Bak. *Pheniks*)
 Kleomedes — 469a
 Kleostratos — 469a
 Kleothera — (Bak. *Pandareos*)
 Klinis — 469a
 Klite — 469b
 Klotos — 469b
 KloTho — 23, 40, 469b
 Klymene — 24, 78, 469b
 Klymenos — 469b
 Klytaimnestra — 294, 365, 366, 367, 368,
 369, 370, 469b (Bak. *Orestes*)
 Klytie — 80, 469b
 Koeranos — 470a
 Koios — (Bak. *Phebe*) 22, 281

- Kokyte (Kokytos) — 171, 173, 425, 470a
 Kolkhid — (Bak. Phasis)
 Kolkhis — 249, 250, 251, 252, 258, 416,
 470a
 Kolones — (Bak. Tenes)
 Kolonus — 470a
 Kolophon (Değirmendere) — (Bak. Rhai-
 kios)
 Komaetho — 470a
 Kombe — 470a
 Koon — (Bak. İphidamas)
 Kora (Kore - Persephone - Prosperine)
 162, 163, 164, 170, 171, 470a
 Koribant'lar — (Bak. Korybant'lar) 470a
 Korinthos — 215, 228, 233, 234, 235, 254,
 470a
 Korkyon — (Bak. Alope)
 Korkuş — (Bak. Smilaks)
 Kormukopiae — 470b
 Koroebos — 470b
 Koronides — 470b
 Koronis — (79), 470b (Bak. Phlegyas)
 Koros (Tokluk) — (Bak. Hybris)
 Korybant'lar (Les Corybantes) 46, 470b
 (Bak. Kuretes - Kuret'ler)
 Korythos — 470b (Bak. Oinone)
 Kos (İstanköy adası) — (Bak. Agron)
 Kottos — 22
 Kragaleus — 470b
 Kramgasos — (Bak. Tenes)
 Krathis — (Bak. Milon)
 Kratos — (Bak. Bia)
 Kreon — 228, 229, 230, 231, 470b
 Kres — 470b
 Kresphontes — 470b
 Kreta — 470b
 Kreteus — (Bak. Althemenos)
 Kretheus — 471a
 Kretinaeon — (Bak. Leukippus)
 Kreusa — (Bak. İon). 272, 273, 274, 275,
 471a
 Krinis — 471a
 Krimisos — (Bak. Egestes)
 Krinisse — (Bak. Theophanes)
 Krisa — 471a
 Kritheis — (Bak. Homeros), 18, 21, 59,
 90, 143, 145, 151, 161, 258, 471a
 Krios — 22, 24
 Krokos — 471a
 Krommyon — 471b
 Kronios (Buğday yetiştirici) — (Bak. Hi-
 malia)
 Kronos — 21, 22, 23, 24, 31, 34, 45, 46, 55,
 145, 171, 471b
 Krotopos — 471b (Bak. Koroebos)
 Kroto — 471b
 Kranthios — (Bak. Sarpedon)
 Ksanthus — (Bak. Phenops), 236
 Ksuthos — 273, 274, 275
 Ksauthos (Ksaytos) — (Bak. İon).
 Ksenokrates — (Bak. Phryne).
 Kserabates (Sangarios - Sakarya) — (Bak.
 Sagaris)
 Kumes — 257
 Kumae — 471b
 Kuret'ler (Kurtos - Kuretea'lar) — 46, 471b
 Kyane — 471b (Bak. Miletos)
 Kyanippos — 471b
 Kybele — 472a
 Kydippe — (Bak. Akontios).
 Kykhreus — 472a (Bak. Salamis)
 Kyklops'lar — 22, 46, 47, 80, 149, 151, 211,
 373, 374, 375, 376, 377, 380, 410, 418,
 472a
 Kyknos — (107), 108, 472a
 Kydnos — 472a
 Kylabras — 472a
 Kyllaros — (Bak. Hylonome)
 Kyllene — 279, 472b
 Kyme — (Bak. Kritheis) 424
 Kymodoke(Oynak) — (Bak. Nereid'ler)
 Kymossema (Köpek Mezarı) — (Bak. He-
 kabe).
 Kyparissos — (80), 472b
 Kypris — 472b
 Kypselos — 472b (Bak. Labda)
 Kyrene — 472b
 Kytos (Ekmekçi) — (Bak. Himalia).
 Kyzikos — 248, 472b

-L-

- Labdakos — 226, 228, 230, 472b
 Labyrinthos — 256, 257, 473a
 Ladda — 473a

- Laddakid'ler — 473a
 Ladon — 473a (Bak. **Carmenta**)
 Laelaps — 473a
 Laerteus — 473a
 Laerteas — Laertes'in oğlunun lakabı.
 Laertes — 233, 311, 354, 381, 382, 383, 384,
 389, 391, 392, 393, 395, 397, 398, 399,
 401, 402, 404, 405, 406, 407, 409, 411,
 473a
 Laios — 228, 229, 230, 473a
 Lais — 473a
 Laistragon'lar — 380, 473b
 Lakedaimon — 473b
 Lakhesis — 23, 40, 473b
 Lakinios — 473b
 Lakonia — 289
 Lakios — 473b
 Lamla — 473b
 Lampetia — 473b (Bak. **Phaetusa**)
 Lampetie — 473b
 Lampos — 473b
 Lampsakos (Lapseki) — (Bak. **Priapos**)
 Laodamas — 474a
 Laodameia — 474a
 Laodike — 474a
 Laokon — 357, 474a
 Laodamea — (Bak. **Protesilaos**).
 Laodike — 474b
 Laomedon — 474b
 Laothoe — 474b
 Lapith'ler — 222, 474b
 Lar — 475a
 Lara — 474b
 Lares — (Bak. **Lara**)
 Larissa — (Bak. **Piasos**)
 Larides — (Bak. **Akheus**)
 Larv'lar — 475a
 Latmos (Beşparmak Dağı)
 Latinus — 475a
 Latium — 475a
 Latone (Leto) — 475a
 Laurentium — 475a
 Lavinia — 475a
 Leandros — (128), 129, 130, 131, 132, 133,
 475a
 Larkhos — 475a
 Lebes — (Bak. **Rhakios**).
 Leda — 47, 51, 290, 383, 475a
 Leimone — 475a
 Leipephile (Terkedilmiş aşk) — (Bak.
 İolaos).
 Lemnos — 27, 31, 147, 149, 248, 348, 350,
 475a
 Lemur'lar — 475b
 Leontikhos — 475b
 Lerna (Lerne) — 155, 348, 475b
 Lesbos — 260, Midilli Adası.
 Lethaeus — 475b
 Lethe (Lete) — 175, 266, 428, 475b
 Leto — 24, 71, 72, 86, 87, 96, 476a
 Leukas (Levkas) — 476a (Bak. **Sapho**)
 Leuke (Levke) — 171, 344, 476a
 Leukippid'ler — 476a
 Leukipos (Levkippos) — 476a
 Leukon — (Bak. **Argennos**)
 Leukone — (Bak. **Kyanippos**)
 Leukophrys — (Bak. **Tenes**)
 Leukothea — (Bak. **Paktolos**)
 Libethra — 260
 Leukothae — 476a (Bak. **Klytie**)
 Liber — 476a
 Libitina — 476a
 Libya — 476a
 Limos (Açlık) — (Bak. **Eris**)
 Linos — 194, 195, 476b
 Litalar — 476b
 Lityerses — 477a
 Loimos — 23
 Lotis — 477a
 Lotos — 373
 Lotophag'lar — 373, 477a
 Lucifer (Lüksifer) — (Bak. **Lukifer**), 265,
 477a
 Lukjanus — 260
 Luna — 477a
 Lyaios — 477a
 Lydia — 68, 477a
 Lydus — (Bak. **Lydia**)
 Lykaon — 54, 305, 477a
 Lykastos — 108, 109, 477a
 Lyke — 100, 477a
 Lykeion — 477b
 Lykia — 236, 237, 305, 477b
 Lykios — 477b
 Lykomedes — 223, 297, 477b
 Lykormas — (Bak. **Evenos**)

Lykos — 52, 477b
Lykris — (Bak. Phaloe)
Lykurgos (*Licurgos*) — 182, 477b
Lykymnios — (Bak. *Tlepolemos*).
Lynkeus — 477b (Bak. *Briseis*)
Lyrnessos — 297, 300
Lyrikos — (Bak. *Hilebie*).
Lysippe — (Bak. *Proetid'ler*)
Lyssa — 477b

—M—

Madon — 414, 477b
Macon (*Makon*) — Lydia Kralı.
Madia — (94), 95, 96, 97, 99, 477b
Mainad'lar (*Menad'lar*) — 183, 187, 478a
Maira — 181, 478a
Makareos — 478a
Makhaon — 317, 478a (Bak. *Podaleirios*)
Magnes — 478a
Magnes (*Mağnisa'yı adını veren*) — 478a
Magnesia (*Mağnisa*) — (Bak. *Magnes*)
Makar — (Bak. *Megaklo*)
Makedon — (Bak. *Pieros*).
Mallos (Beyhan bölgesinde, Kızıltırtahta)
Man'lar — 478a
Manto — 478a (Bak. *Phakios*).
Marathon — 150, 217, 222, 223, 478a
Markis — 58, 478a
Marpessa — 478a
Mars — Bak. *Ares*. 36, 40, 106, 478b
Marsyas — 82, 83, 478b
Mater Matuta — 478b
Mairo - Nero — Karasu (*Styks*)
Meandros — 478b
Medea — 216, 251, 252, 254, 478b
Medos — 478b
Medusa — 70, 240, 241, 242, 244, 245, 478b
Megaklo — 478b
Megaira (*Megera*) — 195, 478b
Megareus — 478b
Mela — 478b
Melampus — 478b
Melenios — 479a
Melanippe — 479a
Melanthios — 479a
Melanthro — 405, 406, 479a
Meleagrid — (Bir çeşit tavuk) — 479a

Meleagros — 91, 92, 479a
Melenios — 93
Meles — 260
Melesigenes (*Homeros'un lâkabi*) — Bak. *Kritheis*.
Meliades — 23, 479a
Melikertes — (Bak. *İno*)
Melissa — 46, 479a
Melissus — (Girit Kralı)
Melos — 479a
Melpomene — 85, 479b
Memnon — 282, 342, 343, 479b
Memnonid'ler — 479b
Menad'lar — (Bak. *Maind'lar*), 479b
Menal — 279, 479b
Menelaos — 287, 290, 292, 293, 297, 302, 303, 304, 305, 316, 321, 322, 346, 355, 358, 361, 362, 364, 399, 402, 479b
Menestheus — 479b
Menippe — 479b
Menoetios — 480a
Menoikeus — 480a
Menoitios — 26, 480a
Menthe (*Nane*) — 171, 480a
Mentor — 480a
Mercure — Bak. *Hermes*.
Mercurius — 480a Bak. *Hermes*. 98
Merkur — 480a
Merope — 480a
Meropis — 480a
Mesopotamia — 480a
Mestra — 480b
Metanire — 167, 168, 480b
Metiokhe — (Bak. *Menippe*).
Metis — 24, 64, 65, 480b
Midas — 82, 83, 186, 187, 480b
Milan (*Çaylak*) — (Bak. *Side*)
Miletos — 81, 480b
Milon — 480b
Minerve (*Minerva*) — 481a Bak. *Athena* 64
Minos — 50, 80, 81, 172, 173, 199, 217, 218, 219, 221, 255, 256, 257, 481a
Minotauros (*Minotavros*) — 217, 218, 219, 220, 256, 481a
Minyad'lar — 481b
Minyas — 481b
Miny'ler — 481b
Mnemosyne — 22, 481b

Mnestra — 271, 481b
 Moira'lar (Park'lar) — 40, 211, 481b
 Molpis — 482a
 Momos — 23, 482a
 Moira — 482a
 Mormo — 482a
 Morpheus — 267, 482a
 Morsykhlos — 482a
 Musagetes — 482a
 Musaios — 482a
 Musa'lar (Muse'ler) — 38, 39, 82, 84, 85,
 86, 96, 97, 103, 114, 226, 482b
 Mygdon — (Bak. Sagaris)
 Mykala — Samandağ
 Mykenai — 290, 314, 326, 349, 364, 482b
 Myrmidon — 29, 294, 310, 321, 322, 323,
 335, 482b
 Myrrha — 120, 482b
 Mytilos — 482b
 Mysteria'lар — 166, 482b

-N-

Naiad'lар — 179, 483a
 Naksos — 155, 184, 185, 219, 220, 277, 483a
 Nana (Sangarios'un kızı) —
 Nannakos — 483a
 Napea — 483a
 Narciss (Narcissus) — Bak. Narkissos,
 483a
 Narkissos — 103, 104, 483a
 Nauplios — 483a
 Nausikaa — 390, 392, 393, 394, 395, 396,
 483b
 Neanthos — 260, 483b
 Nektar — 39, 45, 54, 72, 483b
 Neleus — 483b
 Nemea — 196, 206, 209, 215, 483b
 Nemesis — 23, 483b
 Neophron — 483b
 Neoptolemos — 348, 349, 360, 362, 363,
 364, 417, 483b
 Nephele (Nefele) — 251, 484a
 Neptune (Neptunus) — Bak. Poseidon,
 40, 484a
 Nereus — 23, 156, 202, 203, 484a
 Nereid'lар — 156, 243, 484a
 Nerio — 484a

Nerites — 484a
 Nessos — 207, 208, 484a
 Nestor — 287, 301, 308, 310, 312, 316, 318,
 322, 342, 343, 345, 356, 399, 402, 484b
 Nestos — Karasu
 Nikaea — 484b
 Nike — 484b
 Nikippe — 196
 Nikomedos — Bak. Parthenopa
 Ninos — 135
 Ninyas — (Bak. Semiramis)
 Niobe — 15, 87, 88, 484b
 Nireus — 484b
 Nisos — 484b
 Nomos — 484b
 Notos — 281, 484b
 Nyks — 23, 485a
 Nykteus — 51, 228, 485a
 Nyktimene — 485a
 Nyktis — 485a
 Nymphe'ler — 45, 47, 59, 68, 69, 86, 89,
 101, 179, 188, 202, 262, 277, 485a
 Nysa — 178, 485a
 Nyssia — 485a

—O—

Odysseia — 151, 485a
 Odysseus — Başından geçenler: 372 — Lophaglar ülkesinde: 373 — Polyphemos'un mağarasında: 375 — Ailos'un oturduğu yüzen adada: 378 — Laistrygonlar'ın saldırısına uğruyor: 380 — Sihirbaz Kirke'nin sarayında: 380 — Karanlıklar diyarının bahtsız, mahzun halkı olan Kimmerler diyarında: 382 — Sirenler adasında: 386 — Skylla ve Kharybdis, canavarları bölgesinde: 387 — Güneş'in sığırları: 388 — Kalypso'nun adasında: 390 — Phaiak'lар arasında: 392 — İthaka'ya varışı ve bir dilenci gibi saraya giriş: 398 — Penelope'yi isteyen adamların öldürülmesi: 410
 — 151, 264, 287, 290, 297, 303, 310, 311,
 312, 313, 316, 317, 318, 319, 326, 344,
 345, 346, 348, 349, 354, 355, 356, 358,
 359, 361, 362, 372, 373, 374, 375, 376,
 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384,

- 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 417, 418, 425, 485b
- Oegipan'lar** — 187, 485b
- Oeneus** — (Bak. *Staphylos*), 485b
- Oenomaos** — 485b
- Ogygia** — 389, 390, 394, 485b
- Oiağros (Olagros)** — 258, 485b
- Oidipus (Oedipus)** — 191, 224, 226, 228, 229, 230, 231, 486a
- Oileus** — 361, 364, 486a
- Oineus (Oeneus)** — 207, 486a
- Oinomaos** — 486a
- Oinone** — 348, 351, 352, 353, 486a
- Oinopion** — 486b
- Oinotrop'lar** — 486b
- Oinotros** — 486b
- Oionos** — 486b
- Oita (Oeta)** — 208, 348, 486b
- Oizys** — 23
- Okeanid'ler** — 155, 487a
- Okeanos** — 21, 22, 23, 24, 45, 78, 80, 95, 155, 163, 171, 241, 242, 261, 281, 309, 487a
- Okhimos** — 487a
- Oknos** — 487a
- Okyrrhoe** — 487a
- Olene** — 106
- Olympia** — 146, 487a
- Olympos** — 24, 26, 29, 31, 32, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 43, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 53, 54, 55, 58, 59, 60, 61, 64, 66, 68, 71, 72, 80, 84, 96, 97, 98, 103, 106, 107, 108, 109, 113, 114, 116, 118, 126, 138, 147, 148, 161, 163, 164, 165, 169, 170, 177, 178, 184, 188, 193, 194, 209, 224, 225, 237, 239, 249, 269, 276, 301, 304, 305, 314, 315, 319, 324, 331, 332, 337, 401, 403, 487a
- Omphale** — 205, 206, 209, 487a
- Omphalos** — 487b
- Oneiros** — 487b
- Onkos** — 487b
- Opheltes** — 488a
- Ophiogen'ler** — (Bak. *Sybaris*).
- Ophion** — 488a
- Ophioneus** — 488a
- Oread'lar (Oreas)** — 269, 270, 488a
- Oreithyia** — 272, 488a
- Orestes** — (Bak. *Pylades*) 365, 367, 368, 369, 370, 371, 488a
- Orion** — 89, 90, 281, 283, 488a
- Orkhomenos** — 195, 279, 488a
- Orkos** — 488b
- Ornytos** — Bak. *Teuthis*
- Orpheus** — 191, 247, 253, 258, 259, 260, 425, 488b
- Orphik inancı** — 488b
- Orthia** — 489a
- Orthopolis** — 489a
- Orthron** — 489a
- Orthros** — 489a
- Ortygia** — 278, 280, 281, 489a (Delos adası)
- Ossa** — 25, 276, 489a
- Othrys** — 24, 33, 489a
- Otos** — 276, 277, 489a
- Otrera** — Ares'in kızı.
- Otreus** — 489a
- Otrynteus** — 489a
- P—
- Paian** — 489b
- Paksos** — 489b
- Paktolos** — (Sart Çayı) 9, 489b
- Palaimon** — 489b
- Palaestinos** — (Bak. *Strymon*)
- Palamedes** — 372, 489b
- Palamon** — 151
- Pales** — 489b
- Palinoros** — 424
- Paligues'ler** — 150
- Palladion** — 489b
- Pallas** — 24, 64, 217, 226, 275, 306, 354, 356, 489b
- Pallene** — 489b
- Pamphagos** — 490a
- Pamphos** — 490a
- Pamphylia** — (Bak. *Lakios*).
- Pan** — 15, 100, 101, 102, 103, 143, 186, 284, 490a
- Panagea** — 490a
- Panakea** — 490a
- Panathenees, Panathenaia** — 70, 490a

- Pandaman — 490a
 Pandareos — 490a
 Pandaros — 287, 305, 490a
 Pandion — 137, 138, 139, 142, 143, 490b
 Pandora — 32, 33, 149, 490b
 Pandrosos — 490b
 Pania — 490b
 Panionia — 490b
 Panikos (Panik) — 490b
 Pankhaia — 490b
 Pankratis — 490b
 Panapa — 490b
 Panopa — 490b
 Panopeus — 490b
 Panteon — 490b
 Panthaos — 490b
 Paphia — 490b
 Paphlagon — 490b
 Paphos — 119
 Papius (Karaköy) — 490b
 Paraebios — 491a
 Paraios — 491a
 Parion — (Çanakkale'de Kemer) (Bak. Sybaris)
 Paris — Annesinin gördüğü rüya ve doğumu: 289 — Tanrıçalar arasındaki güzellik yarışmasına hakem olmuş: 115 — Helena'yi kârışı: 289 — Menelaos'la vrouşması: 302 — Aphrodite'nin onu ölümden kurtarması: 303 — Akhilleus'u topuğundan vurup yere düşürmesi: 342 — Philoktetes'in zehirli okla, onu yaralaması: 351 — Yaralı Paris'in eski sevgilisi Oinone'nin yanına götürülmesi: 351 — Oinone'nin onu tedaviden kaçınması ve Paris'in İda dağında can vermesi: 352 — Paris'in cesedinin yakılması ve Oinone'nin de vefasız Paris'i yakan atesin içine atılarak diri diri yanması: 352 — 115, 116, 287, 289, 290, 291, 292, 302, 303, 304, 308, 316, 333, 338, 342, 343, 344, 348, 351, 352, 353, 361, 418, 491a
 Parkae (Moir'lар) — 23, 491a
 Parnassos — 33, 73, 84, 491a
 Parrhasios — 491b
 Parsondes — 491b
 Parthenios — Bak. Kydnos. 167
 Parthenius — (Bartın çayı) 491b
 Parthenon — 491b
 Parthenopaeos — 491b
 Parthenopea — 491b
 Parthenope — 492a
 Parthenos — 492a
 Pasiphae — 218, 492a
 Patara — (Gelemiç) 492a
 Pataros — 492a
 Patroklos — 287, 300, 311, 316, 317, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 335, 336, 340, 344, 492b
 Pausnias — 27, 88, 143, 260
 Pegasos — 235, 237, 242, 281, 492b
 Pegasiun Stagnum — 492b
 Peirene — 492b
 Peitho — 492b
 Peirithoos — 492b
 Pelasg'lar — 492b
 Pelasgos — 29, 492b
 Peleus — 294, 296, 310, 317, 320, 323, 325, 326, 327, 330, 331, 332, 333, 335, 341, 342, 343, 344, 493a
 Pelia — (Bak. Melos)
 Pelias — 74, 246, 247, 253, 254, 493a
 Pelion — 25, 246, 276, 296, 327, 493a
 Pelopea — 493a
 Pelopia — 493a
 Peloponnesos — 278, 493a
 Pelops — 174, 493a
 Penat'lar — 493a
 Penee (Peneus) — 91
 Peneios — 493a
 Penelope — 358, 372, 391, 399, 400, 401, 402, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 493a
 Penia — (Bak. Paros) 493b
 Penthesileia — 339, 340, 341, 493b
 Pentheus — 182, 183, 227, 493b
 Penthos — 493b
 Petromene — 494a
 Peon — 494a
 Peparethos — 494a
 Perdiks — 494a
 Pergamos — 494a
 Periboea — 494a
 Perieres — 494a
 Perigoune — (Bak. İoksos) 494a
 Periklymenos — 494b

- Periktyone** — 494b
Perillos — (Bak. *Phalaris*)
Perimele — 494b
Perimelis — 494b
Periphas — 494b
Periphetes — 215, 495a
Peristera — 495a
Peritanus — 495a
Permessus — 495a
Permessid'ler — 495a
Pero — 495a
Persa (Perseis) — 495a
Persephone (Prosperin - Kore) — 162, 164, 169, 170, 175, 234, 280, 382, 425, 495a
Persied'ler — 495a
Perseis — 495a
Perses — 495a
Perseus — 24, 50, 70, 191, (239), 240, 241, 242, 243, 244, 245, 495a
Persepolis — 495a
Pessinus — 495b
Pethredo — (Bak *Gree'ler*)
Phaesthos — 495b
Phaethon (Faeton) — 120
Phaeton — 78, 282, 495b
Phaethontiad'lar — 495b
Phaethusa — 495b
Phaiak'lar — 392, 393, 394, 395, 397, 495b
Phaidra — 221, 222, 383, 495b
Phalaekos — 495b
Phalanthos — 495b
Phalanaks — 495b
Phalaris — 495b
Phaleros — 496a
Phalkes — 496a
Phaloe — 496a
Phantasos — 496a
Phaon — 496a
Pharmakias — 496b
Pharos — 496b
Phasis — 496b
Phebe (Febe - Phoibe) — 22, 24, 496b
Phebus (Febüüs) — Bak. *Apollon*: 497a
Phedra (Phaidra) — 497a
Phegeus — 497a
Phemios — 414, 497a
Pheniks — 497a
Pheniks (Phoiniks) — 497a
Phenops — 497b
Pheomios — 497b
Pheraea — 497b
Pherai — 497b
Pherash'lar — 497b
Phereklos — 497b
Phereple — 497b
Phidias — 57, 70
Phidippes — 497b
Philadelphia (Alaşehir) — Bak. *Lydia*.
Philammon — 497b
Philemon — 55, 56, 497b
Philoktetes — 287, 348, 349, 350, 351, 355, 497b
Philomele — 137, 138, 139, 140, 141, 143, 498a
Philetios — 410, 411, 412, 414
Philomelos — 498a
Philotis — 498a
Philyra — 498a
Phineus — 249, 498b
Phiks (Sphinks) — 498b
Phlegethon — 498b
Phlegyas — 79, 498b
Phlias — 498b
Phoebe — 71
Phobetor — 498b
Phobos — 107, 498b
Phoeniks — (Bak. *Phoiniks*)
Phoibe — 499a
Phoinikia — 499a
Phoiniks — 310, 499a
Phokis — 229, 499a
Pholos — 499a
Phorbas — 499a
Phorcideler — Bak. *Phorkyd'ler*. 499a
Phorkyd'ler (Phorkynid'ler) — 85
Phorkys — 23, 398, 499a
Phoroneus — 499a
Phosphoros — (Bak. *Lucifer*) 499a
Phriksos — Bak. *Hellespontos*: 251, 499b
Phrygia — 55, 82, 83, 119, 151, 186, 187, 499b
Phryne — 499b
Phrygios — 500a
Phthonos (Ftonos) — 500a
Phylios — 500a
Phyllis — 500a

- Phytalos** — 500b
Phytalid'ler — 500b
Piasos — 500b
Pieria — 95, 500b
Pierid'ler — 500b
Pieros — 500b
Pietas — 500b
Pikoloos — 501a
Pikus — 501a
Pilumnus — 501a
Pindos — 501a
Pirene — 501a
Pirithous — 222, 501a
Pisa — 501a
Pisidike — 501a
Pitane — 501a
Pitheus — 215, 501a
Pitho — 501b
Pityokamptes — 501b
Pitys — 14, 101, 102, 501b
Plankt'lar — 501b
Plades — 501b
Pleiad'lar — 501b
Pleione — 501b
Plessidi (Pellon dağı)
Pleisthenes — 501b
Pleuron — 501b
Ploutos (Plutos) — 11, 162, 501b (Bak.
 Philomelos - Penia)
Pluton (Plütön) — Bak. Hades: 40, 501b
Podaleirios — 349, 501b
Podarkes — 502a
Poibos (Phoebos) — 502a
Poine (Poene) — 502a
Pol hymn ie (Polymnie) — 502a
Polias — 502a
Polibotes — 25
Polites — 360, 502a
Polluks — 502a Bak. Kastor - Dioskur'lar
Polty — 502a
Polybos — 228, 502a
Polybotes — 502a
Polydamos — 350, 502a
Polydiktes — 239, 240, 244, 502b
Polydeukes (Polluks) — 425, 502b
Polydoros — 226, 228, 327, 502b
Polydos — 502b
Polyhymnia — 503a
Polykaste — 503a
Polykrite — 503a
Polymede — 503a
Polymnie — Bak. Pol hymn ie: 85, 503a
Polyneikes (Polynikes) — 230, 231, 232,
 503a
Polynikes — Polyneikes.
Polyphemos — 151, 156, 157, 158, 372,
 374, 375, 376, 377, 383, 418, 503a
Polyksena — 363, 364, 503a
Polyphontea — 503b
Polykso — 503b
Polypoetes — Bkz. Pirithous
Pomona — 284, 285, 286, 503b
Ponas (Istırap) — (Bak. Eris)
Pontos — 22, 23, 503b
Poros — 503b
Poseidon (Neptune) — Evlenmesi: 24, 34,
 35, 36, 40, 41, 66, 67, 145, 151, 153, 154,
 155, 156, 158, 159, 160, 161, 162, 171,
 199, 216, 221, 243, 247, 271, 276, 291,
 310, 327, 337, 357, 364, 375, 383, 387,
 392, 419, 503b
Poseidonia — 503b
Pothos — 503b
Praksidike — 504a
Praksiteles — 105
Priamos — 115, 283, 289, 291, 301, 303,
 305, 306, 307, 310, 314, 315, 316, 319,
 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 336,
 337, 338, 341, 350, 354, 357, 358, 359,
 360, 361, 362, 363, 364, 417, 421, 504a
Priapos — 504a
Proitos — 236, 504b
Prokne — 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143,
 504b
Prokris — 272
Prokrustes — 159, 216, 504b
Proetid'ler — 504b
Proetos — 504b
Promakhos — 65, 504b
Prometheus — 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33,
 504b
Propoetid'ler — 504b
Propontis (Marmara Denizi) — 200, 416
Prosperine (Prosperina) — Kore — Per-
 sephone: 505a

Proteus — 150, 156, 505a
Protesilaos — 505a
Prytaneion — 505a
Psykhangogos — 505a
Psykhe (Psike) — (124), 125, 126, 425,
 427, 505a
Pygas (Grana) — 505b (Bak. **Grana:**)
Pygmaios (Pygma'lar) — 505b
Pygmalion — 120, 121, 506a
Pylades — 368, 369, 506a
Pylios — 151, 506a
Pylos — 399, 400, 402, 506a
Pyramos — 134, 135, 136, 506b
Pyrene — 506b
Pyreneos — 85, 506b
Pyriphlegethon — 173, 506b
Pyrrha — 33, 506b
Pyrrhos — 417, 506b
Pythia — 224, 506b
Python — 73, 506b
Pythopolis (Bursa bölgesinde sözlü)

-S-**-R-**

Raros — 506b
Remus — 416, 506b
Rhakios — 506b
Rhadamanthys — 173, 427, 507a
Rhadios — 507a
Rhea — 22, 24, 145, 161, 507a
Rheme — 507a
Rhemeia — 507a
Rhesos — 287, 313, 507a
Rhododaktylos — 507a
Rhodope — 507a
Rhodos — 507b
Rhoekus — 507b
Rhoetos — 507b
Rhoikos — 507b
Rhoksane — 508a
Rhopalos — 508a
Rhytia — 508a
Risus — 508a
Romos — 508a
Romulus — 416, 508a
Ros — 508a

Sabazios — 508b
Sagaris (Sangaris) — 508b
Sagaritis — 508b
Salambo — 508b
Salamis — 345, 508b
Salamakis — 121, 122, 508b
Salmoneos — 508b
Salmydessos — 249, 250, 509a
Salus — 509a
Samos — 509a
Samothrake — 509a
Sanape — 509a
Sangarios — 509a
Sapho (Sappho) — 509a
Sardene (Dumanlı Dağlar) —
Saron — 509b
Sarpedon — 509b
Saturne (Saturnus) — Bak.: **Kronos** 510a
Satyra — 510a
Satyrler — 186, 187, 284, 510a
Satyria — 510a
Sauros — 510a
Selene (Luna) — 24, 90, 281, 510a
Selinos — 510a
Semele — 177, 178, 183, 188, 226, 510a
Semiramis — 134, 510a
Senius — 510b
Sentinus — 510b
Seriphos — 239, 240, 241, 244, 245, 510b
Sestos — 128, 130, 132, 133, 510b
Sevekhoros — 510b
Sibylle — 424, 427, 428, 511a
Sibylle'ler — 425, 511a
Side — 511a
Siderites — 511a
Sikinos — 511a
Silenos — 179, 186, 187, 511a
Silvanus — 284, 511b
Simois — 15, 291, 511b
Sinis — 215, 511b
Sinon — 355, 356, 357, 359, 363, 511b
Sinope — 511b
Sinti'ler — 512a
Sipylos (Manisa dağı) — 15, 88, 512a
Siren'ler — 156, 253, 258, 384, 386, 512a
Sirios — 512a

- Sisyphus** — 174, 191, 233, 234, 235, 512a
Sithon — 512a
Skaia kapısı — 315, 321, 329, 333, 337, 512a
Skamandros — 291, 301, 308, 313, 328, 329, 330, 331, 337, 512a
Skheria — 512b
Skiron — 216, 512b
Skylla — 261, 262, 263, 264, 384, 387, 388, 389, 417, 418, 512b
Skirad — 512b
Skyros — 223, 297, 512b
Smaragos — 512b
Smilaks — 513a
Smois — 343, 364
Smyrna — 513a
Sol — Bak. *Helios* 513a
Solois (Fındıklı Çayı) — 513a
Solymos — 513a
Somnos — 513a
Soter — 513a
Sotyros'lar — 155
Sparta — 289, 290, 513a
Spartaeos (Thomueken) —
Spartoi — 513b
Sphinxs (Sfenks) — 229, 230, 513b
Srato — 85
Staphyle — 513b
Staphylos — 513b
Stellio — 513b
Stentor — 305, 514a
Steropes — 22, 151, 514a
Stheneboia — 514a
Sthenelos — 196, 514a
Stheno — 514a
Stilbe — 514a
Strophios — (Krisa kralı, *Pylados'un babası*) —
Strymon — 514a
Styks (Rhodope'nin çevrildiği kaynak) —
Styks — 24, 172, 259, 296, 514a
Stymphalos — 199, 514a
Summanus — 514b
Sybaris — 514b
Syka — 514b
Sykion — 52
Syleus — 514b
Symaethis (Simaetis) —
Symplegad'lar — 250, 514b
Syrinks — 101, (102), 103, 514b
Syrakusa — 280, 514b
Syrna — 514b
T
Tahnatos — 23
Tainaron — 515a
Talaos — (Argon kralı. *Adraste'nin babası*)
Talos — 14, 255, 515a
Talthybios — 515a
Tanais — 515a
Tantalos — 87, 174, 515a
Tantalid'ler — 515b
Tarakssippos — 515b
Taras — 515b
Tarsos — 515b
Tartaros — 25, 46, 47, 79, 96, 107, 151, 170, 204, 515b
Tauris — 515b
Tauros — 515b
Taygete — 51, 515b
Teiresias — 515b
Tekmessä — 516a
Tektaphos — 516a
Telamon — 345, 516a
Telegonos — 516a
Telemakhos — 372, 383, 399, 400, 401, 402, 404, 405, 406, 412, 414, 516a
Telephassa — 516b
Telephos — 516b
Telesphoros — 516b
Telkhin'ler — 516b
Telete — (Bak. *Nikea*).
Telmessus (Fethiye) —
Tellus — 516b
Telonia — 516b
Telphoussa — 517a
Tempe — 517a
Tenedos — (Bak. *Tenes*): 354, 356, 517a
Tenes — (Bak. *Tenedos*) 517a
Terambos — 517b
Tereos — 137, 138, 139, 140, 142, 143, 517b
Terme — 200, 339
Termeros — 517b
Terminus — 517b
Terpsikhore — 517b
Tethras — Bak. *Teuthras*

- Tethys — 15, 22, 261, 517b
 Teukris — 517b
 Teukros — 518a
 Teuthis (Ornytos) — 518a
 Teuthras (Tethras) — 518a
 Thalia (Dalgalı) — 85, 518a
 Thamyris (Thamyras) — 518a
 Thanatos — 172, 234, 518b
 Thaumas — 23, 518b
 Thebe (Akçaşehir) — 518b
 Thebai — 30, 52, 177, 182, 193, 195, 224,
 226, 227, 228, 229, 230, 231, 251, 518b
 Theia — 22, 24, 90, 281, 518b
 Theias — 518b
 Themis — 22, 34, 39, 40, 72, 202, 518b
 Themiskyra — 518b
 Theoklymenos — 518b
 Theonoe — 519a
 Theophane — 519a
 Therapne — 289, 519a
 Thermodon — 339, 341, 519a
 Therodamas — 519a
 Thersandros — 519a
 Thersites — 341, 519b
 Theseus — 160, 184, 185, 191, 210, 214,
 215, 216, 218, 219, 220, 221, 222, 223,
 256, 519b
 Thespiad'lar — 519b
 Thesprios (Thestios) — 519b
 Thesprot'lar — 520a
 Thesprotes — 407
 Thesprotia — 520a
 Thessalia — 33, 75, 210, 246, 253, 265, 270,
 327, 520a
 Thestiad'lar — 520a
 Thestios — (Bak. Thesprios) 520a
 Thestor — 520a
 Thetis — 21, 24, 78, 296, 300, 301, 323, 324,
 325, 344, 345, 360, 520b
 Thiasos — 520b
 Thisbe — 134, 135, 136
 Thoas — 520b
 Thoe — 521a
 Thoosa — 521a
 Thrake — 521a
 Thrakia — 62, 111, 249, 258, 259, 313, 372
 Thriai — 521a
 Thyestes — 366, 367, 521a
 Thyia — 522a
 Thyad'lar — 522a
 Thyatira (Akhisar) —
 Thymbreus (Kemersuyu) —
 Thyria — 522a
 Thyrso — 185, 522a
 Tiphys — 522a
 Tresias — 69, 382, 383, 387, 522a
 Tiryns — 522a
 Tisiphone — 522a
 Titan — 281
 Titanlar — 22, 23, 24, 25, 26, 46, 47, 522b
 Titanid'ler — 522b
 Tithonus — 281, 282, 283, 522b
 Tityos — 174, 522b
 Tlepolemos — 522b
 Tlos — 523a
 Tmolos — 186, 523a
 Trambelos — 523a
 Trinakria — 383, 384, 387, 388, 523a
 Triopas — 268, 523a
 Triptolemos — 166, 523a
 Triton — 156, 523b
 Triton'lar — 523b
 Troas — 523b
 Troia — Yunanlılar Troia'ya doğru denize
 açılıyor: 294 — Yunan ordusu karaya çı-
 karma yapıyor: 315 — Troia önünde çetin
 savaşlar: 302 — Surlara hücum: 314 —
 Troia'lilar düşman gemilerini yakmaya çä-
 lıyor: 317 — Amazonlar yardıma geliyor:
 339 — Troia'nın düşmesi: 353 — Troia'
 nin yakılıp yıkılması ve halkın esir ola-
 rak götürülmesi: 358
 — 15, 30, 108, 115, 282, 283, 287, 289,
 292, 293, 294, 296, 297, 299, 301, 302,
 303, 304, 305, 306, 308, 309, 310, 311,
 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319,
 320, 321, 322, 323, 324, 325, 327, 328,
 329, 330, 331, 332, 333, 334, 336, 337,
 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345,
 346, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354,
 355, 356, 357, 358, 359, 361, 362, 363,
 364, 365, 372, 375, 383, 384, 392, 395,
 396, 397, 399, 403, 406, 416, 417, 418,
 419, 420, 421, 422, 424, 425, 426, 427,
 428, 523b
 Trokhilos — 523b

Troilos — 523b

Trophonios — 523b

Tros — 523b

Turnus — 523b

Tutola — (Bak. *Philotis*)

Tydeus — 65, 316, 523b

Tykhe (Fortuna) — 24, 523b

Tylos — (Bak. *Moria*)

Tyndareos — 290, 303, 304, 523b

Typhanon — 523b

Typhon — 25, 523b

Tyro — 383, 524a

Tyrren — 524a

-U-

Udeus — 524a

Ufens — 524a

Ukelegon — 524a

Ulius — 524a

Ultio — 524a

Ulysee (Bak. Odysseus) 524a

Uragos — 524a

Urania — 524a

Uranie — 85, 524b

Uranos — 22, 23, 24, 151, 524b

-V-

Vagitanos — 524b

Vakana (Vakuana - Vakuna) — 524b

Veiovis — 524b

Venus — (Bak. *Aphrodite*) 36, 40, 112, 284, 285, 524b

Vertummus — 284, 285, 286

Vesper — 524b

Vesta (Bak. Hestia) — 145, 524b

Viktoria — 525a

Vulcain (Vulken) — Vulcanus — Bak. Hephaistos: 147, 525a

Vulturus — 525a

Virgilius — 276

-Y-

Yarbas — 525b

Yphikles — 525b

Yphitime — 525b

-Z-

Zabirna — 525b

Zagreus — 188, 525b

Zakoreus — 525b

Zakynthos — 525b

Zamolksis — 525b

Zananas — 525b

Zeles — 525b

Zelos — 526a

Zephyritis — 526a

Zephyros — 113, 123, 129, 281, 378, 526a

Zetes — 417, 526a

Zethos — 52, 227, 228, 526b

Zeukssippe — 526b

Zeukso — 526b

Zeus — 11, 18, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 31, 32,

33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 43, 44, 45,

46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57,

58, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 66, 71, 75, 79,

80, 84, 86, 88, 89, 90, 94, 95, 96, 97, 98,

99, 103, 106, 107, 110, 114, 115, 118,

126, 137, 140, 145, 146, 147, 148, 149,

150, 151, 153, 154, 159, 161, 162, 164,

169, 171, 174, 177, 178, 188, 193, 194,

196, 202, 208, 209, 210, 211, 217, 224,

227, 233, 234, 237, 239, 240, 249, 251,

260, 276, 282, 289, 290, 291, 293, 294,

299, 301, 303, 304, 307, 309, 310, 314,

315, 331, 332, 337, 360, 373, 375, 388,

391, 398, 402, 407, 411, 419, 420, 422,

427, 526b

DİZİN-II

Çoğu zaman sözlüklerde, gerektiği zaman bakıldığı için, bazı mitlerin okunmadan kalacağı kayısına kapıldım. Bu nedenle mit seven okuyucularıma bir kolaylık olsun diye bu küçük sözlükte yer alan bazı önemli maddeleri aşağıda ayrı ayrı gösterilen sekiz bölüme ayırarak, bulundukları yerleri gösterdim.

- 1 — Yurdumuzla ilgili bazı mitler ve kahramanlar.
- 2 — Kıtalarla, şehirlere, dağlara ad verenler.
- 3 — Yıldız ve cansız maddelere çevrilenler.
- 4 — Bitki olanlar.
- 5 — Canlı varlıklara çevrilenler.
- 6 — Mecazi Tanrı ve Tanrıçalar.
- 7 — Bazı ünlü şair, filozof, atlet, kâhin ve fahişeler.
- 8 — Okunmaya değer bazı mitler

-A-

Aladağ (Solmissos) da iki çobanın başından geçenler (*Vulturus*: 525a)

Antalya bölgesinde bulunan **Side** şehrine adını veren kahraman (Bak. *Side*: 511a)

Akkaya (Uşak bölgesinde) Akmonia — 432b

Anadolu'da bir şehir kuran kahraman (*Lakios* — 473b)

Anadolulu bir çobanın hikâyesi (*Hymnos* — 457b)

Anadolu'nun en eski krallarından biri: **Nannakos** - 483a)

Anadolu tanrılarından biri (*Attis* - 441a)

Anadolu'nun yılan çocukları (*Sybaris* - 514b)

Anadolu'da geçen tuhaf bir macera - (*Thestor* - 520a)

-B-

Bakır çayı civarı kralı (*Teuthras* -518a)

Bartn çayının hikâyesi (*Parthenius* - 491b)

Bergama'da tanrılaştırılan hekim (*Telesphorus* -516b)

Beşparmak dağı (*Latmos* - 475a). Bu meşhur dağ tanrıça **Artemis'in** *Endymion'a* gönlü vermesi ile ünlüdür.

Bergama şehrine adını veren kahraman (*Pergamos* - 494a)

Bodrum civarında bir gölün perisi (*Salmakis* - 508b)

Bodrum'lu bir delikanlığın hikâyesi (*Antheos* - 437b)

Bozdağı'da **Herakles'in** başından geçen bir macera - (486a)

Bozdağı'a adını veren kahraman (*Tmolos* - 523a)

Bozcaada'nın hikâyesi: (*Philonome* -498a)

Bozcaada'da yılanın soktuğu (*Philoktetes* - 497b)

Bozcaada ile ilgili mit (*Tenes* - 517a)

Bozcaadanınmitolojideki yeri (*Tenedos* 517a)

Bursa'nın hikâyesi (*Hylas* - 457a)

-Ç-

Çanakkale Boğazı'n'a adını veren kahraman (*Dardanos* - 444b)

Çanakkale Boğazına eski adının konması (*Helle* - 454b)

Çanakkale'de **Sestos**(Yuvalıköy)de geçen bir aşk macerası (*Hero* ve *Leandros* - 455b)

Çankırı civarında gömülen kahraman, arkadaşlarını görmek için yeraltı âleminden dünyaya izinli geldi (*Sthenelos* - 514a)

Ciftlik Anadolu'da, **Karia** bölgesine adını veren kahraman (*Termeros* - 517b)

Çine Çayı - Marsyas'ın ölümüne ağlayan perilerin gözyaşlarından doğdu (Marsyas - 468b)

Çine çayı üzerinde eski bir şehir (Alabanda - 333a)

Çandarlı'nın kurucusu (Pitane - 501a)

Çarşamba bölgesinde yaşayan tek memeli kadınlar Amazonlar - 435a)

-D-

Dinar kralı zalim (Lityerses - 477a)

Değirmendere'nin hikâyesi (Oinone - 486a)

Düver şehrinin kurucusu. (Tlos - 532a)

-E-

Edremit civarında Tavas ovası kralının hikâyesi (Andromakhe - 437a)

Ephesos civarında bir su kaynağı olan kız. (Rhodope - 507a)

Ephesos şehrinin kurucusu (Androklos - 436b)

Edremit'e adını veren kadın (Thebe - 518b)

-F-

Fındıklı çayı (Solois - 513a)

Fırat nehrinin hikâyesi (Euphrates - 450a)

Fırat nehrinin ad değiştirmesi (Rhoksane - 508a)

Friki'li güzel bir kızın macerası (Aura - 441b)

Fethiye şehrinin kahramanı (Telmessus - 516b)

-G-

Gemlik körfezi civarında perilerin kaçırıldıları güzel delikanlı (Hylas - 457a)

Gönen çayı (Memnonid'ler - 479b)

Gediz çayı kenarında bir olay (Moira - 481b)

Gediz çayı (Hyllos - 457b)

Germe körfezinde Reşadiye'ye adını veren kahraman (Triopas - 523a)

-H-

Haliç - İstanbul halicine adını veren (Keroessa - 467a)

-I-

İstanbul'a adını veren (Byzas - 443b)

İstanbul Boğazında bir dere (Pharmakias - 496b)

İzmir'e adını veren bir Amazon (Smyrna 513a)

İzmit'e adını veren (Parthenopea - 491b)

İnceburun'a ad verilmesi (Kylabras - 472a)

İznik Gölü (Aksanios)un perileri (Hylas - 457a)

İznik çayının perisi (Eunike - 450a)

-K-

Kamış ve **Karpuz** olan delikanlıklar (Kalamos - 464b)

Kapıdağı yarımadasında, kocası için kendisini öldürden kraliçenin hikâyesi - (Kleite - 468b)

Kapıdağına adını veren kahraman (Kyzikos - 472b)

Karaköy şehrinin kurucusu. (Papius - 490b)

Kaunos'un çeşme oluşu (Byblis - 443a)

Kazdağı perilerinden (Oinone'nin acıklı aşk hikâyesi, 486a)

Kazdağı perisinin oğlu (Teukris - 517b)

Kazdağındı sürüsünü otlatırken, Aphrodite'ye aşık olan çoban (Ankhises - 437a)

Kazdağındı güzellik yarışması — Şekil: 22 ve 57)

Kazdağındı maden işleyen becerikli - (Daktyloslar - 444b)

Kocaçayı'nın hikâyesi (Patara - 492a)

Kocaçayı'nın kızı (Pataros - 492a)

Kemerderesi'nin macerası (Simois - 511b)

-L-

Latmos (Beşparmak) dağında Artemis'in bir çobanı sevmesi (475a)

Lidiyeli güzel bir kız örümcek oldu — (Arakne - 68, 438a)

Lidye kralı korkunç azaba çarptırıldı. (Tantalos - 515a)

Lapseki tanrısının âşik olduğu peri kızı (**Lotis** - 477a)

Lapseki şehrinin tanrısi. (**Priapos** - 504a)

-M-

Mağnisa'ya adını veren (**Magnes** — 478a)

Mağnisa dağında kaya olup kalan kadın (**Niobe** — 87, 484b)

Mağnisa dağında taş kesilen delikanlı (**Pandareos** — 490a)

Mağnisa dağı (**Sipylos** — 512a)

Menderes ırmağının kızı. (**Glaukia** — 452b)

Menderes nehri (**Samia**) — (**Parthenope**, 491b)

Menderes (**Skamandros**)un hikâyesi — (512a)

Menderes çayının kızı babasını ebedî bir hâya kavuşturdu. (**Tithonus** — 281, 522b)

Midas ve Dionysos — 179, 511a

Midas'ın dokunduğu her şey altın oluyor. (186)

Midas'ın "dünyada en iyi şey nedir?" sorusunun cevabı (**Silenos** 511a)

Midas'ın kulaklarının uzaması (82)

Miletos'lu bir delikanlığın hikâyesi - (**Brankhos** - 442b)

Miletos'un oğlu (**Kaunos** - 466a)

Miletos'lu bir adamın yunus ile olan macerası (**Koeranos** - 470a)

Miletos şehrinin kurucusu (**Miletus** —480b — **Kaeira** — 464b)

-S-

Sakarya nehrine adını veren yiğit (**Sagaris** — 508b)

Sakarya nehrinin kızı (**Nikaea** —484b)

Samsun dağında kutlanan bayram. (**Panionia** — 490b)

Sinop şehrine adını veren sarhoş kadın (**Sanape** — 509a)

Sinop şehrine adını veren başka bir kadın (**Sinope** — 511b)

Sivrihisar güneyinde Attis'in mezarı bulunan bir eski şehir (**Pessinus** — 495b)

Sivrihisar bölgesindeki Ağdos dağının kahramanı (**Agdistis** — 430b)

Sart deresi (**Paktolos** — 489b)

-T-

Tarlasını fareler istila eden **Anadolulu** bir kahraman (**Krinis** -471a)

Tarsus çayına adını veren kahraman - (**Kydnos** - 472a)

Terme çayı - Thermodon kıyılarında yaşayan (**Amazonlar** - 339)

Troia, şehrine adını veren (**Tros** - 523b)

-Z-

Zonguldak'ta, Bababurnu'nun hikâyesi - (**Akherusia** — 432a)

-II-

KITALARA, ŞEHİRLERE, DAĞLARA, DENİZLERE,
DERELERE, ÇEŞMELERE AD VERENLER

Avrupa'ya adını veren (Europe — 521a)	Rodos adasına adını veren (Rhadios — 507a) — (Halia — 453b)
Asya kıtasına adını veren (Asia — 440a)	İranlılara adını veren (Perse s — 495b)
Viyana şehrine adını veren (Bianna — 442b)	Karadeniz'e ad veren kahraman (Pontos — 503b)
Ege Denizine ad veren (Aigeus — 431a)	Pirene dağlarına adı verilen prenses — (Pyrene — 506b)
Mısır'a adını veren (Egyptos — 447a)	Roma'ya adını veren (Romos — 508a)
Kafkas dağlarına adını veren (Kaukasos — 466a)	Trakya'ya adını veren (Thrake — 521a)
Korfu adasına adını veren (Kerkyra — 467a)	Teselya'ya adını veren kahraman (Thessalia — 520a)
Mezopotamya'nın hikâyesi - (Mesopotamia — 480a)	Don nehrinin tanrısı (Tanais — 515a)
Epir bölgесine adını veren (Epiros — 448b)	İtalya'da Tarente şehrini kurucusu — (Taras — 515b)
İspanya'ya adını veren (Pania — 490b)	Atlas dağlarına adı verilen kahraman — (Atlas — 242 – 440b)
İtalya'ya adını veren (Italos - 463b)	
Napoli şehrine adını veren (Parthenope 492a)	
Ganj nehrine adını veren (Ganges — 452a)	

-III-

YILDIZ, DAĞ, DERE, ÇEŞME,
KAYA GİBİ CANSIZ VARLIKLARA ÇEVİRİLENLER

Burç oldu (Orion — 89, 90, 281, 283, 488a)	Taş kesilen köpek (Laelaps — 473a)
Ülker yıldızı oldular (Pleiad'lar — 501b)	Miknatısa çevrilen (Magnes — 478a)
Yıldız oldu (Menippe — 479b)	Göz yaşlarından bir çeşme doğdu (Manto — 478a)
At Burcu (Pegasos — 492b)	Kaya olan gemi (Okyrrhoe — 487a)
At Burcu (Hippe — 456a)	Gözyaşları şebnem (çığ) olan (Memnon — 479b)
Öküz burcu oldu (Philomelos — 498a)	Kayaya çevrilen (İphis — 462a)
Yılan burcu (Phorbas — 499a)	Çeşmeye çevrilen sevgili (Phaloe — 496a)
Yıldız oldu (Ethemea — 449b)	Taş kesilen kızlar (Propoetid'ler — 504b)
Kova Burcu oldu (Demiphon — 445a)	Ada halkı taş kesildi (Seriphos — 510b)
Bir burç oldu (Astrea — 440b)	Delos adası nasıl meydana geldi? (71)
Büyük Ayı t. yıldızı oldu (Helike 454b)	Birer yıldız olan taşlar (185)
Akşam yıldızı oldu (Hesperos 455b)	Samanyolu yıldızları olan süt damlları (194).
Yıldız olan hemşireler (Koronid'ler — 470b)	Cebelitarık boğazı nasıl ortaya çıktı? (201)
Yedi kızkardeşler burcu (Hyad'lar — 456b)	Kehribar olan gözyaşları (Aigle — 431b)
Amonyak adını nereden aldı? (Amoniak — 335b)	Dağ olan Atlas (242)
Taştan bir heykel oldu (Anaksarete — 436b)	Ormanlar Atlas' ın sakallarından çıktı — (242).
Ortygia adası oldu (Asteria — 440a)	Kayalar , dağa çevrilen Atlas' ın kemiklerinden meydana geldi (242).
Bir kaynak oldu (Aura — 441b)	Yıldız olan güzel kız (Merope — 480a)
Bir kayaya çevrilen (Alkathoos — 433b)	Kutup Yıldız olan güzel kız. (Kallisto — 53, 54 , 465a)
Yankı (Aks-i sada) (Ekho — 101, 447a)	
Elmas oldu (Kelmis — 466a)	
Bulut oldu (Khione — 467b)	
Irmak olan aşık çoban (Argyra — 438b)	
Mavi bir göl olan peri kızı (Kyane — 471b)	

-IV-

ÇİÇEK, AĞAÇ GİBİ BİTKİ OLANLAR

—A—

Ağaç olan çobanlar (*Epimelides* — 448a)
Amber olan gözyaşları (*Heliades'ler* — 79,
454a)
Asma olan kız (*Staphyle* — 513b)

—B—

Badem ağacı olan (*Phyllis* — 500a)
Beyaz bir ot olan (*Moly*, dev *Pikoloos'un*
kanından ortaya çıktı — 501a)
Beyaz dutlar neden kızardı? (*Pyramos* —
134, 506b)
Beyaz zambak olan süt damlları (194)

—C—

Çam ağacı olan güzel peri kızı (*Pitys* -102,
501b)
Çam ağacı olan (*Dryope* — 446a)
Çınar ağacının yaprakları: (50)

—D—

Defne ağacına çevrilen güzel kızın hikâyesi
(*Daphne* — 75, 44b)

—F—

Fındık ağacı oldu (*Karya* — 465b)

—G—

Gün çiçeği olan güzel kız (*Klytie* - 80, 469b)
Güller neden kızardı? (112)

—I—

Ihlamur ağacı oldu (*Philyra* — 498a)
Ihlamur olan (*Baucis* — 56)
İncir ağacı oldu (*Syka* — 514b)

—K—

Kavak ağacı oldu (*Lampetie* — 473b)
Kavak ağacı olan (*Leuke* — 171)
Kavak ağacı olan kızlar (*Heliades'ler* — 79,
454a)
Karpuz olan delikanlı (*Karpos* - 465a)

—L—

Lâleler nasıl oluştu? (117)
Lotus ağacı oldu (*Lotis* — 477a)

—M—

Menekşeler Attis'in kanından meydana geldi
(390)
Mersin ağacı olan (*Myrrha* — 482b)
Meşe olan (*Philemon* — 56)

—N—

Nane olan (*Menthe* — 171, 480a)
Nar ağacı olan kız (*Side* — 511a)
Nerkis olan delikanlı (*Narkissos* — 103 —
483a)

—S—

Safran çiçeği olan delikanlı (*Krokos* —
471a)
Selvi olan delikanlı (*Kyparissos* — 80 —
472b)
Sümbül olan delikanlı (*Hyakinthos* - 77)

—Ü—

Üzüm olan (*Staphylos* — 513b)

—Z—

Zehirli otlar neden oluştu? (204)
Zeytin ağacının yerden çıkış (67)

-V-

BÖCEK, KUŞ VE HAYVAN GİBİ
CANLI VARLIKLARA ÇEVİRİLENLER

—A—

- Ağaçkakan olan (Pikus — 501a)
Akbaba olan (Daedalion — 444a)
At'ın yaradılışı (161)
Atmaca olan (Timandra — 447a)
Ayi'ya çevrilen güzel kız (Kallisto — 53, 54,
465a)
Ayi'ya aşık olan kız (Polyphontea 503b)

—B—

- Balık olan kız (Skylla — 512b)
Balık olan gemici (Okyrrhoe — 487a)
Baykuş oldu (Minyad'lar) — 481b
Baykuş olan kız (Meropis — 430b)
Baykuş olan delikanlı (Askalaphos — 440a)
Beç tavuğu olan (Eurymeda — 450b)
Bildircin olan kız (Asteria — 440a)
Böcek olan müzisyen (Terambos — 517b)
Bülbül olan ruh (Thamyris — 518a)
Bülbül olan kız (Aedon yahut Prokne 429b)
Bülbül olan çocuk (İtylos — 463b)
Bülbül olan güzel kız (Philomele — 143,
498a)

—C—

- Canavar olan peri kızı (Skylla — 512a)

—Ç—

- Çırçır böceği olan (Tithonus — 281, 522b)
Doğan kuşuna çevrildi (Hieraks — 455b)

—D—

- Domuz olduktan sonra tekrar insan hâline
sokuldu (Elpenor — 447b)
Domuz oldu (Kalkhos — 465a)

—E—

- Ejderin dişlerinden bir insan topluluğu mey-
dana geldi (226).

—G—

- Gelincik olan (Galinthias — 452a)
Geyik olan avcı (Aktation — 89, 433a)
Güvercin oldu (Peristera — 495a)
Güvercin olan kızlar (Oinotrop'lar — 486b)
Güvercin olan (Kombe — 470a)
Güvercin olan çocuk (İtys — 137, 463b)

—H—

- Horoz olan delikanlı (Alektryon — 109)

—İ—

- İnek olan güzel kız (98)
İnek olduklarını sanan kızlar (Proetidler—
504b)

—K—

- Kaplumbağa olan (Dryope — 446a)
Kaplumbağa oldu (Khelone — 58, 467b)
Karabatak olan (Boulis — 447a)
Kartal olan (Ethemea — 449b)
Kartal olan (Periphas — 494b)
Kartal olan (Nisos — 484b)
Kartal olan (Egyptos — 447a)
Kartal olan (Neophron — 447a)
Karga oldu (Eumelos — 430b)
Karga'nın tüyleri neden siyahlaştı? — (Kro-
nis — 79)
Karınca iken insan olan (Myrmidonlar — 29,
482b)
Keklik olan (Talos — 515a)
Kelebek oldu (Perdiks — 494a)
Kertenkele olan (Stellio — 513b)

Kertenkele olan (Askalabos — 440a)
 Kertenkele olan (Abas — 429a)
 Kırlangıç olan (Prokne — 137)
 Kırlangıç olan aşıklar (Theophane — 519a)
 Köpeğe çevrilen (Hekabe — 454a)
 Köpek olan (Telmessus — 516b)
 Kuğu kuşu oldular (Kyknos — 108) —
 (Phylios — 500a)
 Kurbağa olan köylü (Mela — 478b)
 Kurbağa olan Periler (Euphorion — 450a)
 Kurbağaya çevrilen köylüler sayfa 72'deki
 dipnot)
 Kurt olan kral (Lykaon — 54, 477a)
 Kuş olan (Botres — 442b)
 Kuş olan (Meleagrid — 479a)
 Kuşa çevrilen karı - koca (Keyks ile Hakli-
 yone — 265)
 Kuş olan, ana, oğul (Thyria — 522)

—M—

Martı olan (Byssa — 430b)
 Martı'ya çevrilen (Eos — 24)
 Maymun oldu (Kerkapos — 466b)

Saksagan olan (Pierid'ler — 500b)
 Saksagan olan (Keleos — 167, 466a)
 Saka kuşu olan (Ítys — 137)

—T—

Tavus kuşu oldu (Erinona — 449a)
 Taraklı kuş oldu (Tereos — 138)
 Turna oldu (Gerana — 452a)
 Turnaya çevrildi (Pygas — 505b)

—Y—

Yaban sığırları ne imiş? (202)
 Yaban domuzu oldu (Erymanthos — 449a)
 Yağmur kuşu oldu (Agron — 430b)
 Yarasa olan kız (Nyktimene — 485a)
 Yılan oldu (Harmonia — 453b)
 Yılana çevrildi (Phalanaks — 495b)
 Yılan şekline sokulan (Kadmos — 224,
 464a)
 Yunusbalığı oldu (Alkimedon — 434a)

—Ö—

Örümcek olan Anadolulu kız (Arakne — 68,
 438a)

**YARI HAYVAN, YARI İNSAN OLAN
 VARLIKLAR:**

Triton — 156, 523b
 Sphinks — 229, 513b
 Satyr'ler (Sirenler) — 179, 510a
 Sirenler — 253, 512a
 Harpyiler — 23, 453b

—VI—
MECAZİ TANRI VE TANRIÇALAR

Şiddet (Bia — 442b)	Bolluk (Abondance) —
Korku (Daimos — 444a)	Duygu (Sentinus — 510b)
Korku - Fobi (Phobos — 498b)	Şöhret (Rheme — 507a)
Fantazi (Phantasos — 496a)	Neşe ve kahkaha (Risus — 508a)
Halkın Sesi (Fama — 451b)	Şebnem (Çığ) (Ros — 508a)
Açlık (Limos — 451b)	Ölüm (Thanatos — 518b)
Açlık (Fames — 451b)	Uyku (Hypnos — 23, 98, 172, 266, 458a)
Sıcaklık (Febris — 451b)	Kanun ve adalet (Themis — 518b)
Baht - Şans (Fortuna — 451b)	Tesadüf (Tykhe — 523b)
Baht - Şans (Phereple — 497b)	Sadakat (Zelos — 526a)
Sözde durma (Fides — 451b)	Izdirap (Ponos — 449a)
Hile (Fraud — 451b)	Izdirap (Penthos — 493b)
Evlendirme (Hymenaios — 457b)	Unutma (Lethe — 475b)
Fırsat (Kairos — 464b)	Fırtına (Typhon — 523b)
Haset (Phthonos — 500a)	Çocuk ruhu (Telonia — 516b)
Acıma (Pietas — 500b)	Semavi aşk (Urania — 524a)
Kandırma ve inandırma (Pitho 501b)	Hata ve günah (Ate — 440b)
Yoksulluk (Penia — 503b)	Dehâ ve ilâhi kudret (Daimon = Damen
444a)
Zenginlik (Ploutos — 11, 501b)	Hayasızlık, utanmamak (Hybris — 457a)
Zenginliğin kardeşi (Philomelos — 498a)	Keder tanrıçaları (Moira'lar — 481b)
Öç - intikam (Poine — 502a)	Yalvarma, niyaz (Lita'lar — 476b)
Öc - intikam (Ultio — 524a)	İhtiyarlık tanrısı (Geras — 452b)
Alay - istihza (Momos — 482a)	İntikam tanrıçası (Nemesis — 483b)
Zafer (Nike — 484b)	Hikmet ve akillilik (Metis — 480b)
Zafer (Viktoria — 525a)	Rüyalar tanrısı (Morpheus — 482a)
Keder ve acı (Penthos — 493b)	Felâket tanrısı (Enyo — 447b)
Izdirap (Algos — 433b)	Nifak (Eris — 449a)
Bereket (Poros — 503b)	Karanlık (Erebos — 448b)
Adalet (Praksidike — 504a)	Gece (Nyks — 485a)
İhtiyarlık (Senius — 510a)	

—VII—
BAZI ŞAİR, DÜŞÜNÜR,
SPORCU VE KÂHİN GİBİ
ÜNLÜ KİŞİLERLE İLGİLİ MİTLER

Homeros (Homero'in annesinin hikâyesi
(<i>Kritheis</i> — 417a)	Ünlü kâhin (Manto — 478a)
Homeros'un babasının hikâyesi (Phemios —
497a)	Ünlü şair (<i>Thamyris</i> — 518a)
Ünlü şair (Sapho — 509a)	Ünlü şair (<i>Íbykos</i> — 459a)
Ünlü kadın şair Sapho'nun gönül verdiği ka-
yıçının hikâyesi (Phaon — 496a)	Ünlü bilgin (<i>Thestor</i> — 520a)
Ünlü atletler (Milon — 480b), (Polydamos
— 502a)	Ünlü rahip (<i>Laokoon</i> — 357, 474a)
Ünlü kâhinler (Ophioneus — 488a) —
Polydos — 502b — (<i>Tiresias</i> — 522a)	Ünlü büyücü (<i>Kirke</i> — 380, 468b)
Ünlü hekimler (Podalirios — 514b)
(<i>Telesphoros</i> — 516b)	Ünlü hekim ve sihirbaz (<i>Melampus</i> — 478b)
Ünlü düşünür Eflâtun'un annesinin hikâyesi
(<i>Periktyone</i> — 494b)	Ünlü çalgıcı (<i>Arion</i> — 439a)
Ünlü kâhin (<i>Amphiaros</i> — 435b)	Ordu maskarası (Thersites — 519b)
Ünlü kâhin (<i>Epimenides</i> — 448b)	Zengin fakat hasis kral (<i>Klinis</i> — 469a)
Ünlü kâhin (<i>Kalkhas</i> — 465a)	Babil melikesi (<i>Semiramis</i> — 510a)
	ÜNLÜ FAHİSELERİN EFSANELEŞMİŞ
MACERALARI
	Phryne — 499b
	Lais — 473a

—VIII—

GÖZDEN KAÇMAMASI GEREKEN BAZI ÖNEMLİ MİTLER

- Oğluna sarılan yılanı vuran kahraman... Bir çeşit **Giyomtel** (*Alkon* — 434a)
Efsanevi bir kuş (*Alkyon* — 434a)
Agamemnon'un yüzünden kendini öldüren delikanlı (*Argennos* — 438b)
Ümitsiz bir aşkin ateşiyle deli olan, dağlara düşen kız (*Byblis* — 443a)
Kadın cesedine aşık olan kahraman (*Dimoetes* — 445b)
Bir killa asılı olan her an düşmek üzere bulunan bir kılıç (*Damokles* — 444b)
Gece ile gündüzün birbirini görememesi miti (*Hemera* — 455a)
Seramik'i bulan (*Keramos* — 466b)
Tanrıların idrarından çocuk sahibi oldu (*Hyrieus* — 458a)
Diri diri ejderin karnına giren kahraman (*Kleostratos* — 469a)
Tanrılarla eşek kurban eden kahraman (*Klinis* — 469a)
Kendi kızına aşık olan kral (*Klymenos* 469b)
Karga, beyaz bir kuş iken neden simsiyah oldu? (*Koronis* — 470b)
Kendi oğlunu öldüren baba (*Korythos* — 470b)
İlk alkışı bulan (*Krotos* — 471b)
Karısının uğruna kendini yakan avcı, **Kyanippos** — 471b)
Gülümseyerek azılı katilleri yenen çocuk (*Ladda* — 473a)
Çocuk düşmanı kadın (*Lamia* — 473b)
Baba sevgisi ve yiğitçe ölmeyen sembolü (*Laokon* — 474a)
Taptığı heykeli yakan ateşe kendini atan kadın (*Laodamia* — 474a)
Toprağın yuttuğu kadın hikâyesi (*Laodike* — 474b)
Dilsiz perinin hikâyesi (*Lara* — 474b)
Bir aygırla beraber issız bir yere kapatılan kız (*Leimone* — 475a)
- Limni adasının kadınlarının tenlerinin içrenç kokusunun sebebi nedir? (*Lemnos* — 475a)
Gözleri röntgen gibi her şeyi gören (*Lynkeus* — 477b)
Çocukları yediren zalm (*Makareos* — 478a)
Huysuz kralı musiki ile iyi huylu yapan prenses (*Megaklo* — 478b)
Yılanlar kulaklarını temizleyince her şeyi işten (*Melampus* — 478b)
Yunan mitolojisinin cüceleri (*Pygmaios* — 505b)
Yunan mitolojisinin dev adamı (*Polybotes* — 502a)
Mektup götüren arı (*Rhoekus* — 507b)
Su üzerinde batmadan yürüdü (*Euphemos* — 450a)
İsraf ederek kocasını mahveden bir kadın tipi (*Oknos* — 487a)
İktidarsızlık ilacı (*İphiklos* — 462a)
Cinsiyet değiştiren (*İphis II.* — 462a)
Bir ağaç perisinin hikâyesi (*Khrysopelea* — 468a)
Annelerinin arabasını çekenoyer — (*Kleobis* — 469a)
Avci kocasını kıskanan kadın hikâyesi (*Kyanippos* — 471b)
Silahsız olarak arslanı yenen kız (*Kyrene* — 472b)
Kendi karısını yiyen kral (*Kambles* — 465a)
Nüfusun artışını istemeyen (*Momos* — 482a)
Ölüyü dirilten esrarlı ot (*Moira* — 482a)
Hediye altındaki boğulan kadın (*Polykrite* — 503a)
Haya perdeleri yırtılan kızlar (*Propoetid'ler* — 504b)
Yunan kadınlarını fuhuşa sürükleyen (*Nauplios*) — 483a
Orpheus'un liri ve köpekler (*Neanthos*) — 483b

- Karısını başkalarına göstermekten hoşlanan kral (*Nyssia*) — 485a
 Kızını bakire kalmaya mahkûm eden baba (*Oinomaos*) — 486a
 Satranç oyununu bulan (*Palamedes*) — 489b
 Panik kelimesi nereden geldi? (*Pan*) — 101, 490a
Panikos — 490b
 Sarabın içine düştü (*Piasos*) — 500b
 Kendisini ilham perilerinden üstün sayan kızlar (*Pierid*'ler) — 500b
 İnsanları tunç boğa heykelinin içinde yakan zalim (*Phalaris*) — 495b
 Aşk uğrunda oğlunun gözlerini çikan baba (*Pheniks*) — 497a
 Erkek bir ayıra âşık olan kızın hikâyesi (*Polyphontea*) — 503b
 Nişanlığının mezarı başında kalbine hançer saplayan kız (*Polyksena*) — 503a
 Av yüzünden tanrılaşan kral (*Saron*) — 509b
 Baş tanrı, kan ağlayınca, havadan kan yağmuruya yağması (*Sarpedon*) — 509b
 Güvercinlerin beslediği kız (*Semiramis*) — 510a
 Eşek anırınca peri kızını elinden kaçırın tanrı (*Priapos*) — 504a
 Kendilerini inek sanan kızlar (*Protidler*) — 504b
 Tarihin ilk fahişeleri (*Propoetidler*) — 504b
 Yeraltı âleminden bu dünyaya izinli gelen kahraman (*Protesailaos*) — 505a
 Cücelerin, kelebekler üzerine binerek, turnalarla yaptıkları savaş (*Pygmaios*) — 505b
 Birbiri için ölümü göze alan örnek arkadaşlar (*Orestes ve Pylades*) — 506a
 İlham tanrıçalarını kirletmek isteyen kral (*Pyreneos*) — 506b
 Zeus gibi yıldırım düşürmek isteyen kahraman (*Salmoneos*) — 508b
 İnsan gibi yalvaran domuz (*Teuthras* — 518a)
 Kuleden atılan bir çocuğu bir kartalın kapsaması (*Sevekhoros*) — 510b
 Konuşan taş (*Siderites*) — 511a
 Nar ağacına asla konmayan bir kuş (*Side*) — 511a
 Kurbanlarını çam ağaçlarına bağlayarak öldüren haydut (*Sinis*) — 511b
 Kendi kızkardeşine âşık olan kızın hikâyesi (*Thestor*) — 520a
 Çocuklarını kestirip etleriyle babalarına ziyan etmek amca (*Thyestes*) — 521a
 Semavi **Aphrodite** (*Urania*) — 524a
 Musiki ile herkesi büyüleyen şair ruhu bülbül oldu (*Thamyras* — 518a)
 Çırkin kadınları güzelleştiren tapınak (*Therapne* — 519a)
 Arslanları insan etiyle besleyen kral (*Therodamas* — 519a)
 Babasını kendi sütü ile besleyen kız (*Tektaphos* — 516a)
 Tunç vücutlu dev (*Talos* — 515a)
 Tam elli yedi yıl uyuyan adam (*Epimenides* — 448b)

ÇEVİRİ VE ALINTI OLARAK YARARLANILAN KAYNAKLAR

- 1 La Lègnde dorées des Dieux et des Héros (Mario Mevnier)
2. Pour s'asseoir au Foyer de La maison des dieux (Mario Mevnier)
3. Mythologie Generale (Felix Guairand)
4. La Mythologie (Ernest Granger)
5. Theogorie d'Hesiode (Leconte de Lisle)
6. Les legendes de la mythologie (Yvonne Sarcey)
7. Mythologie de la Grace antique (Paul Decharme)
8. Les metamaorphoses - Ovidius (Traduction de Gros)
9. Lettres sur la mythologie (Demoustier)
10. Dictionnaire de la fazle (Ft. Noel)
11. Dictionnaire Mythologique (François Barbier)
12. Gods and goddesses (Herman, Wechsler)
13. Mythology (Edith Hamilton)
14. Dictionnaire classique de Biographie, Mythologie — (N. Treil)
15. Dictionnaire de la Mythologie (Pierre Grimal)
16. İliade (Leconte de Lisle)
17. L'odyssée (Victor Berard)
18. Storier From Homer (Alfred J. Churc.)
19. Les dieux et Les Heros (George Cox.)
20. Les enfants de L'aurore (E. F. Buckley)
21. Tales of the Greek seas (Andrew Lang)
22. La Mythologie (M. Lamé Fleury)
23. Essais sur la Mythologie comparée (Max Müller)
24. The Life of Greece (Will Durant)
25. The Story of Grece (Mary MacGregor)
26. L'Ame Grecque (E. J. Chevalier R. Bady)
27. Histoire d'Hérodote (Larcher)
28. Oeuvres Morales de Plutarque (Victor Betolaud)
29. La vie privée et La vie publique des Grecs (Victor Betolaud)
30. La vie privée et La vie publique des Romains (Paul Guirand)
31. Le livre des Merveilles (Léonce Babillon)
32. Légendes du monde Grec et Barbare (L. Oorvieto)
33. Stories from the Myths of Greece and Rome (Charles Kingstey)
34. The Greek Myths (R. Graves)
35. Enéide (Virgile)
36. Télèmaque (Fenelon)
37. Dictionnaire de la Mytologie Grecque et Romaine (J. Schmidt)

TÜRKÇE KAYNAKLAR

1. *Esatîr* (Şemseddin Sami) (Eski harfle)
2. *Esatîr-i Yûnâniyan* (Mehmet Tevfik) (Eski harfle)
3. *Tarih-i Esatîr* (Çeviri) (Mustafa Nuri) (Eski harfle)
4. *Mitoloji* (Çeviri) (Nurullah Ataç)
5. *Küçük Yunan Mitolojisi* (Çeviri) (Suat Yakup Baydur)
6. *Mitoloji* (Murat Uraz)
7. *Mitoloji* (Cemal Tollu)
8. *Küçük Mitolojya Sözlüğü* (Behçet Necatigil)
9. *Mitolojya* (E. Hamilton'dan çeviren Ülkü Tamer)
10. *Mitolojya* (Behçet Necatigil)
11. *Yunan Mitolojisi* (Nurullah Banman)
12. *Mitologyada Ünlü Kişiler* (Emel Dilman)
13. *Anadolu Mitolojisi* (Cahit Begenç)
14. *Eski Yunan Masalları* (E. F. Buckley'den çeviren: Şükrü Kaya)